

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PŘEKRAČÁME GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

STRATEGIA WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ CIESZYNA I CZESKIEGO CIESZYNA W KONTEKŚCIE ROZWOJU EUROREGIONU ŚLĄSK CIESZYŃSKI

Zamawiający:

**Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej
„Olza” z siedzibą w Cieszynie**

**Regionalne Stowarzyszenie Współpracy Terytorialnej
Śląska Cieszyńskiego z siedzibą w Czeskim Cieszynie**

Data opracowania: sierpień 2019

Wykonawcy:

Kreatus sp. z o.o.
43-300 Bielsko-Biała, 11 Listopada 60-62
www.kreatus.eu

KREATUS

Akademia WSB
41-300 Dąbrowa Górnicza, ul. Ciepłaka 1C
www.wsb.edu.pl

Akademia WSB

Autorzy:

dr Joanna Kurowska-Pysz
inż. Marian Razima
dr inż. Łukasz Wróblewski

Konsultacje:

Tomáš Balcar

Gabriela Hřebáčková

Renata Karpińska

Bogdan Kasperek

Petra Mitrengová

Marek Olszewski

Pavel Peč

Gabriela Stasziewicz

Wprowadzenie

Opracowana strategia to kluczowy rezultat współpracy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna oraz Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” z siedzibą w Cieszynie (zwanego dalej OLZA) i Regionalnego Stowarzyszenia Współpracy Terytorialnej Śląska Cieszyńskiego z siedzibą w Czeskim Cieszynie (zwanego dalej RSTS) w ramach projektu „Český Těšín/Cieszyn INEurope”. Projekt ten był wdrażany przez partnerów w latach 2018-2019 i służył opracowaniu dokumentu strategicznego, umożliwiającego wykreowanie funkcjonalnej przestrzeni do współżycia społecznego, życia kulturalnego oraz lepszego, wzajemnego poznawania się społeczności Cieszyna i Czeskiego Cieszyna. Pozwoli to jeszcze lepiej wykorzystać fenomen tzw. miasta podzielonego, wyeksponować walory rzeki Olzy i unikalny motyw granicy, symbolicznie obecny na Moście Przyjaźni, jako element krystalizujący strukturę społeczną, przestrzenną i funkcjonalną obu miast.

Historyczne losy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna przeplatają się z ważnymi dla Śląska Cieszyńskiego wydarzeniami, które przez wiele lat budziły emocje po obu stronach granicy. Po upadku bloku komunistycznego, dzięki przemianom społeczno-gospodarczym w Polsce i Czechach oraz w ramach intensyfikacji współpracy obu krajów w Grupie Wyszehradzkiej – granica na Olzie stopniowo przestawała być linią podziału, przeobrażając się w nową przestrzeń do transgranicznej współpracy obu miast. W 1998 r. Cieszyn i Czeski Cieszyn oraz sąsiednie gminy polskie i czeskie podpisały porozumienie torujące im drogę do zinstytucjonalizowanej współpracy w ramach Euroregionu Śląsk Cieszyński. Euroregion do dziś jest wiodącym kreatorem i animatorem polsko-czeskiej współpracy transgranicznej na Śląsku Cieszyńskim¹.

Działania wspierające rozwój współpracy transgranicznej są niezmiernie ważne, z uwagi na wiele barier, które wciąż utrudniają ten proces. Kluczowe bariery we współpracy miast Cieszyn i Czeski Cieszyn to m.in.:²

- różnice w systemach prawnych i administracyjnych w Polsce i Czechach;
- niedobór funduszy prywatnych i publicznych na rozwój współpracy transgranicznej;
- różnice w indywidualnych celach i potrzebach partnerów;
- niski poziom wzajemnego zaufania;
- niewystarczające zainteresowanie współpracą transgraniczną ze względu na brak wiedzy o jej mechanizmach oraz korzyściach, jakie można dzięki niej osiągnąć;
- słaba znajomość języka partnera, szczególnie języka specjalistycznego i problemy komunikacyjne.

Ważnym narzędziem, które można wykorzystać we współpracy transgranicznej aby zminimalizować oddziaływanie opisanych wyżej barier i wielu innych czynników hamujących ten proces jest strategia. Strategia to narzędzie zrównoważonego planowania w regionach, w tym także na pograniczach, które można również wykorzystać m.in. na potrzeby aliansów

¹ Wróblewski, Ł., & Kasperek, A. (2019). Euroregion as an Entity Stimulating the Sustainable Development of the Cross-Border Market for Cultural Services in a City Divided by a Border. *Sustainability*, 11(8), 2232.

² Kurowska-Pysz, J., Castanho, R. A., & Naranjo Gómez, J. M. (2018). Cross-border cooperation: the barriers analysis and the recommendations. *Polish Journal of Management Studies*, 17; Kurowska-Pysz, J., & Szczepańska-Woszczyzna, K. (2017). The analysis of the determinants of sustainable cross-border cooperation and recommendations on its harmonization. *Sustainability*, 9(12), 2226; Wróblewski, Ł., Dziadzia, B., & Dacko-Pikiewicz, Z. (2018). Sustainable Management of the Offer of Cultural Institutions in the Cross-Border Market for Cultural Services—Barriers and Conditions. *Sustainability*, 10(9), 3253; Dacko-Pikiewicz, Z. (2019). The selected aspects of strategic management in the city divided by the border in the context of the development of the cross-border market of cultural services. *Polish Journal of Management Studies*, 19; Wróblewski, Ł. (2018). Structure and conditions for the functioning of the Polish-Czech cross-border market of cultural service. *Ekonomski vjesnik: Review of Contemporary Entrepreneurship, Business, and Economic Issues*, 31(2), 371-384.

miast, chcących rozwijać współpracę transgraniczną ze swoimi najbliższymi sąsiadami³. Strategia wskazuje sposób realizacji inicjatyw i projektów, które będą wspólnie wdrażane przez partnerów dla osiągnięcia ustalonych celów i rezultatów współpracy.

W okresie przedakcesyjnym Cieszyn i Czeski Cieszyn uczyły się współpracy transgranicznej korzystając ze środków Wspólnego Funduszu Małych Projektów Programu Współpracy Przygranicznej PHARE Polska-Czechy w Euroregionie Śląsk Cieszyński. Jedne z pierwszych wspólnych projektów to m.in.: „Promocja tras turystycznych Cieszyna i Czeskiego Cieszyna elementem integracji miasta podzielonego granicą” (2003), „Internetowe przełamywanie granic - stworzenie jednolitego systemu informacyjnego w mieście podzielonym granicą” (2003) oraz „Opracowanie koncepcji architektonicznej mostu na Olzie usytuowanego u zbiegu ulic: Młyńska Brama i al. J. Łyska” (2005).

Po wejściu Polski i Czech do Unii Europejskiej współpraca transgraniczna Cieszyna i Czeskiego Cieszyna znacznie się rozwinęła. Zrealizowany przy wsparciu Euroregionu Śląsk Cieszyński, wspólny projekt pt. „Ciesz się Cieszyńcem - ogród dwóch brzegów” zdynamizował proces integracji obu miast. Obecnie, dzięki projektowi: „Český Těšín/Cieszyn INEurope” proces ten ma szansę zyskać nowe ramy instytucjonalne, w kontekście rozwoju Euroregionu Śląsk Cieszyński.

Ważnym elementem dokumentu jest harmonogram wdrożenia głównych etapów strategii, wskazujący dalsze działania niezbędne dla wzmocnienia współpracy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna, przy wsparciu partnerów regionalnych umowy pn. „Euroregion Śląsk Cieszyński”. Przedstawiony w strategii szeroki zakres wspólnych działań nie tylko porządkuje kluczowe obszary współpracy, ale także nadaje im nowy wymiar organizacyjny, pogłębiając tym samym integrację Cieszyna i Czeskiego Cieszyna, szczególnie w zakresie: planowania przestrzennego; współpracy instytucjonalnej i usług publicznych; wymiany informacji; kultury, sportu i spraw społecznych, oferty turystycznej oraz wspólnego marketingu.

Osiągnięcie tego rezultatu nie byłoby możliwe bez zastosowania w projekcie nowatorskiego podejścia eksperckiego tj. powołania wspólnej, transgranicznej platformy współpracy instytucjonalnej obu miast i partnerów regionalnych, funkcjonującej przy wsparciu ekspertów reprezentujących kluczowe dla współpracy obszary tematyczne. Głównym zadaniem grup roboczych spotykających się w ramach platformy było włączenie się w proces przygotowania strategii służącej kreowaniu wspólnej i funkcjonalnej przestrzeni miejskiej w ujęciu społecznym i kulturalnym.

Część diagnostyczna dokumentu identyfikuje podstawowe problemy i wyzwania stojące przed miastami w kontekście rozwoju współpracy transgranicznej, a jego część postulatyczna zawiera opis misji, wizji, celów strategicznych, kierunków wspólnych działań i wynikających z nich projektów, a także przedstawia sposób wdrożenia strategii, oparty na nowym mechanizmie współpracy.

³ Kurowska-Pysz, J., Castanho, R., & Loures, L. (2018). Sustainable Planning of Cross-Border Cooperation: A Strategy for Alliances in Border Cities. *Sustainability*, 10(5), 1416.

Spis treści

Wprowadzenie.....	2
1. Metodyka prac nad dokumentem	7
2. Analiza i ocena uwarunkowań, problemów oraz wyzwań dotyczących przyszłej współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna oraz ich partnerów regionalnych	9
2.1. Wnioski z analizy dokumentów strategicznych w kluczowych obszarach współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna.....	9
2.1.1 Obszar tematyczny: planowanie przestrzenne, miasto Cieszyn	9
2.1.2 Obszar tematyczny: planowanie przestrzenne, miasto Czeski Cieszyn	10
2.1.3 Obszar tematyczny: współpraca instytucjonalna i usługi publiczne, miasto Cieszyn.	11
2.1.4 Obszar tematyczny: współpraca instytucjonalna i usługi publiczne, miasto Czeski Cieszyn.....	12
2.1.5 Obszar tematyczny: wymiana informacji, miasto Cieszyn.....	13
2.1.6 Obszar tematyczny: wymiana informacji, miasto Czeski Cieszyn	15
2.1.7 Obszar tematyczny: wymiana informacji, miasto Cieszyn i Czeski Cieszyn.....	16
2.1.8 Obszar tematyczny: wspólna oferta i produkty turystyczne, miasto Cieszyn....	16
2.1.9 Obszar tematyczny: wspólna oferta i produkty turystyczne, miasto Czeski Cieszyn.	18
2.1.10 Obszar tematyczny: wspólna oferta i produkty turystyczne, miasto Cieszyn i Czeski Cieszyn.....	20
2.1.11 Obszar tematyczny: współpraca w zakresie kulturalno-społecznym (w tym sportowym), miasto Cieszyn.....	21
2.1.12 Obszar tematyczny: współpraca w zakresie kulturalno-społecznym (w tym sportowym), miasto Czeski Cieszyn	23
2.1.13 Obszar tematyczny: współpraca w zakresie kulturalno-społecznym (w tym sportowym), miasto Cieszyn i Czeski Cieszyn.....	25
2.1.14 Obszar tematyczny: wspólny marketing, miasto Cieszyn.	26
2.1.15 Obszar tematyczny: wspólny marketing, miasto Czeski Cieszyn.....	27
2.1.16 Podsumowanie.....	27
2.2. Analiza obszarów tematycznych współpracy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna oraz ich partnerów regionalnych w ramach projektów transgranicznych	28
2.3. Problemy i wyzwania dotyczące przyszłej współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna oraz ich partnerów regionalnych.....	33
3. Wizja i misja dotycząca współpracy transgranicznej miast: Cieszyn i Czeski Cieszyn w kontekście rozwoju Euroregionu Śląsk Cieszyński	38
4. Cele strategiczne dotyczące współpracy transgranicznej miast: Cieszyn i Czeski Cieszyn w kontekście rozwoju Euroregionu Śląsk Cieszyński, kierunki działań i wspólne projekty	41

5. Wdrażanie i monitoring strategii, harmonogram i źródła finansowania współpracy	49
Podsumowanie	55
Aneks 1	56
Aneks 2	65
Aneks 3	69

1. Metodyka prac nad dokumentem

Zgodnie z wnioskiem aplikacyjnym, celem projektu „Český Těšín/Cieszyn INEurope” było opracowanie średniookresowej strategii umożliwiającej wykreowanie w Cieszynie i Czeskim Cieszynie funkcjonalnej przestrzeni współżycia społecznego, życia kulturalnego oraz wzajemnego poznawania się na bazie transgranicznej platformy współpracy samorządów i euroregionu. Zamierzeniem partnerów tj. miast Cieszyn i Czeski Cieszyn oraz stowarzyszeń: OLZA i RSTS było stworzenie dokumentu strategicznego, którego wdrożenie zapoczątkuje trwałą współpracę instytucjonalną obu miast w nowej formule, lepiej dostosowanej do specyficznych, współczesnych wyzwań i potrzeb społeczności lokalnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna jako tzw. miasta podzielonego.

W projekcie zaplanowano dwa kluczowe działania przyczyniające się do stworzenia strategii transgranicznej współpracy miast Cieszyn i Czeski Cieszyn do roku 2025. Były to:

1. Networking oparty na wspólnej transgranicznej platformie współpracy instytucjonalnej miast oraz ich partnerów regionalnych.
2. Dwie wizyty studyjne do miast podzielonych: Słubice/Frankfurt nad Odrą oraz Gorizia/Nova Gorica.

Platforma współpracy instytucjonalnej miast oraz ich partnerów regionalnych to innowacyjne narzędzie do diagnozowania problemów i wyzwań dotyczących współpracy transgranicznej, integrujące przedstawicieli wszystkich partnerów projektu, polskich i czeskich ekspertów tematycznych, partnerów społecznych oraz instytucje działające w danym obszarze tematycznym, jak również naukowców i praktyków z polsko-czeskiego zespołu odpowiedzialnego za opracowanie strategii. Platforma działa w oparciu o model grup roboczych, z wykorzystaniem podejścia ekspercko-warsztatowego. W ramach prac nad strategią w poszczególnych grupach roboczych odbyły się warsztaty tematyczne:

- współpraca w zakresie kulturowo-społecznym (w tym sportowym) (07.11.2018),
- wspólna oferta i produkty turystyczne (10.12.2018),
- wymiana informacji (13.02.2019),
- wspólny marketing (13.03.2019),
- współpraca instytucjonalna i usługi publiczne (18.03.2019),
- planowanie przestrzenne (16.04.2019).

W wyniku każdego ze spotkań sformułowano wnioski dotyczące problemów i wyzwań w zakresie zacieśniania transgranicznej współpracy miast i ich partnerów regionalnych w poszczególnych obszarach tematycznych. Opracowano też rekomendacje dotyczące przyszłych kierunków działań i projektów transgranicznych, które będą służyć realizacji wytyczonych przez partnerów celów dalszej współpracy.

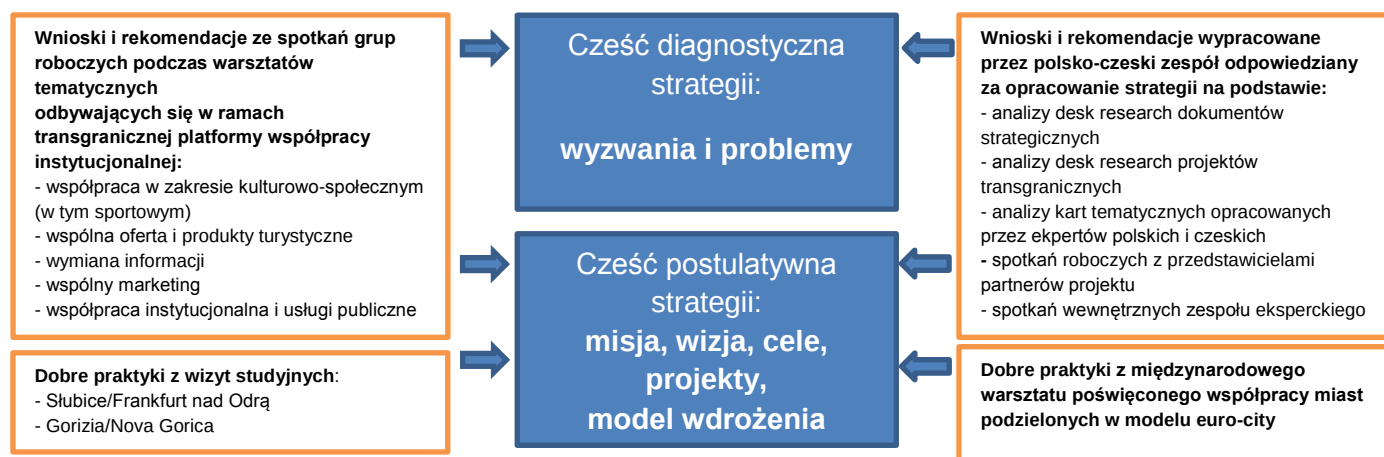
W procesie opracowywania strategii wykorzystano dobre praktyki wynikające z wizyt studyjnych w tzw. miastach podzielonych. Podczas wizyty studyjnej w Słubicach i Frankfurcie nad Odrą (04-05.04.2019) analizowano m.in. mechanizmy transgranicznego świadczenia usług komunalnych (np. transport publiczny) oraz transgraniczne rozwiązania dotyczące wspólnej promocji obu miast. Wizyta w Gorizii oraz Novej Goricy (23-25.06.2019) dostarczyła z kolei ciekawych inspiracji na temat rozwiązań instytucjonalnych, na których może się opierać współpraca transgraniczna tzw. „miast podzielonych”.

Uzupełnieniem wniosków i rekomendacji sformułowanych podczas spotkań grup roboczych w ramach platformy współpracy instytucjonalnej, a także dobrych praktyk zidentyfikowanych podczas wizyt studyjnych były rezultaty pracy intelektualnej polsko-czeskiego zespołu odpowiedzialnego za opracowanie strategii. Przy pomocy metody desk research przeprowadzono analizę dokumentów strategicznych, wcześniejszych opracowań badawczych oraz transgranicznych projektów i mikroprojektów wdrażanych w obu miastach, a następnie zidentyfikowano problemy i wyzwania istotne z punktu widzenia pogłębiania integracji Cieszyna i Czeskiego Cieszyna. Pomocne były także przygotowane przez polskich i czeskich ekspertów karty tematyczne, zawierające opis zdiagnozowanych problemów oraz proponowane sposoby ich rozwiązania.

W dalszej części prac nad strategią odbywały się cykliczne spotkania robocze partnerów projektu oraz polsko-czeskiego zespołu odpowiedzialnego za opracowanie dokumentu. Podczas tych spotkań definiowano kolejne elementy strategii: wizję, misję, cele strategiczne i kierunki działań, a także projekty transgraniczne, których wdrożenie zapoczątkuje trwałą współpracę instytucjonalną obu miast w nowej formule. Ostatnie spotkanie partnerów poświęcono identyfikacji nowych rozwiązań organizacyjnych w strukturach samorządu lokalnego Cieszyna i Czeskiego Cieszyna, które pozwolą pogłębić integrację obu miast. Wypracowane rozwiązania rozszerzają dotychczasowe ramy współpracy obu miast i ich partnerów regionalnych, wykorzystując doświadczenia wynikające z funkcjonowania powstałej w ramach projektu platformy współpracy instytucjonalnej.

Wartością dodaną projektu były międzynarodowe warsztaty poświęcone mechanizmom współpracy miast podzielonych w formule euro-city, które w dniu 01.04.2019 przeprowadzili naukowcy z Uniwersytetu w Extremadurze (Hiszpania) oraz Politechniki w Portalegre (Portugalia) we współpracy z polsko-czeskim zespołem odpowiedzialnym za opracowanie strategii. Podczas warsztatów analizowano warunki funkcjonowania euro-city m.in. na przykładzie miast: Elvas, Badajoz i Campo-Maior.

Rys. 1. Metodyka pracy nad strategią

Źródło: opracowanie własne

Strategia została opracowana w przejrzystej formule, wskazując w sposób bezpośredni działania, jakie partnerzy zamierzają wspólnie podjąć do roku 2025, zarówno w ramach

wymogów trwałości dotyczących projektu „Český Těšín/Cieszyn INEurope”, jak też w celu dalszego pogłębieniu integracji transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna.

2. Analiza i ocena uwarunkowań, problemów oraz wyzwań dotyczących przyszłej współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna oraz ich partnerów regionalnych

2.1. Wnioski z analizy dokumentów strategicznych w kluczowych obszarach współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna

Aby określić, w jakim stopniu i zakresie tematycznym problematyka współpracy transgranicznej jest obecna w aktualnych dokumentach strategicznych dotyczących Cieszyna i Czeskiego Cieszyna – dokonano poniższego przeglądu wybranych dokumentów na poziomie lokalnym i regionalnym. Wnioski z analizy przedstawiono odrębnie dla Cieszyna i Czeskiego Cieszyna, odnosząc się do każdego obszaru współpracy transgranicznej. Zadania związane z uspoźnieniem dokumentów strategicznych obu miast, przynajmniej na poziomie lokalnym, powinny być istotnym kierunkiem dalszego pogłębienia procesów integracyjnych Cieszyna i Czeskiego Cieszyna, stąd kluczowe jest dokonanie oceny, w jakim zakresie jest ono wymagane.

2.1.1 Obszar tematyczny: planowanie przestrzenne, miasto Cieszyn

Kluczowy dokument w tym zakresie to Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Cieszyna. Opracowywane są też miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Odniesienia do współpracy transgranicznej występują też m.in. w Gminnym Programie Opieki Nad Zabytkami Cieszyna 2014-2017 i Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Cieszyna do 2026 r. Współpraca transgraniczna na poziomie ogólnym pojawia się też w dokumentach regionalnych. Brak dokumentu formalizującego współpracę obu miast w tej sferze.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA CIESZYNA

Dokument analizuje strukturę funkcjonalno-przestrzenną Cieszyna, w tym m.in.: zróżnicowaną koncentrację usług, rozmieszczenie funkcji przemysłowo-składowych, usługowych i wytwórczych oraz funkcji mieszkaniowej, wskazując na narastającą presję na rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i terenów zainwestowanych, które stanowią ok. 40% powierzchni miasta, oraz bardzo niski wskaźnik lesistości. W dokumencie brakuje odniesień do potrzeb rozwoju zintegrowanego transgranicznego planowania wspólnie z Czeskim Cieszynem.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI CIESZYNA NA LATA 2014-2017

Cieszyn posiada zwarty kompleks zabytków z dużą wartością historyczną i artystyczną. Miasto wyróżnia historyczny układ urbanistyczny. Duża liczba obiektów zabytkowych jest we władaniu

gminy. Blisko 850 obiektów wpisanych jest do Gminnej Ewidencji Zabytków. Wiele elementów dziedzictwa kulturowego zostało odrestaurowanych dzięki współpracy z Czeskim Cieszynem.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA CIESZYNA DO ROKU 2026

W mieście wyznaczono obszar rewitalizacji, obejmujący m.in. śródmieście. Kluczowe problemy w sferze technicznej to niedobór przestrzeni publicznej, sprzyjającej integracji mieszkańców i spędzaniu czasu wolnego, niska estetyka istniejących przestrzeni publicznych i infrastruktury komunalnej obniżająca walory obszaru. Dokument ten nie ma odniesienia do współpracy transgranicznej.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO ŚLĄSKIE 2020+

Dokument opisuje Cieszyn jako obszar przygraniczny, który cechują szczególne warunki zagospodarowania przestrzennego w zakresie: turystyki transgranicznej, ograniczenia ryzyka powodzi i zagrożenia suszą, programów ochrony obszarów cennych przyrodniczo, integrowania systemów i sieci transportu publicznego oraz sieci przesyłowych.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2020+

Dokument określa Cieszyn jako miejski obszar funkcjonalny, lokalny ośrodek rozwoju, pełniący rolę centrum aktywizującego obszary wiejskie w jego otoczeniu.

2.1.2 Obszar tematyczny: planowanie przestrzenne, miasto Czeski Cieszyn

Kluczowym dokumentem w obszarze planowania przestrzennego jest Plan zagospodarowania przestrzennego Czeskiego Cieszyzna. Jego realizacja analizowana jest w okresach czteroletnich w formie sprawozdania z realizacji planu zagospodarowania przestrzennego. Współpraca transgraniczna w zakresie planowania przestrzennego uregulowana jest w dokumencie strategicznym Zasady Rozwoju Przestrzennego Województwa (czes. *Kraju*) Morawsko-Śląskiego. W sprawach związanych z planowaniem przestrzennym, planowaniem strategicznym i podejmowaniem decyzji w tym zakresie, pomocne są różnego rodzaju dokumenty dotyczące konkretnych kwestii – Studium Lokalnej Zieleni lub Program Rewitalizacji Miejskiego Obszaru Zabytków Czeski Cieszyn na lata 2016-2021.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO CZESKI CIESZYN – tekst jednolity po zmianie nr 4

Głównym celem jest stworzenie warunków dla przyszłego rozwoju przestrzeni, w szczególności poprzez wystarczającą ofertę terenów dla nowej zabudowy mieszkaniowej, rozwoju produkcji i usług. Główną zasadę stanowiły wymagania dotyczące ochrony wartości architektonicznych, urbanistycznych i przyrodniczych obszaru. Istotnym czynnikiem mającym wpływ na rozwój jest położenie miasta przy granicy państwa z Polską.

DRUGI RAPORT O REALIZACJI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO CZESKI CIESZYN za okres 2014-2018

W ramach dokumentu zostały przeanalizowane problemy w obszarze urbanistycznym (niewystarczające wykorzystanie miejsc nawiązujących do centralnej części miasta, rozwój terenów przemysłowych i komercyjnych itp.), transportu (problemy miejsc kolizyjnych –

skrzyżowania, wyjazdy, niewystarczająca infrastruktura rowerowa itp.), technicznym (problematyka brakującej kanalizacji z podłączeniem do oczyszczalni ścieków w niektórych miejscach) oraz higieny (zanieczyszczenie cieków wodnych i zła jakość powietrza). Dokument nie zawiera odniesień do współpracy transgranicznej.

STUDIUM LOKALNEJ ZIELENI

W ramach miejskiej zieleni miasta Czeski Cieszyn terenami najwyższej jakości są miejskie parki, rewitalizowane podwórza osiedli, odnowione aleje. Istotne wzbogacenie środowiska miejskiego stanowi zieleń rodzinnych ogrodów. Na omawianym obszarze w ramach zieleni krajobrazowej można rozróżnić kilka bardzo wartościowych ekologicznie obiektów o znaczeniu lokalnym i regionalnym. Dokument nie zawiera odniesień do współpracy transgranicznej.

PROGRAM REWITALIZACJI MIEJSKIEGO OBSZARU ZABYTKÓW CZESKI CIESZYN NA OKRES 2016-2021

Dokument określa strategię działań rewitalizacyjnych Miejskiego Obszaru Zabytków Czeski Cieszyn, opisuje aktualny stan wszystkich obiektów z punktu widzenia ich wykorzystania i wartości zabytkowej, zawiera zasady ochrony i odnowienia wartości kulturowych przedmiotowych terenów. Dokument nie zawiera odniesień do współpracy transgranicznej.

ZASADY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO KRAJU MORAWSKO-ŚLĄSKIEGO po wydaniu Aktualizacji nr 1

Dokument określa priorytety w planowaniu przestrzennym w celu osiągnięcia zrównoważonego stosunku uwarunkowań przestrzennych dla rozwoju gospodarczego (dokończenie skomunikowania transportowego województwa, stworzenie warunków dla stabilnych dostaw energii, dla rozwoju zrównoważonych rodzajów transportu), spójności społecznej mieszkańców i przyjaznego środowiska naturalnego. Dokument nie zawiera odniesień do współpracy transgranicznej.

2.1.3 Obszar tematyczny: współpraca instytucjonalna i usługi publiczne, miasto Cieszyn

Cieszyn znajduje się na skrzyżowaniu międzynarodowych szlaków komunikacyjnych prowadzących do Czech i na Słowację. Kluczową sieć transportową uzupełniają regionalne i lokalne połączenia drogowe. Miasto dysponuje rozwiniętą siecią wodociągowo-kanalizacyjną i ciepłowniczą. Kluczowe problemy to: niedostateczna sieć dróg i ich niski standard, rosnące natężenie ruchu i niewytarczający zasób miejsc parkingowych, zanieczyszczenia powietrza (smog), gospodarka odpadami. W Cieszynie brak jest terenów inwestycyjnych. Wiele obiektów przemysłowych i zdegradowanych utraciło swoje funkcje i niszczeje. Stan infrastruktury publicznej, w tym zlokalizowanej nad Olzą, poprawia się m.in. dzięki projektom transgranicznym, takim jak np. *Ogród dwóch brzegów*. Na zmiany w infrastrukturze Cieszyna wpływają także m.in. suburbanizacja, depopulacja i współpraca transgraniczna.

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA CIESZYN NA LATA 2010-2020

Wizja rozwoju miasta wskazuje, że w 2020 r. Cieszyn powinien być dynamicznie rozwijającym się ośrodkiem obsługującym Śląsk Cieszyński, wykorzystującym transgraniczne położenie do intensyfikacji funkcji gospodarczych, kulturalnych, turystycznych i administracyjnych. Priorytetami są: wspieranie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości i turystyki w oparciu

o wykorzystanie transgranicznego położenia oraz tworzenie dogodnych warunków do poprawy stanu środowiska naturalnego. Kluczową, mocną stroną miasta jest położenie na skrzyżowaniu międzynarodowych szlaków drogowych, przy granicy z Czechami i Słowacją oraz dogodne połączenia drogowe z dużymi ośrodkami w kraju. Słabe strony to: zły stan i niedobór infrastruktury drogowej i parkingowej, niska dostępność komunikacji publicznej i zanieczyszczenie powietrza.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA CIESZYNA (2018)

Zawarta w Studium (...) diagnoza wskazuje, że systematycznie wzrasta ruch samochodowy w mieście, głównie w śródmieściu; rośnie obciążenie ruchem tranzytowym, występuje niedobór miejsc parkingowych, a infrastruktura techniczna jest przestarzała i niewydolna. Ma to swoje konsekwencje w ruchu transgranicznym.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2020+

Plan (...) określa Cieszyn jako miejski ośrodek przygraniczny rozwijający infrastrukturę związaną m.in. z programowaniem, zarządzaniem relacjami transgranicznymi i współpracą międzynarodową.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO ŚLĄSKIE 2020+

Zgodnie z dokumentem rozwój Cieszyna ma szansę na dynamizację dzięki wzrostowi znaczenia współpracy terytorialnej, w tym transgranicznej (m.in. z uwagi na dostęp do programu INTERREG). Duże znaczenie w rozwoju infrastruktury odgrywają też zmiany w strukturze demograficznej, osadniczej, przestrzennej i zmiany środowiskowe m.in. rosnąca skala zagrożeń naturalnych, zmiany klimatyczne, deficyt wody; zanieczyszczenia powietrza itp.

2.1.4 Obszar tematyczny: współpraca instytucjonalna i usługi publiczne, miasto Czeski Cieszyn

W dziedzinie planowania strategicznego duży nacisk jest kładziony na infrastrukturę transportową, modernizację i rekonstrukcję obiektów użyteczności publicznej, zieleni miejską i przestrzeń publiczną, tereny rekreacyjne, wspieranie racjonalnego i ekologicznego gospodarowania odpadami. W nawiązaniu do działalności produkcyjnej i wspierania zatrudniania niezbędne jest wspieranie rozbudowy strefy przemysłowej i tworzenie związanej z nią infrastruktury. Z punktu widzenia usług socjalnych kluczowe jest skupienie się na rozwoju usług dla seniorów, pracy z młodzieżą oraz zajęciach rekreacyjnych dla rodzin z dziećmi. Dokument nie zawiera odniesień do współpracy transgranicznej.

STRATEGICZNY PLAN ROZWOJU MIASTA CZESKI CIESZYN 2017-2021

Głównym celem jest „poprawa jakości życia w mieście oraz zwiększenie zadowolenia jego mieszkańców”.

Mocne strony: położenie miast – jeden funkcjonalny organizm; połączenie transportowe; lokalizacje dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego i działalności handlowej; szeroka sieć usług socjalnych; centrum edukacji w regionie (szkoły średnie).

Słabe strony: słabe warunki do prowadzenia przedsiębiorczości i brak możliwości wpływu na stan obiektów w centrum miasta; niewystarczająca ilość miejsc parkingowych na osiedlach; brak dostępności mieszkań dla młodych osób i osób potrzebujących pomocy społecznej; niestabilna i niewystarczająca oferta sklepów i usług; niewystarczająca ilość miejsc rekreacyjnych dla rodzin z dziećmi.

Szanse: położenie miasta na granicy dwóch państw; wzrost gospodarczy, firm oraz rozwój przedsiębiorczości.

Zagrożenia: starzenie się społeczeństwa, odpływ osób młodych i wykształconych; wzrost przestępczości, ekstremizmu; różnice w przepisach prawa RCz-PL. W ramach dokumentu zostały zdefiniowane dwie osie priorytetowe: OP 1 - Infrastruktura; OP 2 – Ludzie i współpraca.

PLAN GOSPODAROWANIA ODPADAMI MIASTA CZESKI CIESZYN

W części określającej kierunki zdefiniowane zostały propozycje dotyczące poprawy gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Nacisk należy kłaść na komunikację z mieszkańcami, wychowanie i edukację, należy zapewnić wystarczającą ilość punktów odbioru odpadów. W celu zapobiegania powstawaniu odpadów, jak również w celu ponownego ich wykorzystania przez gminę, fundamentalną kwestią powinno być podnoszenie świadomości mieszkańców w tym aspekcie, a także wspieranie wtórnego wykorzystania odpadów i kompostowania. Dokument nie zawiera odniesień do współpracy transgranicznej.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MORAWSKO-ŚLĄSKIEGO NA LATA 2009-2020 (aktualizacja 2012)

Z punktu widzenia infrastruktury i usług kluczowy jest cel globalny– Środowisko jakościowe i kulturowe, usługi i infrastruktura dla życia, pracy i turystyki. Do mocnych stron należy dobre położenie województwa, biorąc pod uwagę jego skomunikowanie z innymi regionami kraju, do słabych stron zaliczyć należy słabą przedsiębiorczość czy niedokończoną budowę infrastruktury transportowej i inne. Możliwością jest dostępność środków z Unii Europejskiej, wspieranie projektów w obszarze środowiska oraz inne, zagrożeniem jest zmniejszanie się liczby mieszkańców oraz nieskuteczne wykorzystanie środków z UE, a także wzrost obciążenia energetycznego. Dokument nie zawiera odniesień do współpracy transgranicznej.

2.1.5 Obszar tematyczny: wymiana informacji, miasto Cieszyn

Transgraniczna wymiana informacji ma służyć wspólnemu programowaniu rozwoju i umacnianiu społeczeństwa partycypacyjnego, a także udostępnianiu określonych informacji odpowiednim grupom np. turystom i przedsiębiorcom. W Cieszynie bardzo dobrze rozwinięte są serwisy internetowe informujące o lokalnych wydarzeniach i prasa samorządowa (Wiadomości Ratuszowe), które takie informacje zamieszczają. Największy postęp w zakresie wymiany informacji pomiędzy Cieszynem i Czeskim Cieszynem widoczny jest w zakresie oferty kulturalnej i turystycznej obu miast. Brakuje natomiast stałego monitoringu np. transgranicznego ruchu turystycznego. Bieżąca wymiana informacji pomiędzy samorządami obu miast odbywa się w sytuacjach tego bezpośrednio wymagających, na forum Euroregionu Śląsk Cieszyński i pomiędzy partnerami różnych projektów transgranicznych.

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA CIESZYNNA NA LATA 2010-2020

Realizacja wizji i misji rozwoju miasta wymaga zapewnienia sprawnego i efektywnego przepływu informacji w zakresie komunikacji z otoczeniem, m.in. otoczeniem transgranicznym i komunikacji samorządu lokalnego Cieszyna z interesariuszami: mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, mediami itp. Analiza SWOT wykazała:

- słabe strony tj. brak dogłębnej diagnozy gospodarki lokalnej i brak zbiorczych informacji o ruchu turystycznym,
- mocne strony: funkcjonowanie punktu informacji turystycznej.

Wymiana informacji dotyczy m.in. priorytetu strategicznego: Współpraca samorządowa i transgraniczna oraz innych priorytetów strategicznych. Wybrane zadania przedstawiono poniżej:

V.1.2. Rozwijanie współpracy między polskimi i czeskimi gminami Śląska Cieszyńskiego poprzez realizację wspólnych zadań w ramach Euroregionu „Śląsk Cieszyński”;

V.1.3. Aktywizacja współpracy z organizacjami polskimi w Republice Czeskiej i na Słowacji w ramach współpracy regionalnej;

V.1.4.: Intensyfikacja współpracy z wybranymi miastami partnerskimi.

II.6.1. Opracowanie i wdrożenie nowoczesnego systemu komunikacji społecznej i świadczenia usług elektronicznych;

III.1.5. Prowadzenie systematycznej diagnozy gospodarki lokalnej oraz prezentacja danych i wniosków różnym środowiskom lokalnym;

III.3.3.: Opracowanie koncepcji funkcjonowania i prowadzenia biuletynu na temat gospodarki miasta;

IV.3.1. Dostosowanie Miejskiego Centrum Informacji Turystycznej do potrzeb rozwijającego ruchu turystycznego;

IV.3.2. Wdrożenie czytelnego systemu informacji wizualnej;

IV.3.3. Instalacja multimedialnych punktów informacyjnych.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CIESZYŃSKIEGO 2017-2025

W domenie strategicznej „turystyka, promocja, sport i organizacje pozarządowe” jako mocną stronę wskazano: Działanie Śląskiego Systemu Informacji Turystycznej, zaś jako słabą stronę - brak sprawnego systemu gromadzenia, opracowywania, udostępniania i upowszechniania informacji, w tym rozwiązań instytucjonalnych, ja też niedoskonałość systemu informacji turystycznej regionu oraz brak dystrybucji aktualnych informacji turystycznych. W ramach celu operacyjnego 2.4. zaplanowano rozwój polsko-czeskiego systemu współpracy i wymiany informacji gospodarczej oraz organizację cyklicznych spotkań przedstawicieli samorządów lokalnych strefy przygranicznej w celu wymiany informacji na temat planowania przestrzennego.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO ŚLĄSKIE 2020+

Szybki wzrost liczby użytkowników Internetu rozwija multimedialne kanały przesyłu informacji, m.in. w zakresie rozwoju społeczeństwa partycypacyjnego. Ważne jest również rozwijanie współpracy terytorialnej i transgranicznej, a także tworzenie partnerstw międzysektorowych, międzyregionalnych i lokalnych oraz promowanie współpracy samorządów lokalnych na rzecz podejmowania inicjatyw o charakterze ponadlokalnym.

2.1.6 Obszar tematyczny: wymiana informacji, miasto Czeski Cieszyn

Obszar wymiany informacji oferuje obu miastom granicznym szerokie możliwości współpracy. Wzajemne położenie obu miast, wspólna historia, język, tradycje oraz kultura stanowią istotny potencjał dla rozwoju w różnych obszarach życia. Za pośrednictwem wymiany informacji w różnych obszarach życia można osiągnąć kompromis w różniących się od siebie podejściach do rozwiązywania danego problemu po obu stronach granicy. Wymiana informacji pozytywnie przyczynia się do wymiany dobrych praktyk, do wzajemnej wymiany doświadczeń, co prowadzi do wzbogacenia życia w obu miastach przygranicznych.

PLAN STRATEGICZNY ROZWOJU MIASTA CZESKI CIESZYN 2017-2021

Głównym celem jest *poprawienie jakości życia w mieście oraz zwiększenie zadowolenia jego mieszkańców*. Obszar priorytetowy 2 – Ludzie i współpraca ukierunkowany jest m.in. na wspieranie i rozwój współpracy międzysektorowej, współpracę transgraniczną, tworzenie partnerstw i sieci w celu wszechstronnego rozwoju. Podobszar 2.3: Współpraca transgraniczna ukierunkowany jest m.in. na wspólne projekty nieinwestycyjne w obszarze kultury, edukacji, bezpieczeństwa itp., wspólne planowanie.

PLAN ZAPOBIEGANIA PRZESTĘPCZOŚCI MIASTA CZESKI CIESZYN NA LATA 2017-2018

Plan został opracowany zgodnie ze Strategią zapobiegania przestępczości w Republice Czeskiej na lata 2016-2020. Zapobieganie przestępczości obejmuje zespół środków prewencji socjalnej i sytuacyjnej, w tym informowanie mieszkańców o możliwościach ochrony przed przestępczością:

- cel strategiczny: Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w mieście, przyczynienie się do zmniejszenia przestępczości w mieście;

- Cel 1: Poprawa jakości systemu zapobiegania przestępczości,
- Cel 3: Poprawa jakości programu prewencyjnego dla dzieci i młodzieży.

Dokument nie zawiera odniesień do współpracy transgranicznej.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MORAWSKO-ŚLĄSKIEGO NA LATA 2009-2020 (aktualizacja 2012)

Z punktu widzenia wymiany informacji cel globalny 4 jest celem kluczowym - Środowisko jakościowe i kulturowe, usługi i infrastruktura dla życia, pracy i turystyki. W obszarze wymiany informacji kluczową jest problematyka środowiska naturalnego, położenie przygraniczne, zapewnienie usług oraz oferta imprez na najwyższym poziomie.

STRATEGIA ZARZĄDZANIA RUCHEM TURYSTYCZNYM W WOJEWÓDZTWIE MORAWSKO-ŚLĄSKIM (aktualizacja 2017)

Celem jest stworzenie skutecznego modelu zarządzania ruchem turystycznym na terenie województwa, w tym zarządzania zasobami ludzkimi, w formie zarządzania destynacjami. Teren województwa jest podzielony na 6 obszarów turystycznych. Czeski Cieszyn znajduje się w obszarze turystycznym Śląsk Cieszyński. Do długoterminowych celów strategicznych w obszarze wymiany informacji należy cel B: Stworzenie platformy komunikacyjnej na poziomie

pionowym i poziomym: „*być liderem i wyszukiwanym źródłem informacji dla zainteresowanych stron i klientów*”. Celem jest to, aby wymiana i udostępnianie informacji, praktyk i doświadczeń pomiędzy uczestnikami ruchu turystycznego na poziomie pionowym i poziomym inicjowała współpracę i zwiększała stopień współpracy pomiędzy uczestnikami ruchu turystycznego. Dokument nie zawiera odniesień do współpracy transgranicznej.

2.1.7 Obszar tematyczny: wymiana informacji, miasto Cieszyn i Czeski Cieszyn

Dotychczas wymiana informacji pomiędzy miastami miała charakter doraźny, wynikający z realizowanych zadań m.in. w ramach projektów transgranicznych. Poza wspólnymi działaniami w sferze kultury (np. transgraniczny kalendarz imprez kulturalnych) w innych obszarach tematycznych takiej współpracy nie podejmowano. W dokumencie strategicznym „Program dla kultury Cieszyna i Czeskiego Cieszyna” znalazły się zapisy, wskazujące jak powinna wyglądać w przyszłości wymiana informacji pomiędzy obiema miastami.

PROGRAM DLA KULTURY CIESZYNA I CZESKIEGO CIESZYNA

W Priorytecie 6 dokumentu tj. „Transgraniczne działania informacyjno-promocyjne prowadzone w języku polskim i czeskim” zaplanowano m.in. działania służące intensyfikacji wymiany informacji o przedsięwzięciach kulturalnych w obu miastach, mogące stanowić punkt odniesienia do podjęcia analogicznych działań w innych dziedzinach lub ich uspołnieniu w kontekście kompleksowej transgranicznej wymiany informacji. Są to takie działania jak: wdrożenie wewnętrznego systemu wymiany informacji pomiędzy samorządami lokalnymi obu miast, uruchomienie przez oba samorządy elektronicznych systemów informacyjnych dla mieszkańców i przyjezdnych, zbudowanie kanałów wymiany pomiędzy organizacjami pozarządowymi, mediami i przedsiębiorcami z obu miast, uruchomienie transgranicznego systemu powiadamiania SMS dla mieszkańców Cieszyna i Czeskiego Cieszyna, uruchomienie transgranicznych serwisów w mediach społecznościowych np. Facebook itp.

2.1.8 Obszar tematyczny: wspólna oferta i produkty turystyczne, miasto Cieszyn

Dokumenty strategiczne wskazują, że rozwój turystyki powinien być jednym z kluczowych kierunków wykorzystania potencjału Cieszyna. Uzasadnia to wyjątkowość walorów turystycznych np. unikalna lokalizacją tuż przy granicy, będącej także swoistym „obiektem turystycznym”. Miastu brakuje jednak wyrazistej oferty turystycznej. Choć dobrze funkcjonuje system informacji turystycznej, brak atrakcji, które zatrzymałyby turystę na dłużej i wydłużyłyby pobyty turystyczne (obecnie dominuje turystyka zakupowa i tranzytowa). Mankamentem jest niedostateczna baza noclegowo-gastronomiczna oraz mała liczba miejsc parkingowych. Miasto jest słabo dostępne jeśli chodzi o komunikację publiczną. Dominuje ruch turystyczny samochodowy, ale wiele dróg dojazdowych i lokalnych wymaga remontu. Poprawa jakości powietrza jest niezbędnym działaniem, warunkującym rozwój oferty turystycznej. Bardzo pozytywny wpływ na turystykę mają projekty transgraniczne realizowane wspólnie z Czeskim Cieszynem. Transgraniczne działania obu miast koncentrują się przeważnie wokół linii brzegowej Olzy lub w pobliżu rzeki i dotyczą głównie rozwoju infrastruktury rekreacyjnej oraz infrastruktury wspierającej rozwój kultury w powiązaniu z eksponowaniem elementów związanych z tradycją i kulturą (m.in. projekty: Ciesz się Cieszynem, Most sportowy, Revitalpark, Sportpark czy Open Air Museum).

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA CIESZYNA NA LATA 2010- 2020

Wizja rozwoju Cieszyna dotyczy m.in. zapewnienia warunków dla rozszerzenia funkcji turystycznych i określa miasto jako atrakcyjny, ponadregionalny ośrodek turystyczny z własną, oryginalną ofertą turystyczną, rekreacyjną i sportową.

Mocne strony miasta to m.in.: dobra jakość materiałów promocyjnych; bogate dziedzictwo historyczne i kulturalne; dobrze działający system informacji turystycznej; atrakcyjna lokalizacja przygraniczna; silna tożsamość regionalna kreująca unikalny wizerunek miasta; intensywny ruch transgraniczny.

Słabe strony miasta to m.in.: przeciętna jakość oferty noclegowo-gastronomicznej; brak markowych produktów turystycznych; niska dostępność komunikacyjna; brak zaplecza parkingowego; krótki cykl dzienny atrakcji turystycznych; brak ofert z zakresu turystyki tematycznej np. edukacyjnej, kulturowej.

W strategii zawarto obszar: turystyka - cel strategiczny V. Odrestaurowanie i właściwe zagospodarowanie strefy zabytkowej miasta, w tym m.in.: udostępnienie dla zwiedzających obiektów zabytkowych i zbiorów historycznych; zapewnienie wysokiego poziomu obsługi ruchu turystycznego; wdrożenie efektywnego systemu promocji turystycznej miasta; rozwój turystyki w oparciu o tradycyjne rzemiosło cieszyńskie.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CIESZYŃSKIEGO 2017-2025

W domenie strategicznej: turystyka, promocja, sport i organizacje pozarządowe ujęto mocne strony turystyki w powiecie: popyt na usługi turystyczne ze strony czeskiej i słowackiej; atrakcyjna lokalizacja w Beskidzie Śląskim; kulturowe dziedzictwo materialne i niematerialne regionu; rozwinięta infrastruktura turystyczno-rekreacyjna m.in. międzynarodowe szlaki rowerowe, szlaki tematyczne, dobra baza noclegowa i gastronomiczna. Do słabych stron zaliczono: duże zanieczyszczenie środowiska; brak terenów inwestycyjnych; brak akwenów do wykorzystania na cele turystyczne; hermetyczność społeczna i zamknięcie się we własnym środowisku; słabo rozwiniętą ofertę agroturystyczną; brak spójnej promocji turystycznej regionu; niedostateczną liczbę produktów turystycznych; niekorzystny wpływ pobliskich centrów przemysłowych na środowisko regionu.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO ŚLĄSKIE 2020+

Cieszyn charakteryzuje się wieloma potencjałami takimi, jak:

- krajobraz będący kombinacją walorów naturalnych (bliskość gór) oraz form gospodarowania przestrzeni (infrastruktura);
- położenie przygraniczne i rozwijająca się współpraca transgraniczna;
- różnorodna, bogata kultura regionu i wysoka aktywność kulturalna mieszkańców;
- wielowiekowe tradycje tworzące trwałe podstawy dla dalszego rozwoju kulturalnego subregionu;
- dywersyfikacja funkcji turystycznych, w tym wydłużających sezon turystyczny;
- stworzenie jednolitego systemu informacji turystycznej oraz integracja oferty turystycznej;
- imprezy kulturalne.

Kluczowe wyzwania w sferze turystyki to: dywersyfikacja funkcji turystycznych, w tym wydłużający sezon turystyczny; stworzenie jednolitego systemu informacji turystycznej oraz integracja oferty turystycznej; rozwój turystycznej inicjatywy klastrowej.

PROGRAM ROZWOJU TURYSTYKI W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM 2020+

Województwo to atrakcyjny cel podróży krótkookresowych ze szczytem przyjazdów turystycznych w sierpniu. Analiza przestrzenna ruchu turystycznego wykazuje silną dominację m.in. podregionu bielskiego, gdzie przyjeżdża najwięcej turystów. Powiat cieszyński przoduje pod względem liczby udzielonych noclegów i liczby osób zatrudnionych w usługach związanych z zakwaterowaniem i gastronomią. Jedną ze zidentyfikowanych marek terytorialnych w województwie jest Śląsk Cieszyński (walory krajobrazowe i architektoniczne; walory kulturowe i transgraniczne; rozwinięta infrastruktura okołoturystyczna; turystyka aktywna i kwalifikowana; ciekawe osobistości z mikroregionu np. Adam Małysz). Niewykorzystane potencjały to: brak głównej oferty turystycznej marki; rzeka Olza i Browar Zamkowy w Cieszynie; transport kolejowy.

2.1.9 Obszar tematyczny: wspólna oferta i produkty turystyczne, miasto Czeski Cieszyn

Dla rozwoju w obszarze turystyki kluczowe jest położenie miast Czeski Cieszyn i Cieszyn, tj. na granicy dwóch państw. Czynniki te są ponadto wzmocnione przez bliskość granicy ze Słowacją. Miasta posiadają wspólną historię, która została jednak naruszona przez podział wcześniej jednego miasta oraz przez dalszy rozwój wydarzeń politycznych. Pomimo tego zachowany został tutaj duży potencjał tradycji historycznej i kulturowej – wspólnego dziedzictwa. W szerszym kontekście region posiada wspólną historię przemysłową, kulturę ludową, bogactwo naturalne (Beskidy), jednak również zanieczyszczone środowisko naturalne. Możliwość współpracy w obszarze turystyki jest bardzo szeroka i różnorodna. Elementem dzielącym jak i jednoczącym jest rzeka Olza oraz język, wzgl. gwara. Z punktu widzenia wspólnej historii (w tym nowożytnej) można tutaj mówić o potencjale odnośnie do zabytków (Wzgórze Zamkowe) i sposobu przedstawiania historii (muzea), zabytków przemysłu (druk), włącznie z ważnymi budowlami i wyjątkowymi zabytkami historycznymi (dworzec kolejowy, tramwaj). Biorąc pod uwagę bogatą kulturę ludową silny potencjał prezentuje także obszar gastronomii (browarnictwo, kuchnia regionalna, certyfikowane produkty regionalne), a ponadto obszar kultury (dziedzina ta została omówiona oddzielnie w ramach dokumentu). W ramach szeroko rozumianej okolicy miast Czeskiego Cieszyna i Cieszyna jako najistotniejsze wydaje się bogactwo Beskidu Śląskiego z możliwością różnorodnych aktywności turystycznych i sportowych. Przeciwnieństwem do tego jest pogorszony stan środowiska naturalnego, którym należy zajmować się również na poziomie regionalnym.

PLAN STRATEGICZNY ROZWOJU MIASTA CZESKIEGO CIESZYNA 2017-2021

ANALIZA SWOT:

- mocne strony: położenie miast – jeden funkcjonalny organizm; połączenie z infrastrukturą transportową; wysoki poziom dbania o przestrzeń publiczną,

- słabe strony: zła jakość powietrza; słabe warunki do prowadzenia przedsiębiorczości i brak możliwości wpływu na stan obiektów w centrum miasta; niewystarczająca ilość miejsc rekreacyjnych dla rodzin z dziećmi,
- szanse: położenie miasta na granicy dwóch państw; potencjał historycznej i kulturowej tradycji miasta,
- zagrożenia: pogarszający się stan środowiska naturalnego; wzrost przestępczości, wzrost ekstremizmu.

W związku z ukierunkowaniem dokumentu strategicznego na mieszkańców miasta nie zajmuje się on bezpośrednio zagadnieniami turystyki, jednak proponowane w nim cele mają istotny wpływ na turystykę.

Obszar priorytetowy 1 - Infrastruktura koncentruje się m.in. na infrastrukturze i wyglądzie miasta, infrastrukturze transportowej, rowerowej, parkowaniu, obszarze kultury, życia społecznego, sportu aj.

Podobszar 1.1: Dobra jakościowo infrastruktura transportowa:

- utrzymanie, naprawy i budowa lokalnych dróg i chodników;
- rozwój, ekologizacja publicznego transportu zbiorowego;
- zwiększenie bezpieczeństwa pieszych i transportu rowerowego;
- wybudowanie terminala przesiadkowego i centralizacja węzła transportowego;
- uspokojenie transportu, miejsca parkingowe, parkingi wielopoziomowe;
- wspieranie działań prowadzących do integracji transportu pomiędzy Czeskim Cieszynem oraz Cieszynem.

Podobszar 1.3: Wygląd miasta:

- rewitalizacja przestrzeni oraz ulic, kreowanie przestrzeni publicznej;
- sadzenie zieleni, tworzenie parków;
- budowanie ośrodków rekreacyjnych z naciskiem na tereny i strefy podmiejskie.

W ramach obszaru priorytetowego II - Ludzie i współpraca, podobszar 2.3 Współpraca transgraniczna ukierunkowany jest na projekty współpracy pomiędzy miastami Czeski Cieszyn i Cieszyn, a ponadto pomiędzy organizacjami działającymi w obu miastach w celu zwiększenia jakości życia w miastach, wymiany informacji oraz współpracy w ramach szerszego obszaru.

Podobszar 2.3: Współpraca transgraniczna:

- wspólne projekty nieinwestycyjne w obszarze kultury, edukacji, bezpieczeństwa itp.,
- wspólne planowanie.

Jednym z proponowanych działań jest opracowanie strategii dla turystyki.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MORAWSKO-ŚLĄSKIEGO NA LATA 2009-2020 (aktualizacja 2012)

Z punktu widzenia turystyki istotny jest cel globalny 4 - Środowisko jakościowe i kulturowe, usługi i infrastruktura dla życia, pracy i turystyki. Cel ten skupia się zarówno na mieszkańcach kraju, jak i odwiedzających. Wyznacznikiem dla celu globalnego jest problematyka środowiska naturalnego, a ponadto połączenia transportowe regionu i położenie przygraniczne. Do mocnych stron, które mają wpływ na turystykę, należą np. tradycja przemysłu, potencjał turystyczny i przyrodniczy województwa. Do słabych stron należą np. duże obciążenie środowiska naturalnego, a w szczególności powietrza, niska przedsiębiorczość oraz inne. Szanse dla województwa morawsko-śląskiego stanowią np. wzrost zainteresowania wśród turystów pobytami w województwie w okresie kryzysu gospodarczego – spędzanie urlopu w

RCz (w województwie morawsko-śląskim), czy też zainteresowanie ze strony aktorów przyczyniających się do jego rozwoju zachowaniem (ochroną) atrakcji przyrodniczych jako warunku dla atrakcyjności całego województwa w oczach osób chcących w nim zamieszkać, prowadzić działalność gospodarczą i go zwiedzać. Zagrożenie stanowi utrzymujące się ponadprzeciętne zanieczyszczenie środowiska naturalnego mające negatywny wpływ na zdrowie mieszkańców, jak i wizerunek regionu.

STRATEGIA ZARZĄDZANIA RUCHEM TURYSTYCZNYM W WOJEWÓDZTWIE MORAWSKO-ŚLĄSKIM (aktualizacja 2017)

Dla województwa morawsko-śląskiego kluczowym dokumentem w obszarze turystyki jest Strategia Zarządzania Ruchem Turystycznym w Województwie Morawsko-Śląskim. Została ona opracowana w celu wdrożenia skutecznego modelu zarządzania turystyką na terenie województwa, w tym zarządzania zasobami ludzkimi, w formie zarządzania destynacjami. Teren województwa podzielony jest na 6 regionów turystycznych. Czeski Cieszyn znajduje się w regionie turystycznym Těšínské Slezsko (Śląsk Cieszyński). Przedmiotem dokumentu są 3 główne obszary tematyczne, które następnie dzielą się na poszczególne priorytety. Należy do nich np. wspieranie turystyki industrialnej, skuteczna komunikacja z turystami/odwiedzającymi oraz promowanie turystyki według poszczególnych grup docelowych, wspieranie poznawania, turystyki ukierunkowanej na przyrodę i kulturę lub np. wspieranie (dużych imprez). Dokument nie zawiera odniesień do współpracy transgranicznej.

2.1.10 Obszar tematyczny: wspólna oferta i produkty turystyczne, miasto Cieszyn i Czeski Cieszyn

Wspólne działania turystyczne i kulturalne to najbardziej dynamicznie rozwijająca się sfera współpracy transgranicznej obu miast skierowanej do gości odwiedzających Śląsk Cieszyński oraz do mieszkańców pogranicza. W tym zakresie Cieszyn i Czeski Cieszyn zrealizowały już wiele wspólnych projektów takich jak np. „Ciesz się Cieszynem - Ogród dwóch brzegów”, REVITALPARK, SPORTMOST, Info Tessin, Infotessin II czy Open Air Museum. Jak dotychczas nie powstał jednak spójny transgraniczny plan działań turystycznych, ale odniesienia do tego obszaru, w powiązaniu ze sferą kultury, zawarto w dokumencie strategicznym „Program dla kultury Cieszyna i Czeskiego Cieszyna”.

PROGRAM DLA KULTURY CIESZYNA I CZESKIEGO CIESZYNA

W Prioryecie 5 zawarto informacje o transgranicznych markowych produktach kulturowych, które mogą się stać transgranicznymi produktami turystycznymi. Są one związane z wydarzeniami, miejscami bądź też innymi rodzajami oferty kulturalnej (m.in. Święto Trzech Braci, Przegląd filmowy „Kino na Granicy”, Cieszyńską Noc Muzeów, Międzynarodowy Festiwal Teatralny „Bez Granic” czy Międzynarodowy Festiwal Czytania nad Olzą). Te popozycje kulturalne są interesujące dla mieszkańców obu miast oraz odwiedzających je gości. Aby wykreować z niektórych elementów oferty kulturalnej obu miast produkty turystyki kulturowej, niezbędna jest lepsza promocja wybranych propozycji, dobrze wpisujących się w transgraniczną ofertę kulturalną Cieszyna i Czeskiego Cieszyna, a także poprawa warunków działania polskich i czeskich organizacji pozarządowych, które wspólnie kreują transgraniczną ofertę kulturalną.

PRZYSZŁA WSPÓŁPRACA TERYTORIALNA W EUROREGIONIE ŚLĄSK CIESZYŃSKI -

STUDIUM

W tym dokumencie strategicznym uwzględniono m.in. priorytety w poddziałaniach w dziedzinie: Wspieranie rozwoju w obszarach przygranicznych - rozwój turystyki, ruchu podróży łącznie z dalszym usprawnianiem ruchu granicznego.

Cele strategiczne to m.in.: zwiększenie dostępności oferty turystycznej; rozwój infrastruktury okołoturystycznej; wzrost znaczenia turystyki jako czynnika rozwoju społeczno-gospodarczego; rozszerzenie oferty turystycznej obszaru pogranicza polsko-czeskiego; wsparcie aktywności turystycznej na pograniczu; rozwój gospodarczy Śląska Cieszyńskiego poprzez rozwój ruchu turystycznego.

Cele operacyjne to m.in.: nowoczesne metody promocji w turystyce; turystyka aktywna; budowa wizerunku i wzrost rozpoznawalności regionu, jako miejsca atrakcyjnego turystycznie dla rodzin z dziećmi; rozszerzenie szlaku dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego poprzez utworzenie tras i ścieżek rowerowych, pieszych, edukacyjnych; rozwój turystyki bez barier.

2.1.11 Obszar tematyczny: współpraca w zakresie kulturalno-społecznym (w tym sportowym), miasto Cieszyn

Dokumenty strategiczne dotyczące miasta, powiatu i województwa akcentują rolę kultury i sportu w rozwoju społecznym. Większe znaczenie przypisuje się jednak kulturze, łączonej z zaspokojeniem potrzeb społecznych, rozwojem oferty turystycznej regionu i wykorzystaniem jego dziedzictwa historycznego. Istotnym potencjałem do rozwoju kultury w Cieszynie jest m.in. bardzo wysoka aktywność społeczności lokalnej, które współtworzą kulturę (np. organizacje pozarządowe, artyści amatorzy itp.) i duża liczba projektów transgranicznych poświęconych tej tematyce, które relizują beneficjenci z Cieszyna (nie tylko samorząd lokalny i podległe mu instytucje) z partnerami czeskimi m.in. z Czeskiego Cieszyna.

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA CIESZYN NA LATA 2010-2020

Dokument wskazuje trzy filary rozwoju miasta: przedsiębiorczość, turystykę i położenie transgraniczne. Odniesienia do kultury znajdują się w misji, a do kultury i sportu - w celach operacyjnych i zadaniach:

- rozwój klas sportowych w szkołach podstawowych i gimnazjach cieszyńskich;
- wspieranie organizacji i kreowania wydarzeń kulturalnych podkreślających rangę Cieszyna na arenie ogólnopolskiej i międzynarodowej;
- rozbudowa i modernizacja sieci placówek kulturalnych;
- aktywniejsze wykorzystanie współpracy z miastami partnerskimi do organizacji nowych imprez kulturalnych o zasięgu międzynarodowym;
- udział w tworzeniu wydawnictw, filmów, programów TV, dokumentujących oraz promujących oryginalność i wielokulturowość Cieszyna;
- wspieranie działań na rzecz aktywnego i zdrowego stylu życia;
- wspieranie przez miasto podmiotów realizujących zadania na rzecz kultury fizycznej i sportu;
- tworzenie i modernizacja infrastruktury sportowo – rekreacyjnej na terenie miasta;
- upowszechnianie sportu i rekreacji wśród dzieci i młodzieży;

- organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych o zasięgu lokalnym, krajowym i międzynarodowym;
- współpraca międzyinstytucjonalna na rzecz wdrożenia spójnego programu udostępniania do zwiedzania obiektów zabytkowych na terenie miasta, w tym sakralnych;
- promocja cieszyńskich zbiorów archiwalnych i bibliotecznych wśród różnych odbiorców (m.in. młodzieżowych w zakresie kształtowania tożsamości, naukowo-badawczych, itp.);
- digitalizacja cieszyńskich zbiorów archiwalnych i bibliotecznych;
- włączenie Muzeum Drukarstwa do obiektów Szlaku Zabytków Techniki;
- budowa całorocznego kompleksu rekreacyjnego, z możliwością uprawiania sportów wodnych.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CIESZYŃSKIEGO 2017-2025

W tym dokumencie kulturę i dziedzictwo kulturowe uznano za fundament dalszego rozwoju powiatu cieszyńskiego. Rozwinięcie misji zawiera też bezpośrednie odniesienie do sportu. Cele strategiczne, bezpośrednio odnoszące się do kultury i to: umożliwienie powszechnego dostępu do kultury mieszkańcom Śląska Cieszyńskiego oraz edukacji regionalnej, artystycznej i kulturalnej; zachowanie i kultywowanie lokalnych tradycji oraz ochrona krajobrazu kulturowego Śląska Cieszyńskiego; stworzenie optymalnych warunków do uprawiania sportu i rekreacji na terenie Śląska Cieszyńskiego. W poszczególnych domenach strategicznych tego dokumentu znajdują się odniesienia do różnych kierunków współpracy transgranicznej obu miast.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO ŚLĄSKIE 2020+

W dokumencie wśród głównych potencjałów Subregionu Południowego Województwa Śląskiego (obszar: kultura i sport) wymienia się m.in.: różnorodną, bogatą kulturę regionu i wysoką aktywność kulturalną mieszkańców; wielowiekowe tradycje tworzące trwałe podstawy dalszego rozwoju kulturalnego subregionu; imprezy kulturalne w dziedzinie filmu (Przegląd filmowy „Kino na Granicy”), jazzu (Zadymka Jazzowa), kultury regionalnej (Tydzień Kultury Beskidzkiej) i edukacji kulturalnej; zainteresowanie mieszkańców aktywnościami kulturalnymi. Do głównych wyzwań w obszarze kultury oraz sportu zaliczono uzupełnienie braków w podstawowej infrastrukturze (kulturalnej i sportowej).

STRATEGIA ROZWOJU KULTURY W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM NA LATA 2006-2020

W dokumencie znajdują się odniesienia do rozwoju kultury w Subregionie Południowym Województwa Śląskiego (m.in. na Śląsku Cieszyńskim). Do najbardziej prestiżowych imprez muzycznych zalicza się m.in. Międzynarodowy Festiwal Muzyki Wokalnej „Viva il canto” w Cieszynie czy też Międzynarodowy Festiwal Teatralny „Bez granic” (Cieszyn i Czeski Cieszyn). Podkreśla się też walory artystyczne cieszyńskich przeglądów i festiwali filmowych: Przegląd filmowy „Kino na granicy” i Festiwal filmowy „Wakacyjne kadry”. Do najważniejszych placówek muzealnych zaliczono Muzeum Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie, a do najcenniejszych zabytków - cieszyńską rotundę romańską z XII wieku. Filia Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie stanowi istotne zaplecze edukacyjne zapewniające profesjonalne kształcenie artystyczne, zaś Macierz Ziemi Cieszyńskiej należy do grupy wyróżniających się aktywnością kulturalną organizacji pozarządowych. Za wielkie bogactwo Śląska Cieszyńskiego uznano

folklor, kultywowany przez wiele amatorskich zespołów oraz design, który rozwija Zamek Cieszyn. Cieszyn uznano za jedno z miast przodujących pod względem liczby instytucji kultury.

2.1.12 Obszar tematyczny: współpraca w zakresie kulturalno-społecznym (w tym sportowym), miasto Czeski Cieszyn

W dokumentach strategicznych dotyczących Czeskiego Cieszyzna i regionu równorzędną uwagę przywiązuje się do kultury i sportu. Strategia rozwoju miasta akcentuje potrzebę współpracy z Cieszynem w zakresie kultury i wskazuje konkretne przedsięwzięcia, które temu służą. Inwestycje dotyczące zapewnienia wysokiej klasy oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców Czeskiego Cieszyzna łączone są też z potencjałem sąsiednich gmin (np. ścieżka rowerowa Český Těšín - Archeopark Chotěbuz). W strategii rozwoju regionu lokuje się kulturę jako jeden z wyróżników regionu Ostrava i temu celowi podporządkowanych jest szereg projektów (żaden z nich nie dotyczy Czeskiego Cieszyzna). Koncepcja rozwoju kultury w regionie uwzględnia cieszyński teatr i Muzeum Ziemi Cieszyńskiej – jako ważne instytucje kształtujące życie kulturalne i społeczne. W wizji rozwoju kultury zakcentowano potrzebę zapewnienia jej dostępności dla wszystkich grup wiekowych, wzmocnienie artystów amatorów, zapewnienie opieki nad tradycją i dziedzictwem kulturowym, poprawę dostępności informacji turystycznej i wzrost jakości usług kulturalnych – te działania korespondują z zakresem współpracy pomiędzy Czeskim Cieszynem i Cieszynem.

PLAN STRATEGICZNY ROZWOJU MIASTA CZESKIEGO CIESZYNA 2017-2021

W Strategii Rozwoju Miasta Czeski Cieszyn na lata 2017-2021 pojawiają się zapisy dotyczące kultury: „...Na działalność kulturalną w mieście ma wpływ również położenie na granicy czesko-polskiej i również w obszarze kultury prowadzona jest tutaj współpraca z sąsiednim polskim Cieszynem. W Czeskim Cieszynie mieszkańcy i przyjezdni mają w obszarze kultury do dyspozycji kino, muzeum, teatr, galerie, znajdują się tutaj obiekty sakralne. W dokumencie przeczytać można dodatkowo, że „...miasto chce budować swój dalszy rozwój na tradycji kulturowej i historycznej...”. Aby zrealizować tak postawiony cel wskazano 2 obszary priorytetowe i główne cele - „Infrastruktura” oraz „Ludzie i współpraca”. W obszarze „Infrastruktura”, podobzar: „Udogodnienia dla mieszkańców” wskazano na kontynuację projektu związanego z rozwojem Muzeum Těšínska i budowę hali sportowej (Sportovní hala Svojsíkova). W obszarze priorytetowym „Ludzie i współpraca”, podobzar: „Przygraniczna współpraca” wskazano na realizację takich projektów jak: Open Air Museum; Cieszyn-Český Těšín Zóna společných aktivit (Cieszyn-Český Těšín Strefa Działań Wspólnych); Český Těšín/Cieszyn INEurope; Kaj indži inači - u nas po našymu, Lidová kultura Těšínského Slezska (Kaj indzi inakszy - u nas po naszymu. Kultura ludowa Śląska Cieszyńskiego). Realizacja wymienionych projektów w znacznym stopniu może przyczynić się do rozwoju transgranicznego rynku usług kultury w Cieszynie i Czeskim Cieszynie.

KONCEPCJA ROZWOJU SPORTU W CZESKIM CIESZYNIE (2018-2022)

Zgodnie z ustawą nr 115/2001 Dz.U., o wspieraniu sportu z późniejszymi zmianami, gminy w ramach swojej niezależnej działalności określają status sportu jako czynności na rzecz interesu publicznego. Celem gminy jest przede wszystkim zapewnienie warunków do rozwoju sportu dla wszystkich grup wiekowych mieszkańców, zapewnienie budowy, remontów, utrzymywania i prowadzenia swoich obiektów sportowych oraz zabezpieczenie wsparcia finansowego dla sportu z własnego budżetu. Przez sport należy rozumieć każdą formę

czynności fizycznej, której celem, poprzez udział zorganizowany i niezorganizowany, jest harmoniczny rozwój kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych, wzmacnianie zdrowia oraz osiąganie wyników sportowych. Głównym celem i zamiarem miasta jest stwarzanie lepszych warunków dla aktywności sportowej mieszkańców miasta wszystkich grup wiekowych. Wspieranie sportu wśród społeczeństwa w formie bogatej oferty sportowej i rekreacyjnej. Głównym celem jest więc motywowanie wszystkich mieszkańców do aktywnego spędzania wolnego czasu. Dla realizacji wyżej wymienionego celu należy stwarzać odpowiednie warunki, co w praktyce oznacza budowę nowych i modernizację istniejących obiektów sportowych i rekreacyjnych. Zaplanowane i zrealizowane zostały następujące działania inwestycyjne, jak np.: nowa wielofunkcyjna hala sportowa; rekonstrukcja maszynowni lodowiska; ścieżka rowerowa pomiędzy Czeskim Cieszyńem i Ropicą; ścieżka rowerowa na ulicy Lipová, Sokolovská; ścieżka rowerowa Czeski Cieszyń - Archeopark Kocobędz; adventure minigolf (ośrodek sportu przy ul. Frýdecká); stanowisko workout (ośrodek sportu przy ul. Frýdecká); pneumatyczna hala tenisowa (teren szkoły podstawowej przy ul. Slovenská); modernizacja basenu odkrytego (np.: remont boiska do siatkówki na terenie kąpieliska); remont pływalni przy Szkole Podstawowej Pod Zvonek Czeski Cieszyń; budowa wielofunkcyjnego boiska na terenie TJ Slovan Horní Žukov. Zamiarem Kraju Morawsko-śląskiego jest dokończenie budowy sali gimnastycznej przy Liceum przy ulicy Frýdecká w Czeskim Cieszyńu. Dokument nie zawiera odniesień do współpracy transgranicznej.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MORAWSKO-ŚLĄSKIEGO NA LATA 2009-2020 (aktualizacja 2012)

W dokumencie tym wskazano cel strategiczny 4 - Środowisko jakościowe i kulturowe, usługi i infrastruktura dla życia, pracy i turystyki. Znajduje się tam zapis, że „Województwo morawsko-śląskie oraz jego stolica Ostrawa zamierzają być centrum kulturowym, społecznym i sportowym, które będzie oferowało wydarzenia na najwyższym europejskim poziomie o szerokim zakresie możliwości dla aktywnego spędzania wolnego czasu mieszkańców województwa i odwiedzających”. Cel ten ma być rozwijany m.in. poprzez realizację celu szczegółowego 4.2. „Wzmocnienie kultury aktywnego spędzania czasu wolnego mieszkańców oraz zapobieganie przestępczości wśród młodzieży za pośrednictwem systemowego rozwoju działań edukacyjnych, kulturowych i sportowych na poziomie rekreacyjnym, wyczynowym i profesjonalnym”. Wśród 12 kluczowych projektów, które wpisują się w ten cel, nie ma ani jednego projektu dotyczącego Czeskiego Cieszyńa. W dokumencie znajdują się również zapisy dotyczące wspierania szeroko rozumianej współpracy transgranicznej (w tym również w obszarze kultury oraz sportu). W celu strategicznym 2.2.5. Cel globalny 5 – Skuteczne zarządzanie sprawami publicznymi odnajdujemy m.in. cel szczegółowy 5.2 (Wzmocnienie współpracy transgranicznej i zagranicznej regionu oraz współpracy z sąsiednimi regionami Republiki Czeskiej). W uzasadnieniu tego celu szczegółowego odnajdujemy zapis, z którego wprost wynika, iż współpraca transgraniczna w różnych obszarach - w tym w obszarze kultury oraz sportu - jest pożądana, a nawet konieczna. Województwo morawsko-śląskie powinno wykorzystać dostępne programy w celu wzmocnienia swojej roli w koordynowaniu tej współpracy i podejmowanych inicjatyw transgranicznych, a współpraca ta powinna mieć swoje ramy koncepcyjne (Położenie strategiczne województwa morawsko-śląskiego w sąsiedztwie regionów partnerskich w Polsce i na Słowacji otwiera dla regionu szerokie możliwości współpracy w najróżniejszych dziedzinach. Dla realizacji i finansowania niektórych działań w zakresie rozwoju współpraca ta jest wręcz niezbędna. Kraj powinien w celu wzmocnienia swojej roli przy koordynacji tej współpracy wykorzystać dostępne programy oraz inicjatywy).

KONCEPCJA WSPIERANIA KULTURY W WOJEWÓDZTWIE MORAWSKO-ŚLĄSKIM NA LATA 2014-2020

Wśród instytucji kultury mających wpływ na życie kulturalne i społeczne regionu wymienia się m.in. działające w Czeskim Cieszyń: teatr oraz Muzeum Ziemi Cieszyńskiej. Wizja dotycząca kultury odwołuje się do potrzeby dotarcia do ogółu społeczeństwa i wszystkich grup wiekowych w całym województwie morawsko-śląskim, jak również do tworzenia wartości kulturowych dla regionu. W dokumencie określono m.in. cele szczegółowe: wsparcie dla działań kulturalnych i amatorskich działań artystycznych, zapewnienie bardziej efektywnej opieki nad kulturą ludową w regionie, zapewnienie bardziej efektywnego i skutecznego sposobu informowania o działaniach kulturalnych, zapewnienie świadczenia usług kulturalnych realizowanych na wysokim poziomie. W dokumencie brak odniesienia do współpracy transgranicznej.

2.1.13 Obszar tematyczny: współpraca w zakresie kulturalno-społecznym (w tym sportowym), miasto Cieszyn i Czeski Cieszyn

Program dla kultury Cieszyna i Czeskiego Cieszyna jest pierwszym, wspólnym strategicznym dokumentem obu miast, który w sposób syntetyczny i długoterminowy wskazuje kierunki wspólnych działań kulturalnych i rekomendowane do wdrożenia projekty w sferze kultury. Program powstał z myślą o uporządkowaniu wielu wspólnych działań, jakie podejmowane są nie tylko przez jednostki samorządu terytorialnego, ich jednostki podległe i jednostki powiązane z nimi, ale także m.in. organizacje pozarządowe i podmioty komercyjne. Jak dotychczas podobnego dokumentu nie opracowano w sferze innych działań społecznych, które mogą mieć charakter transgraniczny, dotyczących np. sportu.

PROGRAM DLA KULTURY CIESZYNA I CZESKIEGO CIESZYNA

W Programie dla kultury Cieszyna i Czeskiego Cieszyna zaproponowano wspólną wizję oraz misję rozwoju sfery kultury w obu miastach.

Wizja: Kultura inspirująca i wzbogacająca życie codzienne mieszkańców Cieszyna i Czeskiego Cieszyna oraz umacniająca więzi międzypokoleniowe i dobrosąsiedzkie pomiędzy nimi, rozwijająca współpracę transgraniczną w obu miastach, a także przyciągająca turystów, dzięki zrównoważonej i atrakcyjnej ofercie.

Misja: Polskie i czeskie instytucje oraz podmioty kultury rozwijają współpracę transgraniczną, inspirują społeczności lokalne do współtworzenia kultury, jak również wspólnie udostępniają mieszkańcom Cieszyna i Czeskiego Cieszyna oraz turystom różnorodną a także wartościową ofertę kulturalną, skierowaną do odbiorcy w każdym wieku, nowoczesną, a zarazem odwołującą się do tradycji Śląska Cieszyńskiego, uzupełnioną wszechstronną edukacją kulturalną.

Priorytety rozwoju kulturalnej współpracy transgranicznej w obu miastach to:

- współpraca transgraniczną instytucji i innych podmiotów kultury;
- ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego obu miast;
- edukacja kulturalna mieszkańców obu miast, przede wszystkim dzieci i młodzieży;
- rozwój transgranicznej oferty kulturalnej i poprawa jej dostępności dla różnych grup odbiorców;
- kreowanie transgranicznych markowych produktów z obszaru kultury;

2.1.14 Obszar tematyczny: wspólny marketing, miasto Cieszyn.

Spójność systemu informacji wizualnej w mieście jest zagadnieniem wpisującym się w co najmniej kilka obszarów tematycznych, m.in. turystykę i planowanie przestrzenne oraz współpracę samorządu z różnymi grupami interesariuszy, które również powinny respektować wytyczne dotyczące działań promocyjnych na rzecz miasta i budowania jego wizerunku. W dokumentach strategicznych kwestia ta jest opisana w sposób ogólny, brak odniesienia do konieczności budowy spójnego, transgranicznego wizerunku miast Cieszyn i Czeski Cieszyn, jak również do innych aspektów współpracy obu miast w sferze marketingu.

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA CIESZYNA NA LATA 2010-2020

W ramach kierunku priorytetowego „Turystyka” w Strategii wyszczególniono cel strategiczny IV „Kreowanie atrakcyjnego ośrodka turystycznego o znaczeniu ponadregionalnym” i określono główne działania dotyczące m.in. obszaru wizualizacji graficznej miasta, w tym:

- wdrożenie czytelnego systemu informacji wizualnej (stworzenie zintegrowanego systemu informacji wizualnej w mieście: znaki kierunkowe, tablice informacyjne, oznakowania miejsc ciekawych dla turystów, itp., ujednolicenie szaty graficznej, połączenie z innymi elementami informacji turystycznej);
- opracowanie Strategii Promocji Miasta Cieszyna i realizacja programu promocji markowych produktów turystycznych Cieszyna;
- opracowanie i wdrożenie procedur stosowania narzędzi promocyjnych przez jednostki podległe samorządowi lokalnemu i inne instytucje korzystające z pomocy organizacyjno-finansowej miasta;
- wdrożenie procedur pozwalających na efektywne i zorganizowane prowadzenie działań promocyjnych na terenie miasta (Zintegrowany System Promocji Miasta).

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CIESZYŃSKIEGO 2017-2025

W dokumencie brak bezpośrednich odniesień do wizualizacji graficznej Cieszyna. W ramach domeny strategicznej „Turystyka, promocja, sport i organizacje pozarządowe” wytyczono cele strategiczne, które można łączyć z kwestią wspólnej dla Cieszyna i Czeskiego Cieszyna wizualizacji graficznej. Są to: Cel strategiczny 2. Wykorzystanie promocji jako ważnego narzędzia stymulującego rozwój turystyki; Cel operacyjny 2.1. Stworzenie zintegrowanego wizerunku regionu opierającego się na połączeniu głównych atrakcji regionu - budowanie marki Śląsk Cieszyński.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2020+

W dokumencie nie odnajdujemy bezpośrednich zapisów dotyczących wspólnej wizualizacji graficznej miast podzielonych. Takie działania są jednak pożądane i mogą liczyć na wsparcie na szczeblu wojewódzkim. W Strategii określono cele strategiczne i operacyjne, pośrednio dotyczące wspólnej wizualizacji graficznej i budowania wspólnej marki obu miast: cel strategiczny: Województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy; cel operacyjny: D.2. Atrakcyjny wizerunek województwa śląskiego.

2.1.15 Obszar tematyczny: wspólny marketing, miasto Czeski Cieszyn

W obu opisanych niżej dokumentach strategicznych znajduje się wyraźne odniesienie do potrzeby intensyfikacji współpracy pomiędzy Cieszynem i Czeskim Cieszynem, w ramach EUWT TRITIA oraz szerszej współpracy polsko-czesko-słowackiej. Działania te powinny przyczynić się do zatarcia różnic i uprzedzeń, a razem do pogłębienia integracji transgranicznej. Jednym z kierunków transgranicznych działań powinna być wspólna promocja.

PLAN STRATEGICZNY ROZWOJU MIASTA CZESKIEGO CIESZYNA 2017-2021

W Strategii Rozwoju Miasta Český Těšín na lata 2017-2021 nie ma bezpośrednich zapisów odnoszących się do wspólnych działań z zakresu marketingu Cieszyna i Czeskiego Cieszyna. Zapisy zawarte m.in. w analizie SWOT sugerują, że warto poddać dyskusji pomysł wspólnego logotypu dla obu miast. Jako szansę rozwoju Czeskiego Cieszyna wskazano transgraniczne położenie miasta (położenie miasta na granicy dwóch państw). Należy zatem jeszcze bardziej uwypuklić tę kwestię w polityce informacyjnej i promocyjnej zarówno Czeskiego Cieszyna, jak i Cieszyna. W rozwinięciu wizji dla Czeskiego Cieszyna czytamy „Ambicją miasta jest coraz większe zacieranie granicy pomiędzy Czeskim Cieszynem i Cieszynem oraz wyraźna i aktywna współpraca z miastem Cieszyn ...” co oznacza, że współpraca transgraniczna to rekomendowany kierunek działań.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MORAWSKO-ŚLĄSKIEGO NA LATA 2009-2020 (aktualizacja 2012)

W dokumencie nie odniesiono się bezpośrednio do wizualizacji graficznej Czeskiego Cieszyna, ale pośrednio wskazuje się, że współpraca w tym obszarze z Cieszynem jest pożądana. Świadczyć mogą o tym następujące zapisy: „Szereg tematów, którymi kraj się zajmuje, może być skutecznie podejmowany z jego sąsiadami, regionami w Polsce, na Słowacji a także w Republice Czeskiej. W tym celu zostanie wykorzystana nowoczesna forma współpracy międzyregionalnej – Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej TRITIA. Równocześnie niezbędna jest systematyczna praca w zakresie poprawy wizerunku regionu oraz zwiększanie poczucia przynależności mieszkańców do swojego regionu. Ten globalny cel strategiczny ponadto został rozwinięty w ramach następujących szczególnych celów strategicznych (SCS): SCS 5.4 Poprawa wizerunku regionu na zewnątrz i wewnątrz”.

2.1.16 Podsumowanie

W tej części opracowania przeanalizowano ogółem około 20 dokumentów strategicznych polskich i czeskich. Część z nich ma charakter lokalny (np. Strategia Rozwoju Miasta Cieszyna na lata 2010-2020; Plan Strategiczny Rozwoju Miasta Czeskiego Cieszyna 2017-2021), a inne - charakter ponadlokalny (np. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020+; Strategia Rozwoju Kraju Morawsko-Śląskiego na lata 2009-2020), a niektóre także charakter tematyczny (np. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Cieszyna; Koncepcja Rozwoju Sportu w Czeskim Cieszynie 2018-2022). Tylko dwa analizowane dokumenty mają charakter transgraniczny (Program dla kultury Cieszyna i Czeskiego Cieszyna; Przyszła współpraca terytorialna w Euroregionie Śląsk Cieszyński - studium). Należy zaznaczyć, iż część analizowanych dokumentów wkrótce straci aktualność. W zdecydowanej większości dokumentów nie znaleziono jednoznacznego

odniesienia do przyszłych celów współpracy transgranicznej obu miast oraz działań, które pozwoliłyby ją rozwinąć. Podjęcie prac związanych z ich aktualizacją powinno stać się okazją do uzględnienia w tych dokumentach również celów i zadań wynikających z niniejszej strategii. Będzie to właściwy moment, aby do dokumentów strategicznych obu miast wprowadzić kierunki działań i projekty wynikające z niniejszego dokumentu. Jednocześnie istotne jest, aby w pracach nad dokumentami wyższego rzędu (np. strategia rozwoju województwa) akcentować znaczenie współpracy transgranicznej dla rozwoju Cieszyna i Czeskiego Cieszyna oraz rolę Euroregionu Śląsk Cieszyński jako lidera takich działań w skali regionu przygranicznego.

2.2. Analiza obszarów tematycznych współpracy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna oraz ich partnerów regionalnych w ramach projektów transgranicznych

Poniżej przedstawiono najważniejsze informacje charakteryzujące projekty transgraniczne realizowane z udziałem Cieszyna i Czeskiego Cieszyna oraz ich partnerów regionalnych i innych podmiotów z obu części Euroregionu Śląsk Cieszyński. Analiza dotychczasowych obszarów tematycznych współpracy transgranicznej oraz partnerów zaangażowanych w projekty transgraniczne pomaga określić perspektywy dalszej integracji Cieszyna i Czeskiego Cieszyna oraz innych lokalnych.

W okresie od 2004 do 2018 roku oba miasta i podległe im jednostki oraz współpracujące z nimi organizacje zrealizowały wspólnie 23 projekty transgraniczne, w tym:

- w zakresie turystyki - 15 projektów;
- w zakresie kultury i sportu - 15 projektów;
- w zakresie wymiany informacji - 16 projektów;
- w zakresie wizualizacji graficznej - 5 projektów;
- w zakresie infrastruktury - 8 projektów;
- w zakresie planowania przestrzennego - 3 projekty.

Przedstawione dane wskazują na dominację kilku obszarów współpracy transgranicznej:

- wymiana informacji (jako integralny element współpracy transgranicznej);
- kultura i sport;
- turystyka.

Projekty transgraniczne o tej tematyce są najczęściej wdrażane przez samorządy lokalne Cieszyna i Czeskiego Cieszyna oraz podległe im jednostki i instytucje, jak też przez innych partnerów współpracy transgranicznej, m.in. organizacje pozarządowe oraz uczelnie wyższe. W tych obszarach można zatem mówić o dobrze rozwiniętych relacjach transgranicznych, czego efekty są widoczne m.in. w rezultatach przedstawionych niżej projektów.

Tabela 1. Wybrane projekty transgraniczne realizowane przez miasto Cieszyn i miasto Czeski Cieszyn oraz ich jednostki podległe w latach 2004-2019

Lp.	Nazwa projektu	Zakres
1	Ciesz się Cieszyńem - Ogród dwóch brzegów / Těš se Těšínem – Zahrada dvou břehů 2006 - 2007	Projekt zakładał przygotowanie wspólnej polsko-czeskiej koncepcji zagospodarowania terenów wzdłuż Olzy po obu jej stronach, obejmującej: strategię rozwoju obszaru oraz studium urbanistyczne. Celem projektu była likwidacja negatywnych skutków podziału miasta w 1920 roku, poprzez stworzenie nad brzegami Olzy w Cieszyńie i Czeskim Cieszyńie nowego centrum obu miast. Efektem tego projektu były kolejne przedsięwzięcia transgraniczne obu miast: Ogród dwóch brzegów, Revitalpark, SportPark i SportMost.
2	REVITALPARK 2010	Rewitalizacja dwóch parków, odnowienie dziedzictwa kulturowego, rekonstrukcja nabrzeża i modernizacja Podzamcza, ul. Zamkowej, Wzgórza Zamkowego (po polskiej stronie), Mostu Przyjaźni (łączącego obie strony) oraz stworzenie repliki pierwotnej kawiarni i budynku wielofunkcyjnego Avion (po czeskiej stronie). Uatrakcyjnienie zieleni miejskiej i przestrzeni wokół granicy w celu spędzania w tych miejscach wolnego czasu przez mieszkańców i przyjezdnych. Stworzenie warunków dla zbliżania i zrozumienia się dwóch narodów.
3	SportPark - Sportovní sady / SportPark - Park Sportowy 2009-2012	Część większego projektu Ogród dwóch brzegów, który polega na wybudowanie transgranicznego ośrodka turystyczno-rekreacyjnego dla obu miast na nabrzeżach Olzy w Cieszyńie i w Czeskim Cieszyńie. Rewitalizacja i rozbudowanie parków: parku Pod Wałką w Cieszyńie oraz parku Adama Sikory w Czeskim Cieszyńie, które zlokalizowane są przy granicznej rzece Olzie. Budowa tras dla pieszych i rowerzystów, dostosowanie parków do przeznaczenia rekreacyjnego, modernizacja kempingu, modernizacja zatoki kajakowej, budowa boisk, budowa parkingu.
4	SPORTMOST - Sportovní lávka / SPORT MOST - MOST SPORTOWY 2010-2012	Część projektu pilotażowego Ciesz się Cieszyńem – Ogród dwóch brzegów. Kładka ta stała się węzłem komunikacyjnym na terenach rekreacyjno-sportowych miast Czeskiego Cieszyńa i Cieszyńa, które w przeszłości były wykorzystywane w nieznacznym stopniu. Kładka przeznaczona dla pieszych i rowerzystów połączyła wybrzeża, parki, aleje, obiekty sportowe i kemping Olza. Projekt przedstawia możliwości, które powstały dzięki stworzeniu Strefy Schengen.
5	Zahrada dvou břehů 2013-2015 / Ogród Dwóch Brzegów 2013-2015	Kolejny etap realizacji projektu pilotażowego Ogród dwóch brzegów w Cieszyńie i Czeskim Cieszyńie (2007 r.). Połączenie tych rewitalizowanych terenów trasami dla pieszych i rowerów wzdłuż rzeki Olzy na Al. Jana Łyska, na Nábřeží Míru oraz na ul. Przykopa, które będą stanowiły przedłużenie tras rowerowych prowadzących od obiektu rekreacyjno-sportowego – powstanie dużej pętli dla pieszych i rowerów prowadzącej przez oba miasta. Rezultaty po stronie polskiej: zmodernizowana przestrzeń publiczna Cieszyńskiej Wenecji i Alei Jana Łyska w Cieszyńie oraz Nábřeží Míru w Czeskim Cieszyńie; widokowe plenery rekreacyjne nad rzeką Olzą; system tablic informacyjnych.
6	Strefa Działań Wspólnych / Zóna společných aktivit 2016-2017	Stworzenie trwałej współpracy transgranicznej obejmującej wydziały miast Czeskiego Cieszyńa i Cieszyńa. Chodzi przede wszystkim o współpracę wydziałów i referatów z obszaru kultury, sportu i promocji, jak również miejskich instytucji kultury i innych organizacji aktywnie działających na terenie obu miast.
7	Program dla kultury Cieszyńa i Czeskiego Cieszyńa / Program pro kulturu Cieszyńa a	Wzmocnienie współpracy transgranicznej pomiędzy różnymi podmiotami działającymi w obszarze kultury i usług w obu miastach, rozwój współpracy pomiędzy miastem Cieszyń i stowarzyszeniem EducationTalent Culture, z.s. z Czeskiego Cieszyńa. Opracowanie czesko-polskiego dokumentu, który dokładnie określi kierunki rozwoju kultury i usystematyzuje zasoby i potencjały obu miast partnerskich i różnych grup na rynku dóbr i usług kulturowych w celu

	Českého Těšína 2017-2018	spełnienia potrzeb kulturowych mieszkańców i odwiedzających w obu miastach na granicy.
8	Analyza možnosti obnovení tramvaje jako turistické atrakce Cieszyna a Českého Těšína Analiza możliwości przywrócenia tramwaju jako atrakcji turystycznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna 2017-2018	Przygotowanie wielostronnej społeczno-ekonomiczno-technicznej analizy opcji modeli dla przywrócenia połączenia tramwajowego na terenie przygranicznych miast partnerskich Cieszyna i Czeskiego Cieszyna. Wspólna kampania promocyjna oraz wspólne materiały promocyjne.
9	Kaj indži inači - u nas po naszymu. Lidová kultura Těšínského Slezska Kaj indži inakszy - u nas po naszymu. Kultura ludowa Śląska Cieszyńskiego 2017-2019	Stworzenie nowego produktu turystycznego, który będzie trwały, kompleksowy i komplementarny oraz będzie funkcjonował w przestrzeni obu miast. Produkt turystyczny ma charakter transgraniczny i ukierunkowany jest na zachowanie i udostępnienie tradycji i kultury ludowej Śląska Cieszyńskiego. Powstanie wspólnego Centrum Folkloru Śląska Cieszyńskiego z 2 filiami.
10	Open Air Museum. Cieszyn. Český Těšín 2017-2019	Projekt poszerza fizyczne i społeczne połączenie dwóch miast - Czeskiego Cieszyna i Cieszyna leżących bezpośrednio na granicy czesko-polskiej za pośrednictwem stworzenia nowego produktu turystycznego – muzeum open air opartego na wspólnej historii wcześniej jednolitego miasta i jego unikalnym potencjale kulturowym i historycznym. Poprzez realizację projektu zrewitalizowane zostaną ostatnie niewykorzystane części brzegów granicznej rzeki Olzy od Mostu Przyjaźni do mostu kolejowego na obu stronach granicy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów dostępnych na stronach internetowych miast Cieszyn i Czeski Cieszyn oraz stowarzyszeń OLZA i RSTS, data dostępu: 10.07.2019.

Jednocześnie w perspektywie unijnej 2014-2020 wybranych do dofinansowania zostało łącznie 36 mikroprojektów, wdrażanych przez różne podmioty na terenie Euroregionu Śląsk Cieszyński, w tym na terenie Cieszyna i Czeskiego Cieszyna. Projekty te dotyczyły następujących obszarów współpracy:

- turystyka - 11 projektów;
- kultura i sport - 32 projekty;
- wymiana informacji - 9 projektów;
- wizualizacja graficzna - 8 projektów;
- infrastruktura - 4 projekty;
- planowanie przestrzenne - 4 projekty.

Należy zaznaczyć, iż w tej części opracowania analizowane były wyłącznie projekty transgraniczne, które uzyskały dofinansowanie z Programu INTERREG (mikroprojekty i projekty samodzielne, które realizowano w obszarach tematycznych, kwalifikujących się do wsparcia). Tym samym, ze względu na brak dostępu do danych, ocenie nie oddano innych

inicjatyw i przedsięwzięć transgranicznych, które były wdrażane poza Programem INTERREG, a mogły dotyczyć również innych obszarów tematycznych.

Poza miastami: Cieszyn i Czeski Cieszyn największą aktywność we wdrażaniu projektów w latach 2014-2018 przejawiały podmioty ujęte w tabeli 2. i tabeli 3. Zarówno po stronie polskiej, jak i czeskiej dominują partnerzy Euroregionu Śląsk Cieszyński tj. stowarzyszenia: OLZA i RSTS, które są również naturalnymi partnerami Cieszyna i Czeskiego Cieszyna w procesie dalszej integracji obu miast. Pozostałe podmioty (poza: Cieszyńskim Ośrodkiem Kultury „Dom Narodowy”) wykazują znacznie mniejszą liczbę zrealizowanych projektów, ale są naturalnymi interesariuszami współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna.

Tabela 2. Podmioty z siedzibą w Cieszynie zaangażowane we wdrażanie projektów transgranicznych w latach 2004-2018

Lp.	Nazwa podmiotu	Liczba projektów w których brał udział podmiot
1	Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”	7
2	Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy”	5
3	Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Cieszyńskiej im. Janiny Marcinkowej	3
4	Powiat Cieszyński	2
5	Stowarzyszenie Zdrowie Bez Granic	2
6	Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy”	2
7	Towarzystwo Ewangelickie im. Ks. Franciszka Michejdy	2
8	Muzeum Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie	2
9	Fundacja Volens	1
10	Stowarzyszenie Szkoła Nowej Ewangelizacji Zacheusz	1
11	Stowarzyszenie Animacji Kultury i Sportu „Anima Pro Activ”	1
12	Fundacja Laja	1
13	Stowarzyszenie Samorządowe Ziemi Cieszyńskiej	1
14	Cieszyński Klub Motorowy	1
15	Fundacja Lokalsi	1
16	Zamek Cieszyn	1
17	Stowarzyszenie Kultura na Granicy	1
18	Biblioteka Miejska w Cieszynie	1

19	Fundacja ARS LONGA	1
20	Straż Miejska w Cieszynie	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów dostępnych na stronach internetowych miast Cieszyn i Czeski Cieszyn oraz stowarzyszeń OLZA i RSTS, data dostępu: 10.07.2019.

Tabela 3. Podmioty z siedzibą w Czeskim Cieszynie zaangażowane we wdrażanie projektów transgranicznych w latach 2004-2018

Lp.	Nazwa podmiotu	Liczba projektów w których brał udział podmiot
1	Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska	6
2	Regionální rada rozvoje a spolupráce se sídlem v Třinci	3
3	Kulturní a společenské středisko „Střelnice“	3
4	Člověk na hranici, z.s.	3
5	Zdraví bez hranic, o.s.	2
6	Polske gimnazium - Polskie Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego	2
7	Sdružení polské mládeže v České republice	2
8	Muzeum Těšínska, p.o.	2
9	Těšínské divadlo Český Těšín, příspěvková organizace	2
10	EducationTalentCulture, z.s.	2
11	Institut EuroSchola, z.ú.	1
12	Římskokatolická farnost Český Těšín	1
13	Polský kulturně-osvětový svaz v České republice z.s.	1
14	Správa účelových zařízení, příspěvková organizace	1
15	Kulturní a společenské středisko Střelnice	1
16	Pedagogické centrum pro polské národnostní školství Český Těšín	1
17	Základní škola s polským jazykem vyučovacím a Mateřská škola s polským jazykem vyučovacím Český Těšín Havlíčkova 13 okres Karviná	1
18	Základní umělecká škola Pavla Kalety, Český Těšín, příspěvková organizace	1
19	Celé Česko čte dětem o.p.s.	1
20	Dom dětí a mládeže, p.o. Český Těšín	1

21	Městská policia v Českém Těšíně	1
----	---------------------------------	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów dostępnych na stronach internetowych miast Cieszyn i Czeski Cieszyn oraz stowarzyszeń OLZA i RSTS, data dostępu: 10.07.2019

Szczegółowe zestawienie analizowanych projektów transgranicznych zawiera Aneks nr 1.

Podsumowując, można stwierdzić, że Cieszyn i Czeski Cieszyn znacznie rozwinęły w latach 2004-2018 współpracę transgraniczną w zakresie wymiany informacji, a także w zakresie kultury, sportu i turystyki. Były to przeważnie jednak działania realizowane jako rezultat identyfikacji konkretnych potrzeb i wspólnych celów partnerów, bez odnoszenia ich do kompleksowego i przemyślanego planu wspólnych działań, przygotowanego na dłuższy okres czasu. Większość wdrożonych wspólnie projektów pokrywa się również z obszarami tematycznymi wsparcia w ramach programu INTERREG, z którego pozyskiwano środki na ten cel. Dalsze rozszerzenie współpracy, w oparciu o model zaproponowany w niniejszym dokumencie, pozwoli zrównoważyć partnerstwo obu miast w sześciu kluczowych obszarach tematycznych, nadając mu kompleksowy wymiar. Ważnymi interesariuszami przyszłej współpracy powinny być także podmioty wymienione w tabelach nr 2 i 3 jako te, które mają już doświadczenia związane ze współpracą transgraniczną.

2.3. Problemy i wyzwania dotyczące przyszłej współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna oraz ich partnerów regionalnych

Poniżej zdefiniowano kluczowe problemy i wyzwania istotne dla Cieszyna i Czeskiego Cieszyna w procesie dalszej integracji obu miast. Zostały one wyłonione w oparciu o wnioski ze spotkań grup roboczych podczas warsztatów tematycznych odbywających się w ramach transgranicznej platformy współpracy instytucjonalnej, jak również w oparciu o karty tematyczne opracowane przez polskich i czeskich ekspertów oraz wnioski sformułowane przez polsko-czeski zespół odpowiedzialny za opracowanie strategii. Problemy i wyzwania w tabelach odnoszących się do poszczególnych obszarów tematycznych współpracy oznaczono symbolami literowymi. Symbole te wykorzystano także w części postulatywnej strategii, aby w sposób czytelny powiązać proponowane kierunki działań i projekty ze zidentyfikowanymi problemami i wyzwaniami, dotyczącymi współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna.

Tabela 4. Obszar tematyczny: planowanie przestrzenne

Symbol	Planowanie przestrzenne - problemy i wyzwania
PP1	Peryferyjny charakter obszaru jako ograniczenie w umacnianiu spójności przestrzennej obu miast i rozwijaniu relacji wewnątrz krajowych po obu stronach granicy.
PP2	Olza jako rozdzielająca oba miasta rzeka graniczna, a zarazem uciążliwa bariera administracyjna, funkcjonalna i przestrzenna utrudniająca zintegrowane planowanie, a zarazem stanowiąca unikalny i wyróżniający walor obu miast.

PP3	Silnie zakorzeniony w świadomości społecznej obraz granicy jako symbolu podziału, nie sprzyjający przenikaniu się funkcji społeczno-gospodarczych i wspólnemu wykorzystaniu przestrzeni nadbrzeżnej Olzy.
PP4	Odmienne systemy planistyczne w obu miastach, wynikające z legislacji krajowych.
PP5	Brak formalnych i prawomocnych ustaleń dotyczących funkcji, form i zasad kompleksowego zagospodarowania terenu po obu stronach granicy.
PP6	Nieuporządkowana struktura przestrzenna i własnościowa terenów przygranicznych w obu miastach.
PP7	Brak kompletnych podkładów geodezyjnych do sporządzania dokumentacji projektowej.
PP8	Częściowo rozbieżne interesy obu miast w zakresie zagospodarowania przestrzeni na cele publiczne i komercyjne.
PP9	Niewystarczająca częstotliwość kontaktów obu miast w zakresie wspólnych uzgadniania warunków planowania przestrzennego, szczególnie w przypadku przedsięwzięć, które mogą mieć oddziaływanie transgraniczne.

Źródło: opracowanie własne zgodnie z metodyką prac nad dokumentem opisaną w podrozdziale 1.

Tabela 5. Obszar tematyczny: współpraca instytucjonalna i usługi publiczne

Symbol	współpraca instytucjonalna i usługi publiczne - problemy i wyzwania
UP1	Niejasny stan dotyczący własności, zarządzania i serwisu obiektów przygranicznych np. mosty, kładki itp. lub niewielki wpływ miast na zarządzanie tymi obiektami.
UP2	Utrudniające współdziałanie obu miast różnice legislacyjne w przepisach dotyczących zarządzania kryzysowego, bezpieczeństwa publicznego, ochrony środowiska itp.
UP3	Brak tran granicznego systemu współpracy w zakresie zarządzania zagrożeniami transgranicznymi (np. powódzie, zanieczyszczenie środowiska, wypadki itp.).
UP4	Duże ograniczenia w dostępie osób niepełnosprawnych do infrastruktury publicznej.
UP5	Niewystarczający zakres połączeń komunikacyjnych pomiędzy miastami, m.in. jeśli chodzi o transport publiczny i ścieżki pieszo-rowerowe.
UP6	Brak wspólnej placówki wychowania przedszkolnego kształcącej dzieci w języku polskim i czeskim oraz w dwóch kulturach.

UP7	Brak planu wspólnego wykorzystania infrastruktury publicznej - komunalnej w obu miastach na wspólne potrzeby (dotyczy np. obiektów sportowych i rekreacyjnych, ciepłowni i oczyszczalni ścieków, komunikacji publicznej itp.).
UP8	Brak funduszy na rozwój infrastruktury publicznej np. parkingowej i drogowej.
UP9	Ograniczenia dotyczące wykorzystania terenów nad rzeką Olzą na potrzeby rozwoju infrastruktury (tereny zalewowe).
UP10	Brak dwujęzycznej informacji dla mieszkańców w zakresie: transgranicznego wykorzystania infrastruktury w obu miastach (np. rozkłady jazdy komunikacji publicznej, dostępność obiektów sportowych, rekreacyjnych, dostępność opieki zdrowotnej, oferta kulturalna itp.) oraz informacji konsumenckiej (m.in. na potrzeby rozwoju turystyki handlowej i turystyki zdrowotnej).
UP11	Brak wspólnej oferty inwestycyjnej obu miast skierowanej do inwestora zewnętrznego, skorelowanej z planami rozwoju infrastruktury publicznej w Cieszynie i Czeskim Cieszynie.

Źródło: opracowanie własne zgodnie z metodyką prac nad dokumentem opisaną w podrozdziale 1.

Tabela 6. Obszar tematyczny: wymiana informacji

Symbol	wymiana informacji - problemy i wyzwania
WI1	Słabo rozwinięte struktury współpracy transgranicznej pomiędzy obiema miastami m.in. w zakresie wymiany informacji, wspólnego kreowania informacji i jej rozpowszechniania (np. oferta kulturalna, dostęp do usług publicznych itp.).
WI2	Brak stałego systemu wymiany informacji m.in. w zakresie zarządzania kryzysowego czy planowania przestrzennego.
WI3	Brak wspólnego profilu informacyjnego obu miast adresowanego do mieszkańców i gości.
WI4	Bariera językowa w komunikacji formalnej.
WI5	Brak rozeznania potrzeb i preferencji mieszkańców Cieszyna / Czeskiego Cieszyna w zakresie wspólnego korzystania z różnego typu usług publicznych / komercyjnych / transportu i pozostałej infrastruktury.
WI6	Skupienie lokalnych informacji medialnych tylko na wydarzeniach z polskiej lub czeskiej strony granicy, bez kontekstu transgranicznego.
WI7	Brak wspólnego planowania rozwoju obu miast na poziomie współpracy lokalnych samorządów.

Źródło: opracowanie własne zgodnie z metodyką prac nad dokumentem opisaną w podrozdziale 1.

Tabela 7. Obszar tematyczny: wspólna oferta i produkty turystyczne

Symbol	wspólna oferta i produkty turystyczne - problemy i wyzwania
PT1	Nie w pełni zintegrowany system transgranicznej informacji turystycznej.
PT2	Niedobór transgranicznych flagowych produktów turystycznych, takie jak np. „Kino na granicy” czy „Święto Trzech Braci” czy też inne.
PT3	Niewystarczający zakres multimedialnych, nowoczesnych form przekazu turystycznego, który trafia do młodych odbiorców.
PT4	Krótki sezon turystyczny i krótkie pobyty turystyczne (zazwyczaj jednodniowe).
PT5	Brak wyraźnie zdefiniowanego odbiorcy produktu turystycznego (pakietyzacja).
PT6	Tranzytowy charakter turystyki.
PT7	Baza turystyczna obu miast nie w pełni dostosowana do oczekiwań i potrzeb turystów.
PT8	Niewystarczające wykorzystanie granicy na Olzie jako unikalnego waloru turystycznego obu miast.
PT9	Słaba dostępność komunikacyjna Cieszyna, niewiele połączeń transgranicznych z Czeskim Cieszynem oraz słaby dostęp do parkingów.
PT10	Niewystarczające obudowanie rezultatów flagowych projektów m.in. Ogród dwóch brzegów, Ciesz się Cieszynem, Revitapark itp. - komercyjną ofertą turystyczną.
PT11	Niewystarczająca jakość i asortyment oferowanych usług turystycznych, skutkująca relatywnie niskim popytem na usługi turystyczne w obu miastach i relatywnie niskim zatrudnieniem w turystyce.
PT12	Brak impulsu do rozwoju turystyki poza realizowanymi sukcesywnie projektami transgranicznymi.
PT13	Niewystarczające wykorzystanie symboli wspólnego dziedzictwa kulturowego do wykreowania spójnego, transgranicznego produktu turystycznego (np. historyczny szlak cieszyńskiego tramwaju, łączący dwa brzegi Olzy na początku XX wieku, będący zarazem symbolem postępu technicznego i jedności).

Źródło: opracowanie własne zgodnie z metodyką prac nad dokumentem opisaną w podrozdziale 1.

Tabela 8. Obszar tematyczny: współpraca w zakresie kulturalno-społecznym (w tym sportowym)

Symbol	współpraca w zakresie kulturalno-społecznym - problemy i wyzwania
KS1	Brak wspólnej tożsamości Cieszyna i Czeskiego Cieszyna.

KS2	Odmienne postrzeganie niektórych faktów historycznych, rodzące stereotypy i uprzedzenia, deficyt wzajemnego zaufania, odmienne rozumienie wspólnoty oraz kultury przez Polaków i Czechów.
KS3	Brak transgranicznej edukacji kulturalnej.
KS4	Brak świadomości o podmiotach tworzących ofertę kulturalną i sportową w obu miastach, u mieszkańców poczucie swojskości zawężone jest do części miasta, którą zamieszkują.
KS5	Niedobór transgranicznych kluczowych produktów kulturowych i sportowych.
KS6	Niska pozycja kultury w hierarchii potrzeb mieszkańców Cieszyna i Czeskiego Cieszyna.
KS7	Brak wspólnej transgranicznej komunikacji marketingowej (dotyczącej oferty z obszaru kultury oraz sportu) pomiędzy obiema miastami.
KS8	Niewystarczający zakres multimedialnych, nowoczesnych form promocji podmiotów kultury oraz sportu, który trafia do młodych odbiorców.
KS9	Brak odpowiedniej koordynacji działań realizowanych w obu miastach przez wydziały kultury oraz sportu mieszczące się po obu stronach granicy.
KS10	Odmienne warunki dofinansowania projektów kulturalnych oraz sportowych dla podmiotów w Cieszynie i Czeskim Cieszynie.
KS11	Trudności natury prawnej we wspólnym korzystaniu z kultury (np. brak możliwości swobodnego przemieszczania się zorganizowanych grup uczniów z polskiej strony na wydarzenia organizowane po czeskiej stronie).
KS12	Odmienne spojrzenie znacznej części mieszkańców i urzędników na działalność kulturalną i sportową (głównie przez pryzmat generowanych kosztów, a nie kapitału stanowiącego siłą napędową dalszego rozwoju obu miast).

Źródło: opracowanie własne zgodnie z metodyką prac nad dokumentem opisaną w podrozdziale 1.

Tabela 9. Obszar tematyczny: wspólny marketing

Symbol	wspólny marketing - problemy i wyzwania
WM1	Brak transgranicznej polityki dotyczącej wizualizacji graficznej dla Cieszyna i Czeskiego Cieszyna.
WM2	Brak transgranicznej strategii dotyczącej budowania wizerunku obu miast jako całości (budowania wspólnej marki miast Cieszyn i Czeski Cieszyn).
WM3	Brak zintegrowanego systemu informacji wizualnej w Cieszynie i Czeskim Cieszynie, składającego się ze znaków kierunkowych, tablic informacyjnych, oznakowania miejsc ciekawych dla turystów itp.

WM4	Funkcjonowanie w przestrzeni miejskiej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna wielu logotypów promujących miasta, co wprowadza chaos i nie sprzyja procesowi budowaniu silnej i rozpoznawalnej marki miasta.
WM5	Brak społecznej świadomości w zakresie korzyści płynących ze wspólnego systemu identyfikacji wizualizacji (w tym wspólnego logotypu).
WM6	Brak wspólnej tożsamości podzielonego granicą miasta.
WM7	Funkcjonujące stereotypy, różne postrzeganie historii, ciągły deficyt wzajemnego zaufania między mieszkańcami obu części miasta (przykładowo brak porozumienia czy Cieszyn i Czeski Cieszyn to jedno miasto podzielone granicą, czy też dwu-miasto, które granica połączyła).

Źródło: opracowanie własne zgodnie z metodyką prac nad dokumentem opisaną w podrozdziale 1.

Powyższe problemy i wyzwania zdefiniowano w odniesieniu do współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna rozwijanej przez lokalne samorządy. Odpowiedź na nie stanowią przedstawione niżej kierunki działań i transgraniczne projekty, za których realizację odpowiadają oba miasta. Włączenie do współpracy transgranicznej innych interesariuszy np. organizacji pozarządowych czy przedsiębiorców, zarówno poprzez realizację odrębnych działań, jak też przyłączenie się do działań już zaplanowanych, wpłynie na kształt i zakres tej współpracy, jak również przyczyni się do uzyskania jej dodatkowych rezultatów.

3. Wizja i misja dotycząca współpracy transgranicznej miast: Cieszyn i Czeski Cieszyn w kontekście rozwoju Euroregionu Śląsk Cieszyński

Formułując wspólną wizję i misję współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna w kontekście rozwoju Euroregionu Śląsk Cieszyński, wzięto pod uwagę następujące założenia:

- wizja to syntetyczne i symboliczne odwołanie się do zasadniczych rezultatów strategii, która będzie wspólnie wdrażana przez Cieszyn i Czeski Cieszyn, a w szczególności przez jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki im podległe i jednostki związane z nimi, jak również przez partnerów reprezentujących obie części Euroregionu Śląsk Cieszyński tj.: stowarzyszenia OLZA i RSTS oraz innych interesariuszy zainteresowanych włączeniem się we współpracę transgraniczną obu miast;
- wizja opisuje stan pożądaný i docelowy, do którego będą dążyć wspólnie Cieszyn i Czeski Cieszyn oraz inni interesariusze w ramach Euroregionu Śląsk Cieszyński, a który zostanie osiągnięty dzięki rozwojowi współpracy transgranicznej, a szczególnie dzięki zaangażowaniu lokalnych samorządów z obu miast, stowarzyszeń: OLZA i RSTS oraz innych instytucji, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, mediów, grup nieformalnych mieszkańców itp.;

- misja zawiera w sobie krótki, precyzyjny manifest najważniejszych celów strategii, przesłanki opracowania tego dokumentu oraz filozofię jego wdrażania;
- realizacja wizji zależy od wielu czynników zewnętrznych, występujących po obu stronach granicy, wynikających z polityk krajowych i regionalnych obu krajów oraz innych niezależnych uwarunkowań oddziałujących zarówno na rozwój Cieszyna i Czeskiego Cieszyna, jak też na cały Euroregion Śląsk Cieszyński np. sytuacja budżetowa lokalnych samorządów, dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, priorytety rozwoju obu miast z ich perspektywy krajowej, zaangażowanie innych interesariuszy we współpracę transgraniczną, zmiany legislacyjne w Polsce i Czechach itp.;
- misja wyznacza kierunek wspólnych działań i dążeń, powinna motywować do dalszego rozwoju współpracy transgranicznej, wskazując na realne korzyści zarówno dla społeczności lokalnych, jak też dla przedsiębiorów, organizacji pozarządowych i turystów odwiedzających oba miasta, ma prowadzić do dalszej integracji obu miast i ich mieszkańców, rozumianej jako pogłębienie współpracy transgranicznej przynajmniej w obszarach tematycznych objętych niniejszą strategią, a także jako wdrożenie systemu wspólnego zarządzania przedsięwzięciami i inicjatywami podejmowanymi w obu miastach, które mają oddziaływanie transgraniczne;
- misja odwołuje się do roli współpracy transgranicznej w rozwoju obu miast, a przede wszystkim do jej znaczenia w pogłębianiu integracji w wielu wymiarach i na wielu poziomach oraz do umacniania stosunków dobrosąsiedzkich pomiędzy społecznościami lokalnymi w Euroregionie Śląsk Cieszyński.

Opierając się na metodyce opracowania strategii, przedstawionej na rys. 1, zdefiniowano kluczowe elementy, które powinny zostać uwzględnione we wspólnej wizji i misji przyszłej współpracy transgranicznej obu miast oraz strategiczne kierunki działań w obszarach tematycznych współpracy transgranicznej. Na tej podstawie opracowano kilka wybranych propozycji misji i wizji oraz celów strategicznych, diskutowanych następnie przy udziale partnerów projektu, co pozwoliło ostatecznie zdefiniować ich poniższe brzmienie.

Wizja

Euromiasto Cieszyn - Czeski Cieszyn' 2025 +

Misja

***Oparta na unikalnych walorach
współpraca Cieszyna i Czeskiego Cieszyna
jako siła napędowa integracji lokalnych społeczności,
poprawy jakości życia mieszkańców,
rozwoju przedsiębiorczości i turystyki
oraz pielęgnowania zasobów historycznych
i ochrony środowiska naturalnego
w Euroregionie Śląsk Cieszyński***

Współpraca transgraniczna Cieszyna i Czeskiego Cieszyna będzie rozwijała się w wymiarze formalnym i nieformalnym.

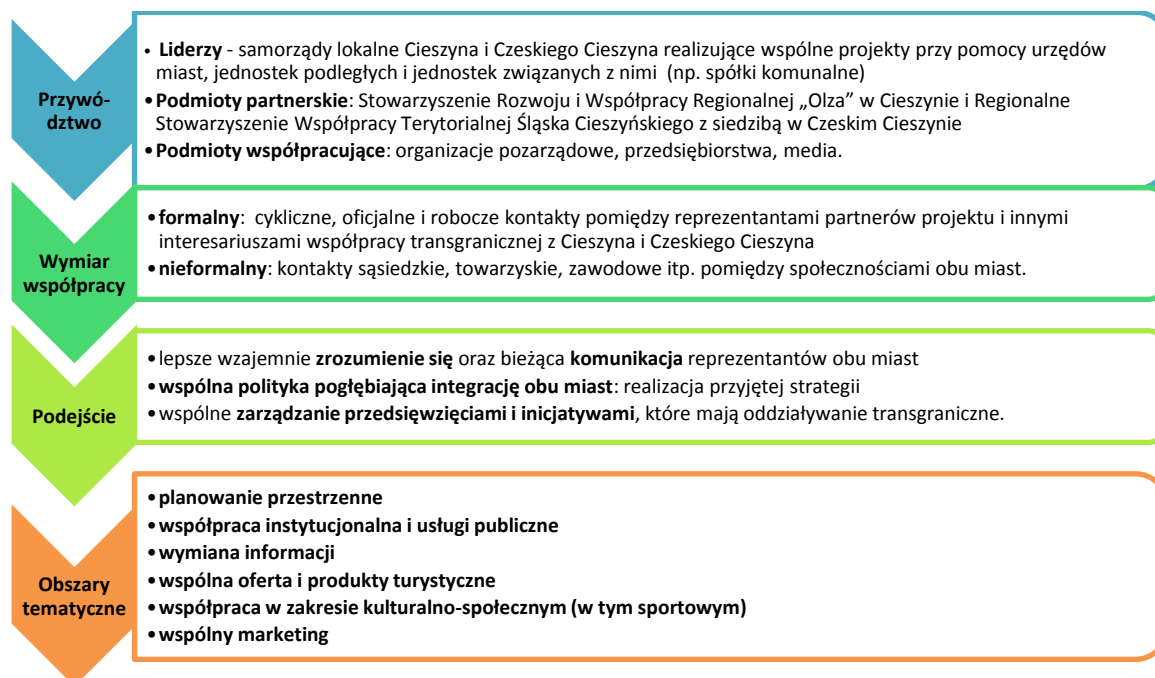
Dalsze pogłębianie integracji pomiędzy Cieszynem i Czeskim Cieszynem oparte będzie na trzech kluczowych podejściach:

- lepsze wzajemnie zrozumienie się partnerów poprzez stworzenie w obu miastach odpowiednich mechanizmów współpracy (m.in. pełnomocnicy ds. współpracy transgranicznej), a także ciągłą, a nie sporadyczną komunikację pomiędzy nimi i naukę języka sąsiada;
- prowadzenie wspólnej polityki pogłębiającej integrację obu miast poprzez realizację przyjętej strategii;
- wspólne zarządzanie przedsięwzięciami i inicjatywami, które mają oddziaływanie transgraniczne.

Na obecnym etapie integracji obu miast w strategii ujęto sześć kluczowych obszarów tematycznych współpracy transgranicznej. W przyszłości zakres ten może być rozszerzony o kolejne obszary współpracy transgranicznej jak np. ochrona środowiska, edukacja, przedsiębiorczość, polityka społeczna.

Szczegółowe założenia dotyczące realizacji misji i wizji współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna przedstawiono na rys. 2.

Rys. 2. Plan realizacji misji i wizji dotyczącej współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna

Źródło: opracowanie własne

4. Cele strategiczne dotyczące współpracy transgranicznej miast: Cieszyn i Czeski Cieszyn w kontekście rozwoju Euroregionu Śląsk Cieszyński, kierunki działań i wspólne projekty

Opierając się na analizie problemów i wyzwań, które zawarto w części diagnostycznej strategii, a także w nawiązaniu do przedstawionej powyżej wizji i misji współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna w kontekście rozwoju Euroregionu Śląsk Cieszyński - zdefiniowano cele strategiczne. Są to powzięte zamierzenia, stanowiące drogę do realizacji misji, pokazujące co miasta chcą wspólnie osiągnąć w przyszłości. Cele strategiczne przedstawia Tabela 10.

Tabela 10. Cele strategiczne współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna, w kontekście rozwoju Euroregionu Śląsk Cieszyński

Nr	Obszar tematyczny współpracy transgranicznej	Cel strategiczny
1	PLANOWANIE PRZESTRZENNE	Wdrożenie systemu zintegrowanego planowania przestrzennego w Cieszynie i Czeskim Cieszynie, uwzględniającego różnice w systemach prawnych obu miast, ale zarazem stwarzającego warunki do optymalnego wykorzystania przestrzeni na wspólne potrzeby.
2	WSPÓŁPRACA INSTYTUCJONALNA I USŁUGI PUBLICZNE	Wspólne wykorzystanie infrastruktury publicznej obu miast w możliwym zakresie, rozwój transgranicznych usług publicznych oraz prowadzenie spójnej polityki inwestycyjnej w Cieszynie i Czeskim Cieszynie m.in. w zakresie rozwoju inwestycji komunalnych i komercyjnych, a także publiczno-prywatnych.
3	WYMIANA INFORMACJI	Wspólna polityka informacyjna, oparta na transgranicznym systemie wymiany informacji na różnych szczeblach, a także wspólnym jej kreowaniu i rozpowszechnianiu.
4	WSPÓLNA OFERTA I PRODUKTY TURYSTYCZNE	Spójna, transgraniczna oferta turystyczna Cieszyna i Czeskiego Cieszyna przyciągająca na Śląsk Cieszyński gości z Polski, Czech oraz innych krajów.

5	WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE KULTUROWO- SPOŁECZNYM (W TYM SPORTOWYM)	Polityka transgraniczna dotycząca kultury oraz sportu, ukierunkowana na ochronę wartości kulturowych, rozwój różnorodnej oferty kulturalnej oraz promowanie zdrowego stylu życia, integrująca społeczności Cieszyna i Czeskiego Cieszyna.
6	WSPÓLNY MARKETING	Polityka transgraniczna dotycząca budowania spójnego wizerunku obu miast, promująca wspólną markę Cieszyn - Czeski Cieszyn, obejmująca system identyfikacji wizualnej obu miast dla wspólnych przedsięwzięć.

Źródło: opracowanie własne

W powiązaniu z powyższymi celami strategicznymi ustalono poniższe kierunki działań i projekty transgraniczne oraz wynikające z nich rezultaty. Kierunki działań przedstawiono w powiązaniu ze zdefiniowanymi w części diagnostycznej strategii - problemami i wyzwaniami, dotyczącymi współpracy transgranicznej obu miast, oznaczonymi symbolami literowymi. Ukazanie tej korelacji jest istotne, aby wyjaśnić związek pomiędzy potrzebami dotyczącymi współpracy obu miast oraz planowanymi do realizacji wspólnymi przedsięwzięciami. W ustalonym horyzoncie realizacji strategii tj. do roku 2025 wszystkie cele będą możliwe do osiągnięcia pod warunkiem niezwłocznego podjęcia przez Cieszyn i Czeski Cieszyn działań zmierzających do realizacji przyjętej strategii, zgodnie z założeniami przedstawionymi na rys. 2.

Tabela 11. Kierunki działań i projekty dotyczące współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna w obszarze tematycznym: planowanie przestrzenne

Nr	Kierunki działań - planowanie przestrzenne	Zgodność z problemami i wyzwaniami opisanymi w tab. nr 3
1	Zintegrowane, transgraniczne podejście do zagospodarowania przestrzennego Cieszyna i Czeskiego Cieszyna, oparte o opracowane wspólnie dokumenty m.in. mapa do celów planistycznych, analiza porównawcza przepisów prawnych dotyczących warunków zagospodarowania przestrzennego obu miast, studium krajobrazowe, wytyczne dotyczące spójnego kształtowania przestrzeni publicznej obu miast, transgraniczny plan zagospodarowania przestrzennego Cieszyna i Czeskiego Cieszyna, aktualizowany wykaz wspólnych przedsięwzięć transgranicznych itp.	PP4, PP5, PP6, PP7, PP8, PP9
2	Włączenie różnych grup interesariuszy (m.in. organizacje pozarządowe, mieszkańcy, przedsiębiorcy) w proces transgranicznego planowania zagospodarowania przestrzennego poprzez: – transgraniczne konsultacje społeczne ważnych dla obu miast inwestycji publicznych; – budowanie efektu synergii pomiędzy inwestycjami publicznymi i inwestycjami komercyjnymi o oddziaływaniu transgranicznym; – systematyczne, cykliczne informowanie społeczności lokalnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna o planowanych zmianach w zagospodarowaniu	PP1, PP2 PP3,

	przestrzennym obu miast, istotnych dla rozwoju współpracy transgranicznej.	
Nr	Projekty transgraniczne - planowanie przestrzenne	Zgodność z problemami i wyzwaniem opisanymi w tab. nr 3
1	1. Inwentaryzacja terenu oraz infrastruktury w pasie nadbrzeżnym Olzy po obu stronach granicy oraz opracowanie koncepcji zagospodarowania kluczowej transgranicznej przestrzeni publicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna, z uwzględnieniem m.in.: - wysokiej jakości komponentów przestrzeni, uwypuklających walory tej przestrzeni, sprzyjających rozwojowi transgranicznych interakcji społeczno-gospodarczych np. bulwary nadrzeczne po obu stronach Olzy, naturalne miejsca piknikowe i miejsca widokowe na Stare Miasto w Cieszynie, ścieżki rowerowe i spacerowe, place wielofunkcyjne do okazjonalnych aktywności (teatr, kino plenerowe, występy estradowe, itp.); - poprawy dostępności obszaru z wykorzystaniem infrastruktury transgranicznej tj. komunikacji publicznej oraz ciągów pieszo-rowerowych. Za kluczową transgraniczną przestrzeń publiczną uznaje się tereny zlokalizowane nad Olzą, gdzie należy skoncentrować istotne dla społeczności lokalnych obu miast funkcje przestrzenne oraz wydarzenia, wykorzystując walory rzeki jako element krystalizujący strukturę społeczną Cieszyna i Czeskiego Cieszyna.	PP5, PP6, PP7, PP8, PP9
Nr	Rezultaty	
1	Uspójnienie polityki zagospodarowania przestrzennego miast Cieszyn i Czeski Cieszyn.	
2	Poprawa dostępności informacji o planowanych przedsięwzięciach inwestycyjnych i nie inwestycyjnych związanych ze współpracą obu miast.	
3	Większe zaangażowanie społeczności lokalnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna w planowanie i wdrażanie przedsięwzięć o znaczeniu transgranicznym.	
4	Wzrost komplementarności przestrzeni publicznej po obu stronach granicy pod względem funkcji społeczno-gospodarczych.	
5	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej.	
Nr	Odpowiedzialni za wdrożenie kierunków działań i projektów	
	Miasto Cieszyn, Miasto Czeski Cieszyn, OLZA, RSTS Transgraniczna grupa robocza ds. planowania przestrzennego oraz infrastruktury	

Źródło: opracowanie własne zgodnie z metodyką prac nad dokumentem opisaną w podrozdziale 1.

Tabela 12. Kierunki działań i projekty dotyczące współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna w obszarze tematycznym: współpraca instytucjonalna i usługi publiczne

Nr	Kierunki działań - współpraca instytucjonalna i usługi publiczne	Zgodność z problemami i wyzwaniem opisanymi w tab. nr 3
1	Intensyfikacja współpracy pomiędzy radami miejskimi miast – wdrożenie planu cyklicznych spotkań przedstawicieli obu rad oraz powołanie transgranicznej komisji składającej się z przedstawicieli rad miejskich Cieszyna i Czeskiego Cieszyna m.in. na potrzeby udziału w Zespole Stałym ds. Współpracy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna.	UP2

2	Poprawa stopnia koordynacji współpracy transgranicznej w zakresie zarządzania kryzysowego oraz wzrost zaangażowania jednostek miejskich (straże miejskie) w tę współpracę.	UP3
3	Wspólne działania na rzecz poprawy dostępności infrastruktury publicznej dla społeczności lokalnej obu miast, w tym dla osób niepełnosprawnych oraz eliminacji barier architektonicznych.	UP4
4	Poprawa dostępności informacji o możliwościach korzystania z transportu publicznego oraz infrastruktury parkingowej po obu stronach granicy (np. lepsza promocja połączenia kolejowego z Czeskiego Cieszyna do Pragi, Wiednia, Koszyc itp.).	UP5
5	Zadbanie o lepszą czystość wizualną obu miast (oświetlenie, więcej zieleni w okolicach rynku, mniej reklam w centrum miasta).	UP7
Nr	Projekty transgraniczne - współpraca instytucjonalna i usługi publiczne	Zgodność z problemami i wyzwaniami opisanymi w tab. nr 3
1	Przygotowanie inauguracyjnego wspólnego posiedzenia rad miejskich obu miast, poświęconego współpracy transgranicznej, służącego prezentacji dobrych praktyk ze współpracy samorządów z Frankfurtu nad Odrą i Słubic wyborowi przedstawiciele rad miejskich Cieszyna i Czeskiego Cieszyna do udziału w Zespole Stałym ds. Współpracy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna.	UP1, UP3
2	Opracowanie i wdrożenie transgranicznego systemu zarządzania kryzysowego.	UP9
3	Inwentaryzacja infrastruktury publicznej w obu miastach oraz stworzenie transgranicznego planu jej wspólnego wykorzystania i rozwoju (m.in. na cele sportowo-rekreacyjne, na cele rozwoju usług komunalnych np. transport publiczny, dostawy mediów, gospodarka odpadami) ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych.	UP7
4	Uruchomienie transgranicznej komunikacji publicznej pomiędzy obiema miastami.	UP5
5	Rozbudowa sieci ścieżek pieszo-rowerowych.	UP5
6	Przygotowanie i aktualizacja serwisu w mediach społecznościowych zawierającego informacje dla mieszkańców i turystów np. w zakresie możliwości wykorzystania infrastruktury obu miast (np. sportowo-rekreacyjnej), informacji o transporcie publicznym oraz informacji konsumenckiej.	UP10
7	Analiza możliwości uruchomienia placówki wychowania przedszkolnego kształcącej dzieci w dwóch językach i w dwóch kulturach.	UP6
Nr	Rezultaty	
1	Wzrost transgranicznego wykorzystania infrastruktury publicznej obu miast.	
2	Rozwój transgranicznych usług publicznych.	
3	Wzrost liczby transgranicznych inwestycji komunalnych i komercyjnych, a także publiczno-prywatnych.	
Nr	Odpowiedzialni za wdrożenie kierunków działań i projektów	
Miasto Cieszyn, Miasto Czeski Cieszyn, OLZA, RSTS Transgraniczna grupa robocza ds. współpracy instytucjonalnej i usług publicznych		

Źródło: opracowanie własne zgodnie z metodyką prac nad dokumentem opisaną w podrozdziale 1.

Tabela 13. Kierunki działań i projekty dotyczące współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna w obszarze tematycznym: wymiana informacji

Nr	Kierunki działań - wymiana informacji	Zgodność z problemami i wyzwaniami opisanymi w tab. nr 3
1	Wspólne doskonalenie kompetencji i umiejętności kadry samorządowej w zakresie planowania i wdrażania przedsięwzięć transgranicznych oraz współpracy między instytucjami (np. staże w biurach po drugiej stronie granicy, udział w szkoleniach dotyczących przepisów prawa, wspólne wizje lokalne w terenie, wspólne kursy języka polskiego/czeskiego dla administracji samorządowej).	WI4, WI1, WI7, WI2
2	Zwiększenie zainteresowania mediów samorządowych (Wiadomości Ratuszowe, Cieszyńskie listy) oraz zachęcanie innych publicznych i komercyjnych do większego zainteresowania wydarzeniami po drugiej stronie granicy np. wydarzenia kulturalne.	WI6
3	Wzrost dostępności transgranicznej informacji o aktualnych wydarzeniach lokalnych dla mieszkańców Cieszyna i Czeskiego Cieszyna (wersja dwujęzyczna).	WI3
4	Intensyfikacja współpracy i wymiany informacji pomiędzy szkołami (dobre praktyki).	WI1
Nr	Projekty transgraniczne – wymiana informacji	Zgodność z problemami i wyzwaniami opisanymi w tab. nr 3
1	Przeprowadzenie badania potrzeb i preferencji mieszkańców Cieszyna / Czeskiego Cieszyna w zakresie: – zapotrzebowania na informacje; – zapotrzebowania na korzystanie z różnego typu usług publicznych / komercyjnych / transportu i pozostałej infrastruktury po drugiej stronie granicy; – preferencji do co sposobu spędzania czasu po drugiej stronie granicy.	WI5
2	Opracowanie i wdrożenie wspólnego systemu zbierania informacji o ruchu turystycznym, przedsiębiorczości, zdarzeniach niebezpiecznych itp.	WI7
3	Uruchomienie transgranicznego mobilnego serwisu informacyjnego dla mieszkańców obu miast, o aktualnych wydarzeniach lokalnych (wersja dwujęzyczna).	WI3
4	Wdrożenie budżetów obywatelskich uwzględniających działania na rzecz społeczności lokalnej obu miast.	WI5
Nr	Rezultaty	
1	Poprawa poziomu wiedzy lokalnego samorządu oraz społeczności lokalnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna o działaniach realizowanych po drugiej stronie granicy.	
2	Wzrost uczestnictwa społeczności lokalnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna w działaniach realizowanych po drugiej stronie granicy oraz w korzystaniu z infrastruktury publicznej i komercyjnej.	
3	Poprawa stanu przygotowania oraz umiejętności i kompetencji kadr samorządowych do zarządzania obiema miastami w wymiarze transgranicznym.	
4	Rozwój wspólnego wizerunku obu miast.	
Nr	Odpowiedzialni za wdrożenie kierunków działań i projektów	
Miasto Cieszyn, Miasto Czeski Cieszyn, OLZA, RSTS		

Źródło: opracowanie własne zgodnie z metodyką prac nad dokumentem opisaną w podrozdziale 1.

Tabela 14. Kierunki działań i projekty dotyczące współpracy transgranicznej Cieszyzna i Czeskiego Cieszyzna w obszarze tematycznym: wspólna oferta i produkty turystyczne

Nr	Kierunki działań - wspólna oferta i produkty turystyczne	Zgodność z problemami i wyzwaniami opisanymi w tab. nr 3
1	Uporządkowanie i wzmocnienie transgranicznego systemu informacji kulturalnej i turystycznej dla mieszkańców i dla gości (działanie oparte o optymalizację istniejących systemów w Cieszynie i Czeskim Cieszynie).	PT1, PT3, PT6
2	Wykreowanie kluczowego transgranicznego produktu turystycznego, na który będą składały się pakiety atrakcji turystycznych z Cieszyzna, Czeskiego Cieszyzna i okolic (m.in. Archeopark Chotěbuz), adresowanych do różnych grup docelowych.	PT2, PT4, PT5
3	Rozwój dalszej oferty turystycznej opartej na brzegach rzeki Olzy oraz linii granicznej na Moście Przyjaźni jako unikalnych walorach turystycznych obu miast.	PT8
4	Stworzenie transgranicznego programu rozwoju turystyki opartego na ofercie publicznej i komercyjnej w obu miastach, włączenie przedsiębiorców do działań z zakresu promocji turystycznej obu miast.	PT7, PT10, PT11
Nr	Projekty transgraniczne - wspólna oferta i produkty turystyczne	Zgodność z problemami i wyzwaniami opisanymi w tab. nr 3
1	Rozwój sieci atrakcji turystycznych wykorzystujących motyw rzeki Olzy oraz linii granicznej na Moście Przyjaźni np. stworzenie mikro-muzeum (muzeum granicy: zbiór fotografii, elementy wirtualne, muzeum przyjaźni polsko-czeskiej: język, bajki, jedzenie, muzyka i sztuka) itp.	PT11, PT12, PT8
2	Umieszczenie przy trasach szybkiego ruchu prowadzących w kierunku granicy od strony Czech i Polski - tablic promujących atrakcje turystyczne w obu miastach.	PT4
3	Stworzenie z udziałem społeczności lokalnych obu miast wirtualnej mapy „Use it” adresowanej do turystów odwiedzających Cieszyn i Czeski Cieszyn.	PT12
4	Budowa kładki pieszo-rowerowej łączącej oba miasta i dobrze skomunikowanej z terenami rekreacyjnymi na obu brzegach Olzy.	PT9
5	Wdrożenie transgranicznej karty turysty (program lojalnościowy), uprawniającej do skorzystania ze zniżek w związku z korzystaniem z publicznej i komercyjnej oferty turystycznej.	PT12
6	Wdrożenie systemu audioprzewodników i aplikacji mobilnych do samodzielnego zwiedzania obu miast (co najmniej język: polski, czeski i angielski).	PT11
7	Wdrożenie projektu „Szlakiem Cieszyńskiego tramwaju”.	PT13
Nr	Rezultaty	
1	Wydłużenie pobytów turystycznych.	

2	Wydłużenie sezonu turystycznego.
3	Przyciągnięcie do obu miast nowych grup docelowych turystów z obu krajów.
4	Wzrost rozpoznawalności turystycznej obu miast.
5	Wzrost ruchu turystycznego.
Odpowiedzialni za wdrożenie kierunków działań i projektów	
Miasto Cieszyn, Miasto Czeski Cieszyn, OLZA, RSTS Destinační management turistické oblasti Těšínské Slezsko (Zarządzanie Destynacyjne Obszaru Turystycznego Śląsk Cieszyński) (Regionální rada rozvoje a spolupráce se sídlem v Trinci, z.s. – Regionalna Rada ds. Rozwoju i Współpracy z siedzibą w Trzyńcu, z.s.) Transgraniczna grupa robocza ds. wspólnej oferty i produktów turystycznych	

Źródło: opracowanie własne zgodnie z metodyką prac nad dokumentem opisaną w podrozdziale 1.

Tabela 15. Kierunki działań i projekty dotyczące współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna w obszarze tematycznym: współpraca w zakresie społeczno-kulturalnym (w tym sportowym)

Nr	Kierunki działań - współpraca w zakresie społeczno-kulturalnym (w tym sportowym)	Zgodność z problemami i wyzwaniami opisanymi w tab. nr 3
1	Tworzenie przenikającej się i uzupełniającej infrastruktury rekreacyjno-sportowej w obu miastach (m.in. pętle rowerowe, basen, aquapark, przestrzenie rekreacyjne oraz sportowe dla rodzin z dziećmi, amfiteatr), form współpracy i ułatwień w korzystaniu ze wspólnej polsko-czeskiej oferty kulturalnej i sportowej (m.in. przez dzieci i młodzież z obu miast) oraz wspólnej oferty sportowej np. transgranicznych wydarzeń sportowych i transgranicznych sportowych lig uczniowskich.	KS4, KS9
2	Dalszy, systematyczny rozwój najważniejszych transgranicznych produktów z obszaru kultury takich jak np.: Przegląd filmowy „Kino na Granicy” czy Międzynarodowy Festiwal Teatralny „Bez Granic”, „Noc Muzeów”, „Cieszyński Festiwal Jazzowy”.	KS5
3	Regularne opracowywanie przez samorządy obu miast wspólnego kalendarza imprez kulturalnych oraz sportowych - kontynuacja.	KS6
4	Zrewidowanie misji oraz zapisów w statutach samorządowych instytucji kultury pod kątem uspołnienienia ich oferty oraz rozwoju współpracy transgranicznej.	KS4, KS6, KS10, KS12,
5	Opracowanie i wdrożenie programu transgranicznej edukacji kulturalnej dla dzieci i młodzieży z Cieszyna i Czeskiego Cieszyna.	KS1, KS3, KS2
Nr	Projekty transgraniczne - współpraca w zakresie społeczno-kulturalnym (w tym sportowym)	Zgodność z problemami i wyzwaniami opisanymi w tab. nr 3
1	Uruchomienie przez samorządy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna elektronicznych systemów informacji kulturalnej dla mieszkańców i przyjezdnych (w języku polskim i czeskim).	KS7
2	Uruchomienie polsko-czeskiego transgranicznego teatru ulicznego.	KS5

3	Opracowanie programu i podręcznika do polsko-czeskiej edukacji kulturalnej i regionalnej.	KS3
4	Produkcja makiety Wzgórza Zamkowego wraz ze Starówką Cieszyna i Czeskiego Cieszyna do celów edukacji kulturalnej dla mieszkańców i turystów.	KS1
5	Polsko-Czeska Sportowa Liga Młodzieży Szkolnej.	KS5, KS8
6	Digitalizacja archiwalnych zbiorów bibliotecznych znajdujących się na terenie Cieszyna i Czeskiego Cieszyna.	KS1
7	Wspólne kolonie oraz półkolonie dla polskich oraz czeskich uczniów z Cieszyna i Czeskiego Cieszyna.	KS1, KS11
Nr	Rezultaty	
1	Poprawa dostępności infrastruktury rekreacyjno-sportowej oraz kulturalnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna dla mieszkańców obu miast.	
2	Wzrost rozpoznawalności transgranicznych produktów z obszaru kultury takich jak: Przegląd filmowy „Kino na Granicy” czy Międzynarodowy Festiwal Teatralny „Bez Granic”, „Noc Muzeów”, „Cieszyński Festiwal Jazzowy”.	
3	Poprawa dostępności informacji o wydarzeniach kulturalnych i sportowych w Cieszynie i Czeskim Cieszynie dla mieszkańców obu miast.	
4	Wzrost udziału mieszkańców obu miast w wydarzeniach kulturalnych i sportowych po obu stronach granicy.	
5	Lepsza ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego Cieszyna i Czeskiego Cieszyna.	
Odpowiedzialni za wdrożenie kierunków działań i projektów		
Miasto Cieszyn, Miasto Czeski Cieszyn, OLZA, RSTS Transgraniczna grupa robocza ds. współpracy w zakresie kulturalno-społecznym (w tym sportowym)		

Źródło: opracowanie własne zgodnie z metodyką prac nad dokumentem opisaną w podrozdziale 1.

Tabela 16. Kierunki działań i projekty dotyczące współpracy transgranicznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna w obszarze tematycznym: wspólny marketing

Nr	Kierunki działań - wspólny marketing	Zgodność z problemami i wyzwaniami opisanymi w tab. nr 3
1	Integracja wizerunków obu miast związanych z realizacją działań transgranicznych poprzez wspólny logotyp.	WM2, WM7
2	Uspójnienie identyfikacji wizualnej obu miast.	WM1, WM3
3	Wypracowanie transgranicznego planu marketingowego (przygotowanie: transgraniczna grupa robocza ds. wspólnego marketingu).	WM1, WM2, WM3, WM4, WM5, WM6, WM7
Nr	Projekty transgraniczne – wspólny marketing	Zgodność z problemami i wyzwaniami

1	Przeprowadzenie kampanii informacyjnej wśród mieszkańców Cieszyna i Czeskiego Cieszyna wyjaśniającej potrzebę i korzyści płynące z posiadania wspólnego logotypu oraz systemu identyfikacji wizualnej.	opisanymi w tab. nr 3
		WM5, WM6
2	Zaprojektowanie wspólnego logotypu obu miast i księgi znaku określającej warunki jego zastosowania.	WM4
Nr	Rezultaty	
1	Wzrost świadomości społecznej na temat potrzeby rozwoju współpracy transgranicznej obu miast i ich dalszej integracji m.in. poprzez wspólny logotyp.	
2	Wzrost lokalnej i międzynarodowej rozpoznawalności obu miast.	
3	Krewanie wspólnego wizerunku obu miast opartego na działaniach transgranicznych.	
Odpowiedzialni za wdrożenie kierunków działań i projektów		
Miasto Cieszyn, Miasto Czeski Cieszyn, OLZA, RSTS Transgraniczna grupa robocza ds. wspólnego marketingu		

Źródło: opracowanie własne zgodnie z metodyką prac nad dokumentem opisaną w podrozdziale 1.

O ile znajdą przesłanki to uzasadniające, przedstawione w powyższych tabelach kierunki działań i projekty mogą zostać uzupełniane lub korygowane w trakcie realizacji strategii, w trybie jej aktualizacji.

5. Wdrażanie i monitoring strategii, harmonogram i źródła finansowania współpracy

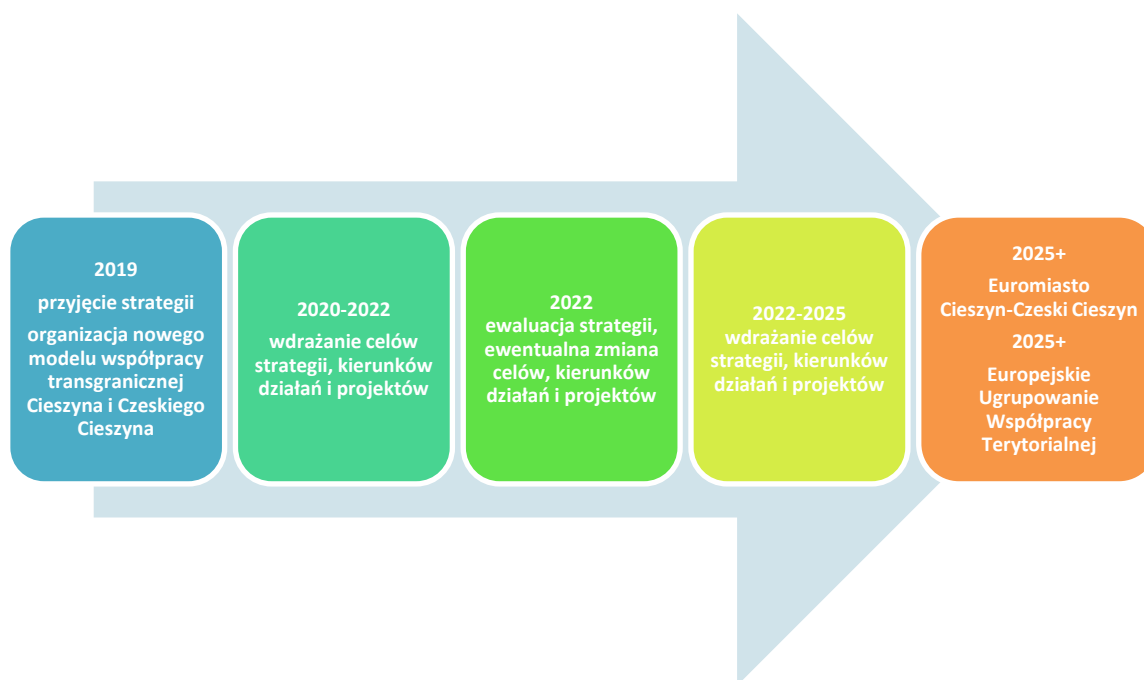
Działania związane z wdrożeniem strategii zaplanowano w horyzoncie do 2025 roku. W tym okresie czasu, pomiędzy Cieszynem i Czeskim Cieszynem rozwijana będzie współpraca transgraniczna zmierzająca do osiągnięcia możliwie największego stopnia integracji obu miast, który umownie zawiera się w wizji: **Euromiasto Cieszyn - Czeski Cieszyn' 2025**. Użyte w wizji określenie „euromiasto” to symboliczny synonim rezultatów bardzo zaawansowanych procesów integracyjnych pomiędzy Cieszynem i Czeskim Cieszynem, które zostaną osiągnięte dzięki realizacji strategii.

Na rok 2022 zaplanowano śródkresową ewaluację strategii i jej ewentualną aktualizację, biorąc pod uwagę potencjalną zmianę uwarunkowań współpracy transgranicznej obu miast w kontekście rozwoju Euroregionu Śląsk Cieszyński. Działanie to jest istotne m.in. z uwagi na rozpoczynającą się w roku 2020 nową perspektywę finansową Unii Europejskiej, co oznacza, że w 2022 roku prawdopodobnie będą już organizowane kolejne nabory wniosków m.in. do Programu INTERREG Czechy-Polska.

Uczestniczący w projekcie partnerzy zadeklarowali zgodnie, iż długoterminowym celem rozwoju współpracy transgranicznej pomiędzy Cieszynem i Czeskim Cieszynem jest dążenie do utworzenia Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej z udziałem obu miast oraz ich partnerów - stowarzyszeń OLZA i RSTS. Krok ten uzależniony jest jednak od szeregu czynników, m.in. celów i kierunków unijnej polityki dotyczącej warunków i form współpracy terytorialnej w perspektywie 2020+, sytuacji

budżetowej obu miast i zmieniających się priorytetów ich rozwoju w kontekście polityki krajowej i regionalnej po obu stronach granicy.

Rys. 3. Główne etapy wdrażania strategii w horyzoncie do 2025 roku i w latach kolejnych

Źródło: opracowanie własne

Niniejsza strategia co do zasady obejmuje wyłącznie cele strategiczne, kierunki działań i projekty, które są możliwe do realizacji przez samorządy lokalne obu miast, ich jednostki podległe i jednostki z nimi powiązane, przy współpracy z partnerami regionalnymi.

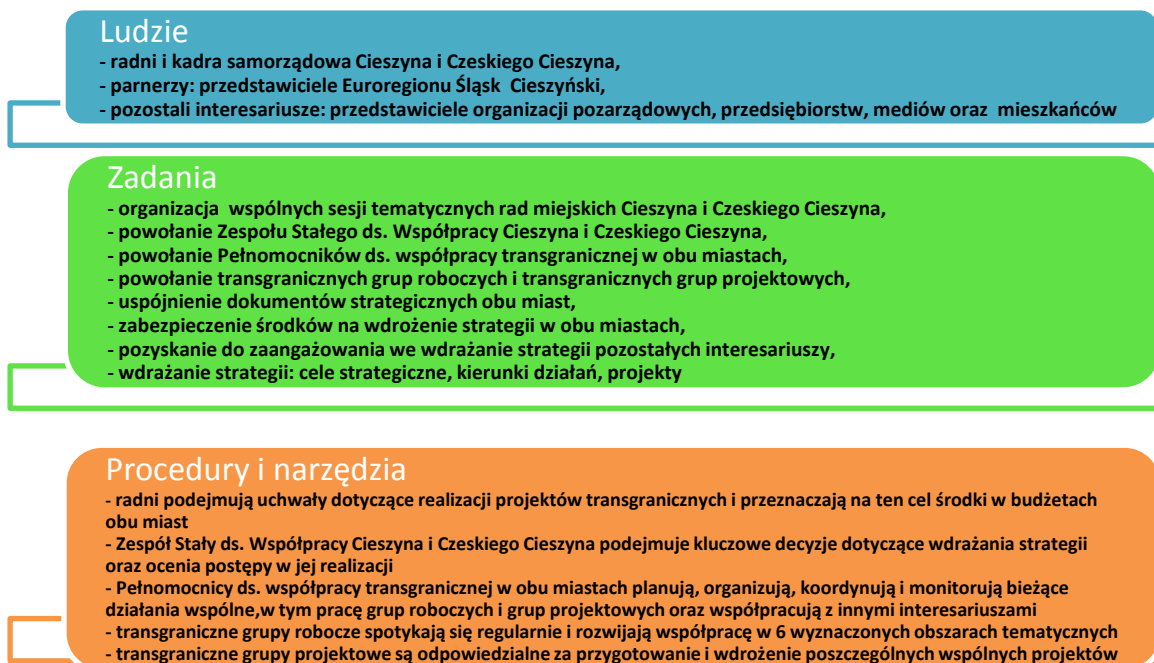
Pożądanym jest, aby do współpracy transgranicznej, której cele i kierunki wytycza strategia, angażować również innych interesariuszy, przede wszystkim organizacje pozarządowe, przedsiębiorców, media i społeczności lokalne obu miast np. grupy nieformalne.

Samorządy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna to podstawowe podmioty, do zadań których powinna należeć realizacja kierunków działań opisanych w strategii. Proces ten powinien opierać się na inicjowaniu i umożliwianiu wspólnej realizacji wybranych kierunków działań i projektów transgranicznych przez oba urzędy miasta oraz jednostki im podległe i powiązane z nimi, odpowiedzialne za realizację zadań samorządu lokalnego w obszarach tematycznych współpracy objętych niniejszą strategią. Ważną rolę we wdrażaniu strategii będą pełnić także podmioty współodpowiedzialne za rozwój lokalny po stronie polskiej i czeskiej stowarzyszeń OLZA i RSTS.

W trakcie realizacji projektu partnerzy uzgodnili sposób wdrożenia nowego modelu współpracy transgranicznej obu miast. Na rys. 4 przedstawiono kluczowe komponenty modelu wdrażania strategii, określając kto będzie zaangażowany w jej wdrożenie (część „ludzie”), za co będzie

odpowiedzialny (część „zadania”) oraz w jaki sposób będzie mógł to osiągnąć (część „procedury i narzędzia”).

Rys. 4. Komponenty modelu wdrażania strategii

Źródło: opracowanie własne

Na rys. 5 przedstawiono schemat relacji międzyorganizacyjnych związanych z wdrażaniem strategii. Dotyczą one zarówno stosunków podległości i kooperacji, jak też procesów transgranicznej komunikacji międzyorganizacyjnej, która powinna odbywać się na bieżąco i równolegle w języku polskim oraz w języku czeskim.

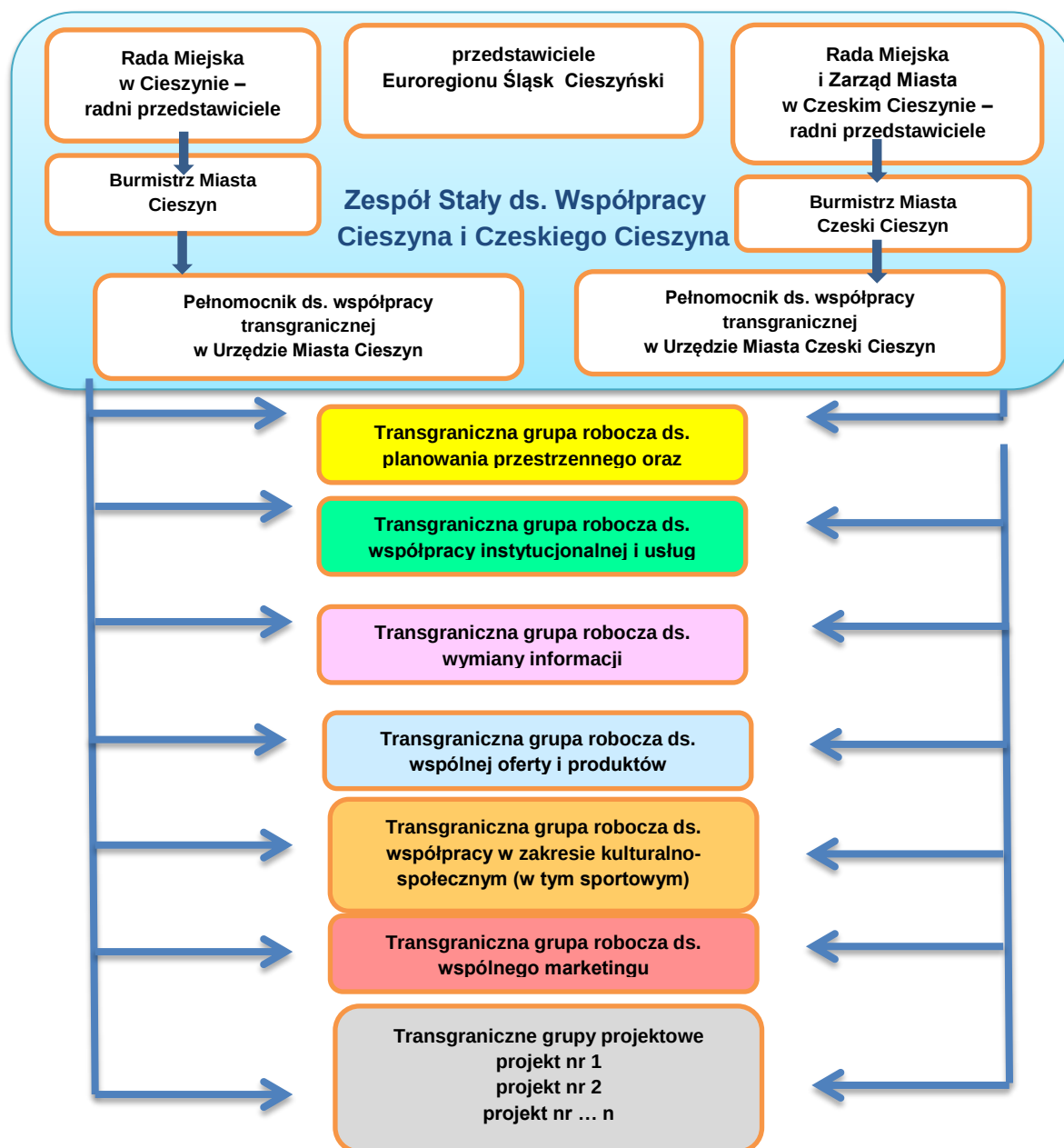
Koncepcja współpracy transgranicznej pomiędzy Cieszynem i Czeskim Cieszynem będzie opierała się na nowym modelu wdrażania strategii, który przedstawia się następująco:

Powołany zostaje Zespół Stały ds. Współpracy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna, w skład którego wchodzi:

- radni reprezentujący Rady Miejskie Cieszyna i Czeskiego Cieszyna;
- Burmistrz Cieszyna i Burmistrz Czeskiego Cieszyna;
- przedstawiciele Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” w Cieszynie oraz Regionalnego Stowarzyszenia Współpracy Terytorialnej Śląska Cieszyńskiego w Czeskim Cieszynie;
- Pełnomocnicy ds. współpracy transgranicznej w Urzędzie Miasta Cieszyn i w Urzędzie Miasta Czeski Cieszyn.

Zespół Stały ds. Współpracy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna zwoływany jest przez Przewodniczącego, nie rzadziej niż raz na pół roku. Przewodniczenie Zespołowi obejmują naprzemiennie co roku Burmistrz Cieszyna i Burmistrz Czeskiego Cieszyna.

Rys. 5. Komponenty modelu wdrażania strategii

Źródło: opracowanie własne

Członkowie Zespołu Stałego ds. Współpracy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna realizują opisane niżej zadania.

Do zadań radnych uczestniczących w pracach Zespołu należy:

- organizacja wspólnych sesji tematycznych dla rad miejskich obu miast, dotyczących kierunków współpracy objętych niniejszą strategią;

- zabezpieczanie w budżetach obu miast środków na realizację strategii,
- analiza propozycji projektów transgranicznych wynikających z niniejszej strategii i podejmowanie wymaganych uchwał, dotyczących ich realizacji;
- uchwalenie dokumentów strategicznych obu miast, uwzględniających założenia niniejszej strategii.

Do zadań Burmistrza Cieszyna i Burmistrza Czeskiego Cieszyna należy:

- współpraca z radami miejskimi Cieszyna i Czeskiego Cieszyna w sprawie oddelegowania radnych do pełnienia funkcji członka Zespołu Stałego ds. Współpracy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna;
- współpraca z władzami Euroregionu Śląsk Cieszyński w sprawie oddelegowania przedstawicieli do pełnienia funkcji członka Zespołu Stałego ds. Współpracy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna;
- naprzemienne przewodniczenie pracom Zespołu Stałego ds. Współpracy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna;
- powołanie Pełnomocników ds. współpracy transgranicznej oraz nadzór nad ich pracą;
- powołanie członków transgranicznych grup roboczych i transgranicznych grup projektowych;
- zainicjowanie i nadzór nad pracami zmierzającymi do uspoźnienia dokumentów strategicznych obu miast;
- przedkładanie radom miejskim stosownych wniosków dotyczących realizacji projektów ujętych w strategii i zabezpieczenia środków na ten cel;
- podejmowanie decyzji we wszystkich sprawach związanych z wdrażaniem strategii.

Do zadań przedstawicieli Euroregionu Śląsk Cieszyński należy:

- angażowanie się w działania Zespołu Stałego ds. Współpracy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna - zgodnie z kompetencjami Euroregionu Śląsk Cieszyński;
- uwzględnianie założeń strategii w innych dokumentach euroregionalnych i w prowadzonych działaniach.

Do zadań Pełnomocników ds. współpracy transgranicznej w Urzędzie Miasta Cieszyn i w Urzędzie Miasta Czeski Cieszyn należy:

- utrzymywanie stałego kontaktu pomiędzy obiema miastami m.in. poprzez cykliczne, cotygodniowe spotkania naprzemiennie w urzędach miejskich Cieszyna i Czeskiego Cieszyna;
- koordynowanie i monitorowanie działalności transgranicznych grup roboczych i transgranicznych zespołów projektowych;
- koordynowanie i monitorowanie wszystkich przedsięwzięć realizowanych wspólnie przez oba miasta;
- pozyskiwanie do współpracy we wdrażaniu strategii innych interesariuszy i utrzymywanie kontaktu z nimi;
- protokołowanie posiedzeń Zespołu Stałego ds. Współpracy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna;
- podejmowanie działań związanych z ewaluacją strategii w roku 2022.

Członkiem transgranicznej grupy roboczej może być osoba powołana przez Burmistrza Cieszyna lub Burmistrza Czeskiego Cieszyna spośród grona wszystkich interesariuszy

współpracy transgranicznej obu miast. Transgraniczna grupa robocza może liczyć od 6 do 12 członków. Przewodniczenie grupie obejmuje naprzemiennie przedstawiciel strony polskiej lub czeskiej, wskazany odpowiednio przez Burmistrza Cieszyna lub Burmistrza Czeskiego Cieszyna.

Powołane zostaną co najmniej transgraniczne grupy robocze do spraw:

- planowania przestrzennego oraz infrastruktury;
- współpracy instytucjonalnej i usług publicznych;
- wymiany informacji;
- wspólnej oferty i produktów turystycznych;
- współpracy w zakresie kulturalno-społecznym;
- wspólnego marketingu.

Do zadań transgranicznych grup roboczych należy bieżące uzgadnianie wspólnych działań obu miast w opisanych wyżej zakresach, w tym uszczegółowienie tematyki projektów transgranicznych planowanych do realizacji oraz podejmowanie innych działań, które wiążą się z wdrożeniem strategii w danym obszarze tematycznym.

Posiedzenia grup odbywają się naprzemiennie w obu miastach, przynajmniej raz na kwartał i są zwoływane oraz protokołowane przez przewodniczących.

Członkiem transgranicznego zespołu projektowego może być osoba powołana przez Burmistrza Cieszyna lub Burmistrza Czeskiego Cieszyna spośród grona wszystkich interesariuszy współpracy transgranicznej obu miast. Transgraniczny zespół projektowy może liczyć od 6 do 12 członków. Przewodniczenie grupie obejmuje przedstawiciel lidera projektu, wskazany odpowiednio - przez Burmistrza Cieszyna lub Burmistrza Czeskiego Cieszyna.

Do zadań transgranicznych zespołów projektowych należy planowanie, przygotowywanie do realizacji, organizowanie, wdrażanie i monitorowanie projektów transgranicznych realizowanych wspólnie przez Cieszyn i Czeski Cieszyn.

Posiedzenia transgranicznych zespołów projektowych organizowane są naprzemiennie w obu miastach z częstotliwością, jakiej wymaga dany projekt. Posiedzenia są zwoływane oraz protokołowane przez przewodniczącego.

Finansowanie projektów transgranicznych obu miast odbywać się będzie zasadniczo w oparciu o środki zabezpieczone w budżetach Cieszyna i Czeskiego Cieszyna na następujące cele:

- wynagrodzenie Pełnomocników ds. współpracy transgranicznej w Urzędzie Miasta Cieszyn i w Urzędzie Miasta Czeski Cieszyn;
- koszty organizacyjne dotyczące regularnych spotkań transgranicznych grup roboczych i transgranicznych zespołów projektowych;
- zabezpieczenie wkładów własnych do projektów transgranicznych współfinansowanych ze środków zewnętrznych m.in. z Programu INTERREG Czecho-Polska;
- zabezpieczenie środków na realizację projektów transgranicznych finansowanych samodzielnie przez oba miasta;
- zabezpieczenie środków na inne uzgodnione wspólnie cele.

Z uwagi na kończącą się perspektywę unijną 2014-2020 i brak szczegółowych informacji na temat kierunków finansowania projektów krajowych i transgranicznych po roku 2020, zaleca

się, aby temat finansowania poszczególnych kierunków działań i projektów był podejmowany w sytuacji, gdy:

- będą już znane priorytety w programach operacyjnych i programach transgranicznych po roku 2020;
- zawarte w strategii projekty zostaną zweryfikowane i uszczegółowione przez transgraniczne grupy robocze i transgraniczne zespoły projektowe.

Podsumowanie

Opracowana strategia jest jednym z nielicznych dokumentów strategicznych o charakterze transgranicznym, które dotyczą bilateralnej współpracy tzw. miast podzielonych. Prace nad tym dokumentem koncentrowały się wokół działań i projektów, które planują wspólnie wdrażać Cieszyn i Czeski Cieszyn we współpracy ze Stowarzyszeniem Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” z siedzibą w Cieszynie i Regionalnym Stowarzyszeniem Współpracy Terytorialnej Śląska Cieszyńskiego z siedzibą w Czeskim Cieszynie oraz innymi interesariuszami.

W strategii zdefiniowano nie tylko kluczowe problemy i wyzwania we współpracy transgranicznej obu miast, ale przede wszystkim określono wychodzące im naprzeciw wspólne działania i projekty, których celem jest doprowadzenie do pogłębienia stopnia integracji i urzeczywistnienie wizji współpracy: *Euromiasto Cieszyn-Czeski Cieszyn 2025*.

Bardzo wartościowym rezultatem prac nad strategią jest utworzenie wspólnej, transgranicznej platformy współpracy instytucjonalnej obu miast i partnerów regionalnych, która będzie funkcjonowała w oparciu o Zespół Stały ds. Współpracy Cieszyna i Czeskiego Cieszyna, a także polsko-czeskie transgraniczne grupy tematyczne i grupy projektowe.

Opracowana strategia dostarcza efektywnych narzędzi i mechanizmów rozwijających współpracę transgraniczną pomiędzy Cieszynem i Czeskim Cieszynem, a także wyznacza horyzont oceny zaplanowanych do realizacji działań, wskazując jako kolejny etap integracji - utworzenie Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej skupiającego oba miasta i ich partnerów regionalnych.

Aneks nr 1

Współpraca transgraniczna miast Cieszyn i Czeski Cieszyn oraz innych podmiotów w latach 2004-2019

Tabela 17. Zestawienia projektów transgranicznych realizowanych przez miasto Cieszyn i miasto Czeski Cieszyn oraz ich jednostki podległe w latach 2004-2019

Nr	Nazwa projektu	Opis projektu	Przyporządkowanie projektu					
			turistika/cestovní	kultura/sport	wymiana informacji / výměna informací	identifikacja wizualna / grafická vizualizace	infrastruktura i služby / infrastruktura a	planowanie przestrzenne / územní
OKRES PROGRAMOWANIA / PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2014-2020								
1	Po stopách těšínskė tramvaje - rozvoj přeshraniční turistiky Szlakiem Cieszyńskiego Tramwaju - rozwój transgranicznej turystyki	Celem projektu było zbudowanie transgranicznej oferty turystycznej obejmującej materialne i wirtualne atrakcje oparte na idei symbolicznego odtworzenia dawnego szlaku cieszyńskiego tramwaju. Na trasie szlaku umieszczone zostaną przystanki, wokół których zgrupowane zostaną różne atrakcje nawiązujące tematycznie do dawnego tramwaju.	X	X	X	X	X	
2	Open Air Museum. Cieszyn. Český Těšín	Projekt poszerza fizyczne i społeczne połączenie dwóch miast - Czeskiego Cieszyna oraz Cieszyna, leżących bezpośrednio na czesko-polskiej granicy, poprzez stworzenie nowego produktu turystycznego - open air muzeum, opartego na wspólnej historii wcześniej jednego miasta i jego wyjątkowym potencjale kulturowym i historycznym. Poprzez realizację projektu przeprowadzona zostanie rewitalizacja ostatniej niezagospodarowanej części wybrzeża granicznej rzeki Olzy, od mostu Przyjaźni do mostu kolejowego po obu stronach granicy.	X		X			
3	Kaj indži inači - u nas po naszymu. Lidová kultura Těšínskėho Slezska Kaj indzi inakszy - u nas po naszymu. Kultura ludowa Śląska Cieszyńskiego	Stworzenie nowego produktu turystycznego, który będzie trwały, kompleksowy i komplementarny, i będzie funkcjonował w przestrzeni obu miast. Produkt turystyczny ma charakter transgraniczny i skupia się na zachowaniu i udostępnieniu tradycji i kultury ludowej Śląska Cieszyńskiego. Powstanie wspólne Centrum Folkloru Śląska Cieszyńskiego z 2 filiami.	X		X			

4	Strefa Działań Wspólnych / Zóna společných aktivit	Stworzenie trwałej współpracy transgranicznej obejmującej wydziały miast Czeskiego Cieszyna i Cieszyna. Chodzi przede wszystkim o współpracę wydziałów i działów z obszaru kultury, sportu i promocji, jak również miejskich instytucji kultury i innych organizacji aktywnie działających na terenie obu miast.	X	X	X			
5	Projekt Český Těšín / Cieszyn INEurope	Wzmocnienie kapitału współpracy instytucji (samorządów) miast partnerskich Cieszyna i Czeskiego Cieszyna we współpracy z partnerami regionalnymi, czyli czeską i polską częścią Euroregionu Śląsk Cieszyński. Celem jest wyznaczenie celów i wyzwań w obszarze integracji lokalnych społeczności oraz budowania wspólnej oferty kulturalnej i turystycznej.	X	X	X		X	X
6	Program dla kultury Cieszyna i Czeskiego Cieszyna / Program pro kulturu Cieszyna a Českého Těšína	Wzmocnienie współpracy transgranicznej pomiędzy różnymi podmiotami działającymi w obszarze kultury i usług w obu miastach, rozwój współpracy pomiędzy miastem Cieszyn i stowarzyszeniem EducationTalent Culture, z.s. z Czeskiego Cieszyna. Opracowanie czesko-polskiego dokumentu, który dokładnie określi kierunki rozwoju kultury i usystematyzuje zasoby i potencjały obu miast partnerskich i różnych grup na rynku dóbr i usług kulturalnych w celu spełnienia potrzeb kulturalnych mieszkańców i odwiedzających w obu miastach na granicy.	X		X			
7	Analýza možnosti obnovení tramvaje jako turistické atrakce Cieszyna a Českého Těšína Analiza możliwości przywrócenia tramwaju jako atrakcji turystycznej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna	Przygotowanie wielostronnej społeczno-ekonomiczno-technicznej analizy opcji modeli dla przywrócenia połączenia tramwajowego na terenie przygranicznych miast partnerskich Cieszyna i Czeskiego Cieszyna. Wspólna kampania promocyjna oraz wspólne materiały promocyjne.	X		X		X	X
8	Bezpečné kolo Bezpieczny rower	Projekt realizowany za pośrednictwem Straży Miejskiej w Czeskim Cieszynie i Straży Miejskiej w Cieszynie. Celem jest rozwój współpracy, wymiana i udostępnianie informacji i danych oraz doświadczenia pomiędzy oboma strażami miejskimi. Poszerzenie partnerstwa transgranicznego opartego na udostępnianiu dobrych praktyk, nowych rozwiązań i podejść. Poszerzenie świadomości wśród ogółu społeczeństwa w zakresie nowego i skutecznego środka do zapobiegania przestępczości (oznakowanie rowerów) oraz o wydarzeniach rowerowych poświęconych bezpieczeństwu i		X	X			

		prewencji. Wydarzenia te skupiają się na obowiązkowym wyposażeniu rowerzystów, korzystaniu z elementów bezpieczeństwa, udzielanie pierwszej pomocy, itd.						
OKRES PROGRAMOWANIA / PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2007-2013								
9	SPORTMOST - Sportovní lávka SPORT MOST - MOST SPORTOVY	Część projektu pilotażowego Ciesz się Cieszynem – Ogród dwóch brzegów. Kładka ta została węzłem komunikacyjnym na terenach rekreacyjno-sportowych miast Czeskiego Cieszyna i Cieszyna, które w przeszłości były wykorzystywane w nieznacznym stopniu. Kładka przeznaczona dla pieszych i rowerzystów połączyła wybrzeża, parki, aleje, obiekty sportowe i kemping Olza. Projekt przedstawia możliwości, które powstały dzięki stworzeniu Strefy Schengen.	X	X	X			
10	REVITALPARK 2010	Rewitalizacja dwóch parków, odnowienie dziedzictwa kultury, rekonstrukcja nabrzeża i modernizacja Podzamcza, ul. Zamkowej, Wzgórza Zamkowego (po polskiej stronie), Mostu Przyjaźni (łąiącego obie strony) oraz stworzenie repliki pierwotnej kawiarni i budynku wielofunkcyjnego Avion (po czeskiej stronie). Uatrakcyjnienie zieleni miejskiej i przestrzeni wokół granicy w celu spędzania w tych miejscach wolnego czasu przez mieszkańców i przyjezdnych. Stworzenie warunków dla zbliżania i zrozumienia się dwóch narodów.	X	X		X	X	
11	SportPark - Sportovní sady SportPark - Park Sportowy	Część większego projektu Ogród dwóch brzegów, który polega na wybudowanie transgranicznego ośrodka turystyczno-rekreacyjnego dla obu miast na nabrzeżach Olzy w Cieszynie i w Czeskim Cieszynie. Rewitalizacja i rozbudowanie parków: parku Pod Wałką w Cieszynie oraz parku Adama Sikory w Czeskim Cieszynie, które zlokalizowane są przy granicznej rzece Olzie. Budowa tras dla pieszych i rowerzystów, dostosowanie parków do przeznaczenia rekreacyjnego, modernizacja kempingu, modernizacja zatoki kajakowej, budowa boisk, budowa parkingu.	X	X				
12	Zahrada dvou břehů 2013-2015 Ogród Dwóch Brzegów 2013-2015	Kolejny etap realizacji projektu pilotażowego Ogród dwóch brzegów w Cieszynie i Czeskim Cieszynie (2007 r.). Połączenie tych rewitalizowanych terenów trasami dla pieszych i rowerów wzdłuż rzeki Olzy na Al. Jana Łyska, na Nábřeží Míru oraz na ul. Przykopa, które będą stanowiły przedłużenie tras rowerowych prowadzących od obiektu rekreacyjno-sportowego – powstanie dużej pętli dla pieszych i rowerów prowadzącej przez oba miasta.	X	X			X	

		Rezultaty po stronie polskiej: zmodernizowana przestrzeń publiczna Cieszyńskiej Wenecji i Alej Jana Łyska w Cieszynie oraz Nábřeží Míru w Czeskim Cieszynie; widokowe plenery rekreacyjne nad rzeką Olzą; system tablic informacyjnych.						
13	Hasiči bez hranic Stražacy bez hranic	Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, ochrona życia, zdrowia i mienia przede wszystkim mieszkańców partnerów projektu, turystów odwiedzających czesko-polskie pogranicze oraz zwiększenie skuteczności straży pożarnej poprzez skoordynowaną współpracę oraz pomoc w sytuacjach losowego zagrożenia. Doskonalenie współpracy, w tym wspólnych działań w zakresie prewencji i bezpośrednich akcji w przypadku zagrożenia poprzez organizowanie wspólnych ćwiczeń szkoleniowych i taktycznych po obu stronach granicy oraz modernizację wyposażenia jednostek ochotniczej straży pożarnej.		X	X			
14	INFO TESSIN	Opracowanie wspólnych materiałów promocyjnych miast Czeski Cieszyn i Cieszyn, stworzenie składanej rysowanej mapy przedstawiającej atrakcje obu miast, mapy ściennej, interaktywnej rysowanej mapy, tablic laminowanych, map turystycznych, map zdzieranych, notatników, solniczek, parasoli.			X	X		
15	INFO TESSIN II	Kontynuacja projektu INFO TESSIN. Stworzenie filmiku promującego oba miasta, przewodnika turystycznego na telefony komórkowe, materiałów promocyjnych – kalendarzy kieszonkowych, koszulek, toreb na ramię, nośników pendrive USB o pamięci 8 GB, przewodnika po Cieszynie i Czeskim Cieszynie w postaci papierowej.	X		X	X		
16	Schengen a integrace Těšínského Slezska Schengen i integracja Śląska Cieszyńskiego	Kompleksowe przedstawienie ciągłego rozwoju współpracy czesko-polskiej, do rozwoju której przyczyniło się przede wszystkim przystąpienie RCz i Polski do Strefy Schengen, oraz realizowanych projektów, które stanowią wynik i ureczywistnienie konkretnej współpracy czesko-polskiej. Projekt i jego rezultaty stanowią przedstawienie przykładowej współpracy na czesko-polskiej granicy, która może być inspirująca dla innych części tej granicy.	X	X	X	X	X	X
17	Přeshraniční dobrovolnické centrum Transgraniczne Centrum Wolontariatu i wsparcia imprez	Powołanie Transgranicznego Centrum Wolontariatu, wyposażonego w niezbędny sprzęt informatyczny i medialny, z siedzibą w Zamku w Cieszynie miało służyć szkoleniom młodych ludzi, mieszkańców czeskiego i polskiego pogranicza, do aktywnej współpracy z		X				

		organizatorami cyklicznych i okolicznościowych imprez odbywających się w przestrzeni obu miast. Chodzi o zwiększenie kompetencji młodzieży w zakresie kreatywnego myślenia, sprawnej komunikacji w grupie, zarządzania i organizacji imprezy oraz czasem wolnym.						
18	Společná studie silničního provozu a parkování v centrech Českého Těšína a Cieszyna Wspólne studium ruchu drogowego i parkowania w centrach Czeskiego Cieszyna i Cieszyna	Kompleksowe rozwiązania dla transportu i systemu parkowania w centrum Czeskiego Cieszyna i Cieszyna. Analiza problemu związanego z dostępnością lokalnych dróg na odcinku prowadzącym przez rzekę Olzę, tj. przez mosty Wolności i Przyjaźni. Projekt modeli rozwiązania kwestii transportu i parkowania w obu miastach. Rezultatem jest 1 opracowane wspólne studium transportu – transportu drogowego i parkowania w centrach obu miast.			X		X	
19	Kręgi Sztuki - Kruhy umění	Festiwal oferujący bezpłatne kształcenie kulturalne i medialne, który zwiększa dostępność sztuki, poszerza wiedzę, zwiększa wrażliwość, mobilizuje do kreatywności, poprawia kwalifikacje, inspirowa, rozwija potencjał twórczy, uczy postaw społecznych. Tak szeroki program artystyczny i edukacyjny wymaga odpowiedniego wsparcia technicznego, materialnego, przestrzennego i logistycznego, które jest głównym przedmiotem projektu – sfinansowanie wynajęcia obiektów festiwalowych, wyposażenia scenicznego, urządzeń audiowizualnych, kina plenerowego, organizacji wystaw, zakupu niezbędnych materiałów na warsztaty a także wypożyczenia filmów dla realizacji modułu Wakacyjne Kadry w Kręgach Sztuki.		X				
20	Akademia Tradycyjnego Rzemiosła. Rozwój oferty turystycznej Euroregionu Śląsk Cieszyński / Akademie tradičního řemesla. Rozvoj nabídky cestovního ruchu Euroregionu Těšínské Slezsko	To kontynuacja wcześniejszego projektu, którego celem była ochrona i popularyzowanie rzemiosła oraz wzmocnienie współpracy między partnerami, a rzemieślnikami po obu stronach granicy polsko-czeskiej. W ramach projektu powstał Szlak Tradycji. Włączono do niego także rzemieślników ze Słowacji. Zorganizowano również warsztaty rzemiosła, a także dwie edycje Cieszyńskiego Jarmarku Rzemiosła. Ponadto rozbudowano na stronie internetowej bazę danych z informacjami o rzemieślnikach.	X	X				
21	Čtení sblízuje národy Czytanie zbliża narody	Wyrównywanie możliwości mniejszości narodowościowych na Śląsku Cieszyńskim w zakresie dostępu do kultury, do informacji i zasobów polskich i czeskich bibliotek, w zakresie dostępu do informacji dla osób niepełnosprawnych i starszych		X	X			

		oraz stwarzanie możliwości zaangażowania się do wydarzeń kulturalnych. Realizacja wydarzeń kulturalnych związanych z literaturą, czytaniem (Noc z Andersenem, Festiwal Czytanie nad Olzą, itd.).						
22	Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej Cieszyna i Czeskiego Cieszyna / Posilování komunikační dostupnosti Cieszyna a Českého Těšína	Rozwiązanie braku połączenia drogowego, które ograniczyło dostęp ruchu tranzytowego do granicy. Niski poziom połączeń zniechęcał potencjalnych inwestorów i uniemożliwiał wykorzystanie endogenicznego potencjału regionu transgranicznego. Poprzez budowę nowej drogi, przebudowę skrzyżowania i poprawę stanu obecnej infrastruktury zwiększyła się dostępność transportowa, komfort transportu i poprawiło się bezpieczeństwo w ruchu drogowym.					X	
OKRES PROGRAMOWANIA / PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2004-2006								
23	TĚŠ SE TĚŠINEM - Zahradá dvou břehů Ciesz się Cieszyńem - Ogród dwóch brzegów	Czesko-polski projekt modułowy, produktem czeskiego modułu jest studium urbanistyczne oraz strategia rozwoju i realizacji działań rekreacyjnych miasta Czeskiego Cieszyna. Ogniwem łączącym moduł czeski i polski (opiera się o analogiczną filozofię) są przejścia graniczne i kładki zdefiniowane w studium przekraczania granic Border-Crossing. Projekt przyczynia się do większej integracji i ścisłej współpracy obu miast a przede wszystkim również do rozwoju turystyki regionu. Studium odpowiada na pytania, w jaki sposób najlepiej wykorzystać i ewentualnie dostosować duży potencjał do działań rekreacyjnych, atrakcyjnych nie tylko dla mieszkańców, ale przede wszystkim dla odwiedzających i turystów obu brzegów rzeki.	X	X	X			

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów dostępnych na stronach internetowych miast Cieszyn i Czeski Cieszyn oraz stowarzyszeń OLZA i RSTS, data dostępu: 10.07.2019

Tabela 18. Zestawienia projektów transgranicznych, wybranych do dofinansowania (w tym projektów z listy rezerwowej) dotyczących tematycznie lub geograficznie miast Cieszyn i Czeski Cieszyn, realizowanych w latach 2004-2019 przy wsparciu programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej

Nr	Nazwa projektu	Wnioskodawca	Partner	Przyporządkowanie projektu					
				turistika/cestovní ruch	kultura/sport	wymiana informacji / výměna informací	identifikacja wizualna / grafická vizualizace	infrastruktura i służby / infrastruktura a	planowanie przestrzenne / územní

1	Burza partnerství Euroregionu ŠC-TS / Gieda Partnerstw Euroregionu ŠC-TS (typ A)	Člověk na hranici, z.s.	Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska / Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”	X	X	X	X	X	X
2	Cena zdraví / Cena zdrowia (typ A)	Zdraví bez hranic, o.s.	Stowarzyszenie Zdrowie Bez Granic		X				
3	PiaR-Euroregion / PiaR-Euroregion (typ A)	Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska	Regionální rada rozvoje a spolupráce se sídlem v Třinci / Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”			X			
4	Spojené kultury těšínské / Zjednoczone kultury Cieszyna (typ A)	Kulturní a společenské středisko „Střelnice”	Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy”		X				
5	EuroInter Cooperation 2016-2020 / EuroInter Cooperation 2016-2020 (typ A)	Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”	Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska	X	X	X	X	X	X
6	Transgraniczny portal - Edukacja przez teatr i literaturę (typ C)	Towarzystwo Ewangelickie im. Ks. Franciszka Michejdy	Polské gymnázium - Polskie Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego		X				
7	webPR_SCI: promocja Śląska Cieszyńskiego w sieci / webPR_SCI: propagace Těšínského Slezska v síti (typ A)	Fundacja Volens	Sdružení polské mládeže v České republice			X	X		
8	Hmotná a duchovní kultura (typ B) /	Muzeum Těšínska, p.o.	Muzeum Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie		X				
9	Kultura materialna i duchowa (typ B)	Muzeum Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie	Muzeum Těšínska, p.o.	X	X				
10	Kulturní most Cieszyna / Těšínský kulturní most (typ A)	Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy”	Těšínské divadlo Český Těšín, p.o.		X				
11	TEIN - platforma dialogu na hranici / TEIN - platforma dialogu na hranici (typ A)	Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”	Institut EuroSchola, z.ú.	X	X	X	X	X	X
12	Dva břehy jeden pramen /Dwa brzegi jedno źródło (typ A)	Římskokatolická farnost Český Těšín	Stowarzyszenie Szkoła Nowej Ewangelizacji Zacheusz		X				
14	Žywa kultura i tradycja (typ C)	Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Cieszyńskiej im. Janiny Marcinkowej	Polský kulturně-osvětový svaz v České republice z.s.		X				
15	Tradice obou Těšíňů / Tradycja Obu Cieszynów (typ A)	Kulturní a společenské středisko „Střelnice”	Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy”		X				
16	Śląsk Cieszyński bez Granic (typ C)	Powiat Cieszyński	Regionální rada rozvoje a spolupráce se sídlem v Třinci	X	X	X	X		
17	Informační kampaň k ochraně ovzduší pomocí elektronického	Zdraví bez hranic, o.s.	Stowarzyszenie Zdrowie Bez Granic			X	X		

	časopisu / Kampania informacyjna dla ochrony powietrza za pomocą magazynu elektronicznego (typ A)								
18	Olsa Activ Race / Olsa Activ Race (typ A)	Stowarzyszeni e Animacji Kultury i Sportu „Anima Pro Activ”	Správa účelových zařízení, příspěvková organizace		X				
19	Czesko-polska gastro mikstura / Česko-polské gastro prolinání (typ A)	Fundacja Laja	3nec Gastroshow, z.s.		X				
20	Těšínské GO / Cieszyńskie GO (typ A)	Pedagogické centrum pro polské národnostní školství Český Těšín	Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy”		X				
21	Pochování basy / Pogrzeb basów (typ A)	Kulturní a společenské středisko „Stfelnice”	Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy”		X				
22	Święto Ognia / Svátek ohně (typ A)	Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy”	Kulturní a společenské středisko „Stfelnice”		X				
23	W poszukiwaniu piękna w kulturze Górali Śląskich poszerzenie oferty kulturalnej pogranicza polsko- czeskiego pogranicza / Hledání krásy v kultuře slezských horalů rozšíření kulturní nabídky polsko-českého pohraničí (typ A)	Powiat Cieszyński	Místní skupina Polského kulturněosvětového svazu v Mostech u Jablunkova z.s.		X				
24	ZWYCZAJNI – NIEZWYCZAJNI / OBYČEJNÍ - NEOBYČEJNÍ (typ A)	Stowarzyszeni e Samorządowe Ziemi Cieszyńskiej	Regionální rada rozvoje a spolupráce se sídlem v Třinci, z. s.		X				
25	Motokros přes hranice / Motocross ponad granicami (typ A)	Automotoklub Petrovice u Karviné v ÚAMK	Cieszyński Klub Motorowy		X				
26	Chutně i zdravě bez hranic / Smacznie i zdrowo bez granic (typ A)	Základní škola a Mateřská škola s polským vyučovacím jazykem Żwirki i Wigury Těrlicko, příspěvková organizace	Gmina Cieszyn		X				
27	Euroregion bez nudy / Euroregion bez nudy (typ A)	Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska	Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”	X	X				
28	Těšínská tramvaj se vrátila! / Tramwaj	Člověk na hranici, z.s.	Fundacja Lokalsi	X	X				

	Cieszyński wrócił! (typ A)								
29	Szlak Tradycji / Stezka Tradic (typ A)	Zamek Cieszyn	Místní skupina Polského kulturně - osvětového svazu v Jablunkově z.s.	X	X	X	X		
30	KINO jako nástroj přeshraniční spolupráce / KINO jako instrument współpracy transgranicznej (typ A)	EducationTale ntCulture, z.s.	Stowarzyszenie Kultura na Granicy		X				
31	JUBILEO. Podsumowanie i promocja dorobku współpracy transgranicznej w Euroregionie Śląsk Cieszyński / JUBILEO. Shmutí a propagace výsledků přeshraniční spolupráce v Euroregionu Těšínské Slezsko. (typ A)	Stowarzyszenie e Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”	Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska	X	X	X	X	X	X
32	Żywa kultura i tradycja II - edukacyjne spotkania z folklorem / Živá kultura a tradice II - výchovná setkání s folklórem (typ A)	Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Cieszyńskiej im. Janiny Marcinkowej	Místní skupina Polského kulturněosvětového svazu v Horní Suché z.s.	X	X				
33	Emoce bez hranic / Emocje bez granic (typ A)	Celé Česko čte dětem o.p.s.	Biblioteka Miejska w Cieszynie		X				
34	Folklor na granicy - Przenikanie kultur / Folklor na hranici - Prolinání kultur (typ A)	Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Cieszyńskiej im. Janiny Marcinkowej	Městský dům kultury Karviná	X	X				
35	STERE-OFF- TYPY czyli KULTURA NIEOGRANICZO NA (typ C)	Towarzystwo Ewangelickie im. ks. Franciszka Michejdy	Polskie gimnazjum - Polskie Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego, Český Těšín, příspěvková organizace		X				
36	Tyle pieśni jeszcze przed nami (typ C)	Fundacja ARS LONGA	Člověk na hranici, z.s.		X				

Zdrolo: opracowanie własne na podstawie materiálůw dostępnych na stronach internetowych miast Cieszyn i Czeski Cieszyn oraz stowarzyszeń OLZA i RSTS, data dostępu: 10.07.2019

Aneks nr 2

Wizyta studyjna w Słubicach i Frankfurcie nad Odrą (04-05.04.2019)

Agenda wizyty:

W dniach 4.-5.04.2019 r. odbyła się wizyta w polskim mieście **Słubice** i niemieckim mieście **Frankfurt nad Odrą**, gdzie miało miejsce spotkanie z władzami obu miast oraz odwiedzenie ważnych podmiotów współpracy, np. Euroregionu PRO EUROPA VIADRINA czy Uniwersytetu Collegium Polonicum.

Na spotkaniu przedstawiono wspólną wolę i chęć współpracy z sąsiadem pomimo tego, iż używane języki nie są podobne a bariera językowa istnieje. Miasto prezentuje się jako jedno dwu-miasto, które łączy rzeka. Miasta mają wspólny logotyp, którego używają przy wszystkich okazjach i jest on widoczny wszędzie (przy wjeździe do miasta, w urzędach, materiałach, ...). Miasto stanowi wzór współpracy dla innych ośrodków położonych na granicy i jest celem zainteresowania polityków, sportowców oraz innych ważnych osobistości. Miasta kładą nacisk na edukację, w tym edukację transgraniczną, np. poprzez wspólne klasy w szkołach czy przedszkolach lub akademie seniorów. Miasta organizują wspólne imprezy, które są w stanie przyciągnąć nawet 100 tys. uczestników. Miasto Słubice stworzyło ciekawy produkt, który jest jedynym na świecie – pomnik Wikipedii. W obu miastach możemy spotkać kolorowe koguty, które są ich wspólnym symbolem.

Współpraca odbywa się np. w obszarze infrastruktury (ścieżka rowerowa wzdłuż rzeki Odry), istnieje tutaj linia autobusowa łącząca miasta, finansowane są projekty dla dzieci, wspólny ciepłociąg.

Kluczowe wnioski i rekomendacje z wizyty:

Zrealizowana wizyta studyjna może stanowić źródło pomysłów, rozwiązań, a także dobrych praktyk, które po odpowiedniej modyfikacji mogą mieć również zastosowanie na pograniczu polsko-czeskim, w tym w szczególności w miastach takich jak Cieszyn - Czeski Cieszyn.

Po pierwsze. Doświadczenia przedstawicieli miast Słubice oraz Frankfurt nad Odrą, a także Euroregionu Pro Europa Viadrina wskazują, że wspólna wizualizacja graficzna podzielonych granicą ośrodków jest potrzebna i co ważne - możliwa do wprowadzania. Co równie istotne, według przedstawicieli dwu-miasta Słubice - Frankfurt nad Odrą może ona stanowić wyróżnik, który jeszcze bardziej integruje społeczności po obu stronach granicy.

Opracowanie takiej wizualizacji graficznej przez miasta Cieszyn - Czeski Cieszyn miałyoby bez wątpienia przełożenie na promocję obu miast na arenie międzynarodowej, mogłoby również przyczynić się do wzrostu rozpoznawalności produktu turystycznego jakim jest miasto transgraniczne Cieszyn-Czeski Cieszyn. Dowodem mogą być wspomniane wyżej miasta Słubice oraz Frankfurt nad Odrą, które od grudnia 2012 r. posiadają wspólną wizualizację graficzną „Słubice - Frankfurt - Ohne Grenzen - Bez granic”, tym samym budują wspólną markę dla tego polsko-niemieckiego dwu-miasta (rys. 6).

Rys. 6. Wspólny logotyp dwu-miasta Słubice-Frankfurt nad Odrą

Ohne Grenzen. Bez granic.

Źródło: <https://gazetalubuska.pl/jest-wspolne-logo-wspolpraca-na-pograniczu-przyspiesza/ar/> 7948280 [dostęp: 10.07.2019]

Powstanie wspólnego logotypu Słubice-Frankfurt nad Odrą, który wykorzystywany jest m.in. na materiałach promocyjnych oraz dokumentacji obu samorządów poprzedzone zostało 16-miesięcznym procesem współpracy obu miast w tym zakresie. Przy pomocy logo oraz marki miasta wspólnie promują się jako „Europejskie dwu-miasto” podczas targów i eventów o charakterze międzynarodowym. Logo składa się z dwóch nieregularnych czworoboków, w kolorze niebieskim (Frankfurt) i zielonym (Słubice) opatrzonych nazwami obu miast i hasłami: Bez granic, Ohne Grenzen, a także łukiem symbolizującym Odrę. Słubice i Frankfurt jako pierwsze dwu-miasta w Europie posługują się wspólną wizualizacją graficzną. Co bardzo ważne, dokumenty administracyjne generowane po polskiej stronie (w Słubicach) sygnowane są logotypem w języku polskim (w kolorze zielonym), dokumenty wychodzące z niemieckiej strony (z Frankfurtu nad Odrą) opatrzone są logotypem w języku niemieckim w kolorze niebieskim (rys. 7).

Rys. 7. Wersje narodowe wspólnego logotypu opracowanego dla dwu-miasta Słubice-Frankfurt nad Odrą

Źródło: <https://gazetalubuska.pl/jest-wspolne-logo-wspolpraca-na-pograniczu-przyspiesza/ar/> 7948280 [dostęp: 10.07.2019]

Poszczególne wydarzenia transgraniczne (np. realizowane w obszarze sportu, edukacji czy kultury), które zostały objęte patronatem dwu-miasta Słubice-Frankfurt nad Odrą mogą posługiwać się dodatkowo tzw. logotypem tematycznym (rysunek 8).

Rys. 8. Wersje tematyczne wspólnego logotypu opracowanego dla dwu-miasta Słubice-Frankfurt nad Odrą

Źródło: <https://gazetalubuska.pl/jest-wspolne-logo-wspolpraca-na-pograniczu-przyspiesza/ar/7948280> [dostęp: 10.07.2019]

Należy jednak pamiętać, że opracowanie wspólnej wizualizacji graficznej dla miast transgranicznych to proces długotrwały, złożony i bardzo kosztowny. Powstanie logotypu Słubic i Frankfurtu nad Odrą poprzedzone zostało licznymi badaniami, które kosztowały około 50 tys. euro. Sama wizualizacja graficzna opracowana została przez profesjonalną agencję reklamową z Berlina - Runze&Casper, która zainkasowała za nią 40 tys. euro. Należy ponadto pamiętać, że wspólna wizualizacja graficzna to dopiero początek. Najważniejsze bowiem, żeby wspólna marka została wypełniona treścią, m.in. w postaci transgranicznych projektów w obszarze kultury, sportu, turystyki, służby zdrowia, bezpieczeństwa, logistyki czy edukacji.

Po drugie. Przykład Słubic oraz Frankfurtu nad Odrą dowodzi, że możliwe jest prowadzenie wspólnej transgranicznej linii komunikacji miejskiej łączącej centra obu miast. Potwierdzeniem jest autobus nr 983, który od 9 grudnia 2012 roku kursuje na linii Słubice - Frankfurt nad Odrą. Linia jest owocem wieloletnich starań obu stron odnośnie zorganizowania transgranicznego transportu publicznego. Droga do frankfurcko-słubickiego autobusu była jednak bardzo długa i wyboista. Przez wiele lat władze obu miast starały się o uruchomienie wspólnej komunikacji miejskiej. Początkowo zabiegano o odtworzenie linii tramwajowej, która kiedyś funkcjonowała na Dammvorstadt (przedmieście Frankfurtu na prawym brzegu Odry), które po wojnie stało się polskimi Słubicami. Te starania napotkały jednak na przeszkody zarówno natury finansowej, jak i mentalnej. W obliczu występujących trudności szybszym i łatwiejszym rozwiązaniem okazało się uruchomienie linii autobusowej, choć i w tym wypadku trzeba było pokonać przeszkody finansowe i formalne. Funkcjonowanie transgranicznej linii autobusowej ostatecznie oparto na porozumieniu pomiędzy [Gminą Słubice](#) a Miejską Spółką Komunikacyjną Frankfurt nad Odrą (SVF). Linia współfinansowana jest ze środków SVF, z budżetu gminnego Słubic, a także z obowiązkowych biletów semestralnych studentów [Uniwersytetu Viadrina](#). Autobus nr 983 kursuje od [frankfurckiego dworca](#) do [słubickiego Placu Bohaterów](#). Cena biletu uiszczana jest w [euro](#) i wynosi 1,70 €. Częstotliwość kursów wynosi 30-60 minut a trasa przejazdu liczy w przybliżeniu 8 [km](#), której przejechanie zajmuje autobusom około 20 minut (źródło: *Wikipedia*). Linia została wytyczona wokół centrum Słubic,

m.in. wzdłuż wału nadodrzańskiego w kierunku bazaru, a potem do Placu Bohaterów, przystanki znajdują się przy Collegium Polonicum, przy poczcie i akademikach Collegium Polonicum. Główne przystanki po niemieckiej stronie to m.in. centrum handlowe Oderturm, Uniwersytet Viadrina i końcowy na dworcu kolejowym. Wszystkie przystanki niemieckie umożliwiają przesiadki na inne linie miejskie obsługiwane przez frankfurckie przedsiębiorstwo komunikacyjne, zarówno [tramwajowe](#) (1, 2, 3, 4) jak i [autobusowe](#) (980, 981, 985). Niektóre przystanki polskie (np. Intermarché) dodatkowo wykorzystywane są przez autobusową komunikację międzymiastową ([Transhand Słubice](#), [PKS Zielona Góra](#)). Przystanki polskie noszą zarówno oznaczenie niemieckie (żółta litera H umieszczona w zielonym kole z żółtą obwódką) jak i polskie (znak D-15, oznaczający [przystanek autobusowy](#)).

W podsumowaniu wizyty studyjnej przedstawiciele dwu-miasta Słubice-Frankfurt nad Odrą stwierdzili, że mimo wielu dobrych przykładów współpracy Słubic oraz Frankfurtu nad Odrą (m.in. w obszarze wizualizacji graficznej i komunikacji miejskiej), współpraca transgraniczna obu miast musi być jeszcze bardziej intensywna i konkretna, gdyż tego oczekują mieszkańcy obu miast. Dlatego też, oba samorządy stawiają w najbliższej przyszłości na współpracę komunalną. Podpisały m.in. list intencyjny mający na celu doprowadzenie do połączenia systemów ciepłowniczych obu miast. Dzięki temu oba systemy byłyby bardziej efektywne, gdyż w Słubicach latem są duże nadwyżki mocy (ogrzewana jest bowiem tylko woda) i można byłoby wówczas przesyłać energię ciepłą do Frankfurtu, a zimą, w razie awarii, korzystać z ciepła płynącego z Niemiec.

Aneks nr 3

Wizyta studyjna w Gorizii oraz Novej Goricy (23-25.06.2019)

Agenda wizyty:

W dniach 23.-25.06.2019 odbyła się wizyta w słoweńskim mieście Nova Gorica i włoskim mieście Gorizia, gdzie miało miejsce spotkanie z władzami obu miast i przedstawicielami EUWT EURO-GO "Territory of unicipalities: Gorizia, Mestna občina Nova Gorica and Občina Šempeter-Vrtojba". Powyższe EUWT zostało stworzone w celu przezwyciężenia trudności w rozwoju i zarządzaniu współpracą terytorialną zgodnie z różnymi krajowymi przepisami prawa i procedurami. EUWT ma bowiem wspólne warunki dla całego obszaru i warunki te mogą zostać zastosowane na całym obszarze z możliwością wyboru prawa danego państwa, np. dla przeprowadzenia postępowania przetargowego (według siedziby EUWT, miejsca realizacji działania itp.) EUWT powstało w 2011 roku, jego powierzchnia wynosi 365 km² o obejmuje teren miasta Gorizia w Włoszech, miasta Nova Gorica i gminy Šempeter-Vrtojba w Słowenii o łącznej liczbie mieszkańców ok. 73 750.

Na spotkaniu przedstawiono wspólną historię miast granicznych (zrozumienie i pojmowanie historii jest po obu stronach granicy inne), ich współpracę i konkretne projekty, np. w obszarze infrastruktury transportowej, kultury, służby zdrowia (psychiatrii), sportu i rekreacji, których realizację i zarządzanie nimi zapewnia EUWT za pośrednictwem finansowania z kilku źródeł (EUWT, ITI, Interreg), co stanowi innowacyjny sposób finansowania zaaprobowany przez Komisję Europejską.

Kluczowe wnioski i rekomendacje z wizyty:

Zrealizowana wizyta studyjna stanowić może źródło pomysłów, rozwiązań, a także dobrych praktyk, które po odpowiedniej modyfikacji mogą mieć również zastosowanie na pograniczu polsko-czeskim, w tym w miastach takich jak Cieszyn - Czeski Cieszyn.

Po pierwsze. Doświadczenia przedstawicieli miasta Gorizia – Nova Gorica, a także Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej wskazują, że możliwe jest ubieganie się przez dwa miasta transgraniczne o tytułu Europejskiej Stolicy Kultury (rysunek 9). Potwierdzeniem może być wspomniane miasto Nova Gorica (Słowenia), które dąży do tego tytułu, wspólnie z sąsiednią Gorizią (Włochy). Oba miasta opracowują wspólny program promujący i wzmacniający zasoby unikalnego obszaru transgranicznego. Program, który podkreśli bogactwo różnorodności kulturowej Europy, jej wspólną historię i dziedzictwo, a także promujący wzajemne zrozumienie poprzez uniwersalny język kreatywności. Władarze obu miast byli zgodni, że stanie się Europejską Stolicą Kultury przyniesie miastom korzyści wykraczające daleko poza rok tytułowy.

Rys. 9. Logotyp opracowany w związku z ubieganiem się Novej Goricy oraz Gorizii o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2025

Źródło: <https://www.go2025.eu/en/> [dostęp: 10.10.2019]

Tytuł Europejskiej Stolicy Kultury przyznawany jest co roku dwóm miastom z dwóch państw członkowskich Unii Europejskiej. Cele inicjatywy obejmują:

- ochronę bogactwa i różnorodności różnych kultur w Europie;
- promowanie wspólnych wartości kulturowych i osiągnięć narodów europejskich;
- zagwarantowanie wpływu kultury na długofalowy rozwój miast.

Ponadto tytuł jest także doskonałą okazją do reaktywowania czy dalszego rozwoju lokalnego przemysłu turystycznego i gospodarki poprzez rozwój kultury. Miasta kandydackie muszą spełnić szereg warunków przewidzianych w aktach prawa unijnego - m.in. promowanie własnej kultury poprzez instytucję Ambasadora Kultury, czyli twórcy silnie związanego z miastem, współpracę międzynarodową, akcentowanie wartości europejskich oraz prowadzenie działań kulturalnych promujących miasto i region. Nie bez znaczenia są też metody propagowania informacji o kandydacie: coraz większą wagę przykłada się do technologii informatycznych.

W większości przypadków miasta starają się wykorzystać tytuł Europejskiej Stolicy Kultury i związane z nim fundusze (po 1,5 mln [euro](#) od [UE](#)) na rozwinięcie swojej oferty kulturalnej, tak by mogły przyciągnąć międzynarodową publiczność. Wybrany ośrodek przez 12 miesięcy przedstawia bowiem swoje dziedzictwo historyczne. Miasta i regiony organizują specjalnie na tę okazję koncerty, festiwale, pokazy, konferencje i inne działania reklamujące miasto i region. Zdecydowanie uważa się, że tytuł Europejskiej Stolicy Kultury znacznie zwiększa korzyści społeczne i [gospodarcze](#), zwłaszcza gdy wydarzenia są częścią długofalowej [strategii](#) rozwoju kultury miasta i otaczającego [regionu](#).

Miasto Nova Gorica wraz z Gorizią oficjalnie ubiegają się o ten tytuł. GO! 2025 kandydatura z hasłem GO! BORDERLESS to opowieść, w której przeszłe wspomnienia i przyszłe wizje łączą się, tworząc konkretną, partycypacyjną i skuteczną strategię dla kultury obu miast, przyczyniając się ostatecznie do poprawy jakości życia mieszkańców całego obszaru przygranicznego. Przedstawiciele obu miast oraz EUWT GO podkreślali, że kandydatura Novej Goricy ma swoją siłę właśnie we współpracy transgranicznej. Dlatego też, oba miasta pracują nad wspólnym programem, który najlepiej wykorzysta mocne strony terytorium o unikalnych cechach i sprawi, że w 2025 roku będzie to centrum Europy. Włodarze obu miast wyrazili przekonanie, że chcąc ubiegać się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury przez miasta

podzielone granicą praca w transgranicznym zespole jest niezbędna. Jest to bardzo istotne chociażby ze względu na promocję obu miast, a także rozwój przemysłów kultury, przemysłów kreatywnych oraz oferty turystycznej (co w rezultacie będzie miało również przełożenie na lepsze wyniki ekonomiczne obu miast i całego regionu).

Po drugie. Przykład Novej Goricy oraz Gorizii dowodzi, że możliwe jest prowadzenie skutecznej transgranicznej działalności projektowej w ramach EUWT: European Grouping of Territorial Cooperation/Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej.

EUWT zostały utworzone w celu ułatwienia współpracy transgranicznej, ponadnarodowej i międzyregionalnej między państwami członkowskimi i ich władzami na szczeblu regionalnym i lokalnym. EUWT umożliwiają partnerom realizację wspólnych projektów, wymianę doświadczeń i usprawnienie koordynacji planowania przestrzennego, jego głównym celem jest ułatwianie i promowanie współpracy terytorialnej, w szczególności między jego członkami, włączając co najmniej jeden aspekt współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej, w celu wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w UE. Zadania mogą obejmować szczególne akty współpracy terytorialnej między członkami EUWT, przy wsparciu finansowym Unii lub bez takiego wsparcia. EUWT można powierzyć zadanie realizacji programów współfinansowanych przez Unię Europejską za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego lub Funduszu Spójności lub innych projektów współpracy transgranicznej, które mogą być finansowane przez UE lub nie. Przykłady takich działań obejmują prowadzenie transgranicznych obiektów transportowych lub szpitali, wdrażanie projektów rozwoju transgranicznego lub zarządzanie nimi, a także dzielenie się wiedzą specjalistyczną i dobrymi praktykami. EUWT ma strukturę prawną na podstawie umowy założycielskiej między podmiotami uczestniczącymi oraz statutu z zasadami organizacyjnymi i funkcjonalnymi, ma osobowość prawną i ma na celu wdrażanie programów i projektów lub konkretnych działań współpracy terytorialnej.

Dzięki EUWT gminy i inne podmioty uczestniczące mogą być zorganizowane w formie prawnej, która zapewni organizacji transgranicznej autonomiczną egzystencję względem państw członkowskich; a własność osobowości prawnej pozwala jej działać bezpośrednio zarówno w odniesieniu do jej członków, jak i organu wobec instytucji wspólnotowych i stron trzecich. Dlatego EUWT - nawet z ograniczeniami nałożonymi przez rozporządzenie UE - jest użytecznym narzędziem do kontynuowania rozwoju transgranicznej współpracy terytorialnej między władzami lokalnymi. Ponadto ten instrument prawno-instytucjonalny w żaden sposób nie jest sprzeczny z innymi instrumentami współpracy, takimi jak programy Interreg, które już istnieją.

EUWT mogą utworzyć partnerzy z siedzibą w co najmniej dwóch państwach członkowskich (lub jednym państwie członkowskim i co najmniej jednym państwie nienależącym do UE) i należący do co najmniej jednej z następujących kategorii:

- państwa członkowskie lub władze na szczeblu krajowym;
- władze regionalne;
- władze lokalne;
- przedsiębiorstwa publiczne lub podmioty prawa publicznego;
- przedsiębiorstwa, którym powierzono świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym;

- władze krajowe, regionalne lub lokalne, podmioty lub przedsiębiorstwa z państw trzecich (z zastrzeżeniem szczególnych warunków);
- stowarzyszenia zrzeszające podmioty należące do co najmniej jednej z tych kategorii.

W 2010 r. sąsiednie gminy Gorizia we Włoszech i Nova Gorica oraz Šempeter-Vrtojba w Słowenii oficjalnie rozpoczęły procedurę mającą na celu uzyskanie zezwolenia na utworzenie Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej (EUWT GO) pod nazwą „Terytorium gmin: gmina Gorizia (I), Mestna občina Nova Gorica (SLO) i Občina Šempeter-Vrtojba (SLO)”. W 2011 r. EUWT GO zostało utworzone (łączna powierzchnia to około 365 km², całkowita populacja - 73 750 osób). Logotyp EUWT Go zaprezentowano na rys. 10.

Rys. 10. Logotyp opracowany w związku z powstaniem Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej Go

Źródło: <http://www3.comune.gorizia.it/en/node/751> [dostęp: 10.10.2019]

Gminy Gorizia, Nova Gorica i Šempeter-Vrtojba oceniły, że właśnie ten europejski instrument współpracy terytorialnej jest najodpowiedniejszym sposobem dalszego rozwoju ich współpracy zainicjowanej w roku 1964, kiedy odbyło się pierwsze spotkanie władz Gorizii i Novej Goricy. Zainicjowana współpraca stopniowo angażowała inne gminy i instytucje wzdłuż granicy między Słowenią a Włochami. Według przedstawicieli EUWT GO harmonizacja wysiłków na rzecz rozwoju partnerów tworzących EUWT GO była trudna zarówno ze względu na różnice w systemach prawno-administracyjnych, jak i różne wizje polityczne. W 2002 roku burmistrzowie gmin Gorizia, Nova Gorica i Šempeter-Vrtojba utworzyli „Tre Giunte”, tj. bardziej bezpośredni kanał współpracy między trzema administracjami, w oparciu o okresowe spotkania w ciągu roku dla wspólnego rozwiązywania najważniejszych problemów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i wspólnego podejmowania decyzji. Współpraca ta z biegiem lat nasilała się i w rezultacie w 2011 roku doprowadziła do powstania EUWT GO.

Celem powstałego EUWT GO jest bezpośrednia realizacja wspólnych projektów, zarówno w Słowenii, jak i we Włoszech, inwestowanie we wspólne terytorium EUWT GO bez ograniczeń na granicach krajowych i administracyjnych, a także koordynacja inwestycji transgranicznych. EUWT GO odgrywa zatem kluczową rolę we wspólnym prowadzeniu działań transgranicznych. W tym celu stosowana jest pomyślnie przetestowana metoda zarządzania projektami transgranicznymi i realizacji inwestycji transgranicznych w ramach programu CBC 2014-2020 Interreg V-A Włochy-Słowenia.

Dodatkowe uwagi:

- przedstawione miasta nie posiadają językowego udogodnienia, jakie posiadamy my (język czeski/język polski), dla wielu bariera językowa stanowi problem przy kontaktowaniu się i współpracy (język włoski/język słoweński);
- współpraca obu miast funkcjonuje, jednak nadal brakuje dużych namacalnych rezultatów współpracy (poszczególne projekty w obszarze infrastruktury transportowej, kultury, służby zdrowia (psychiatrii), sportu i rekreacji)
 - „Isonzo - Soča” projekt pilotażowy, który rozwinie zintegrowaną transgraniczną sieć tras rowerowych i pieszych;
 - działanie pilotażowe w obszarze zdrowia/służby zdrowia, którego zamiarem jest wybudowanie sieci zintegrowanych usług umożliwiających wspólne korzystanie z systemów służby zdrowia;
 - współpraca Czeskiego Cieszyna i Cieszyna jest o wiele intensywniejsza, trwa o wiele dłużej a produktów współpracy jest o wiele więcej;
 - przedstawiciele Gorizii i Novej Goricy chętnie przyjechaliby, by zobaczyć współpracę Czeskiego Cieszyna i Cieszyna;
- dla bliższego połączenia obu miast zaplanowano krajowy projekt połączenia kolei
 - celem projektu jest rozpoczęcie nowej perspektywy gospodarczej w obszarze transportu i logistyki poprzez stworzenie brakującego połączenia kolejowego pomiędzy Włochami i Słowenią;
- stworzone EUWT (EGTC) EURO-GO “Territory of municipalities: Gorizia, Mestna občina Nova Gorica and Občina Šempeter-Vrtojba” stanowi przykład rozwijającej się współpracy
 - stworzono biuro na potrzeby projektów (6 osób), w którym pracują przedstawiciele/pracownicy z obu miast, w większości opłacani z projektów w ramach współpracy;
 - EUWT ma wspólne warunki dla całego terenu, stosowanie tych warunków możliwe jest na całym terenie EUWT (można obejść przepisy krajowe, obowiązują warunki EUWT) - w EUWT istnieje możliwość wyboru prawa danego kraju, np. w celu przeprowadzenia postępowania przetargowego (według siedziby EUWT, miejsca realizacji działania, ...);
 - EUWT od swoich założycieli otrzymało swobodę w podejmowaniu decyzji w zakresie wyboru prawa danego kraju według potrzeb (najbardziej odpowiednie, najprostsze, najszybsze, ...);
 - innowacyjne podejście do EUWT zaaprobowane przez Komisję Europejską polegające na kombinacji trzech źródeł finansowania (EUWT, Interreg, ITI) na stosunkowo małym terenie;
- dzięki współpracy oba miasta rozwijają się wspólnie.

Główną inspiracją na przyszłość dla miast Czeskiego Cieszyna i Cieszyna może być jako wyższy szczebel współpracy stworzenie małego EUWT (Czeski Cieszyn oraz Cieszyn) przy wykorzystaniu kombinacji źródeł finansowania do własnego zarządzania rozwojem współpracy obu miast.

(źródło: Opracowanie własne w oparciu o dostępne internetowe serwisy tematyczne)